

LUKE

Hini oma'-atan tay an libju

Hini nangtula' ay tay an libju ja hi Luke an oha an choktor an namati ay Hesu Kristo. Hijay cho'cho'-or chi intula' na an enat Hesus ja hana intudtuchu na, nete-a chin nipadtu an pitu'khungan John Bautista ja hi Hesu Kristo ingkhana chin nummahuwana ja chin temmalakhujana ad langit. Hi Luke khu chi nangtula' ay ni toloy tay an libju an Acts, mipanggip hachi enat chin apostol Hesu Kristo, ja hay enat hachi cho-or an namati chin napfalin hi numpfangngachan Hesus ad langit. Hay nangtulungana ay tay chugwa an libju ja hi Teofilus an allon hana uchumna an oha an natakhay an takhu ad Rome. Ma-id anila ta-o hi uchumna hi atatakhu na.

Hitay an libju an intula' Luke ja ipa-innila na an hi Hesus ja hija hini Hennag Apo Jos an Mamahhod, wenna Mesias, an hijay ingkarin Apo Jos an manakhu hana Hudju ja hana uchumna an tatakhu an mamati ay hija. Intula' na an hi Apo Jos ja pinili na hi Hesus ta ekasaba na hitay Ebanghelyo hana napubli (4:18). Hotti ay tay an libju ja cho-or hana mapfaha an oma'-atan Hesus, ja hana tatakhu an numpfino-ob-on chi mahapor cha, om-omod hachi numpunchokhoh ja hachi nun-ahu'lungan hi napukhit an ispiritu, ja hachi tatakhu an khun cha pahigwon.

Cho-or hana istorya an ay tay Luke chi pachakngana ja angkhay an hija hay hato. Chin kantan

hachi angher; ja hachi khun mumpahtor an i nannig ay Hesus chin nitu'khungana, ja chin nataynan Hesus hichi templo, ja chin inistoryan Hesus an achangjan an takhu ja hi Lazarus, ja chin istoryan chin maphod an takhu an Samaritan ja chin unga an nakak hi pfalay cha ama na.

Hana uchumna an intula' Luke ay tay an libju ja hini oma'-atan chi kalalag, ja hini Espiritu Santo ja hini an-anla, ja hachi pfinapfai an khun tomlong ay chuy tamun Hesus, ja hini pammakawan Apo Jos hi pfahor; ja hini punhakhanaan chi namati ay ni pumpfangngachan Hesu Kristo.

Han intula' Luke ay Teofilus

¹ Apo Teofilus, cho-or hachi nunnomnom an nangtula' hana na'na-at hichin gawwachaan Hesus ay chita-o. ² Hana uchumna an ninitnud ay Hesus an khun mangi-ali ay ni tukhun Apo Jos, ja impa-innila cha ay cha'mi hay hana tinnig cha an en-enat na. ³ Hotti ha-in khu ja enep-ephod u an menahmahan an amin, ja pinanuh u ta itula' u ay he-a, ⁴ ti podho' an annilaom an umannung an amin hana nituchu ay he-a.

Chin nangpa-innilaan chin angher hi pitu'khungan John Bautista

⁵ Hitay an itula' u ay he-a ja hachi na'na-at nete-a chin nun-ap-apugwan Ari Herod ad Judea. Ay chuy an timpo ja gwa han ohan pachi an hi Zekariah an holag pachi Abijah. Ja hi Elisabet an ahagwa na ja oha khu an holag Aaron an pengpenghan chi pachi. ⁶ Cha tay an hempfalay ja magpong cha hi pannig Apo Jos, ti khun cha

unuchon an amin chi urchina. ⁷ Muti ma-id empfalay cha, ti un mumpfahig hi Elisabet ja nala-ay cha khu an chugwa.

⁸ Nachakngan chin arkhaw an cha Zekariah chi umuy ad Jerusalem an munserbi ay Apo Jos hichi Templo. ⁹ Immuy cha ay cha chuy numpun-ibpfa na an papachi ja numbobonot cha nu ngachah ay chicha chi i manorkhan chin insenso hichi Templo, ti hitay chi khun aton chi papachi. Ja hay nabonot ja hi Zekariah.

¹⁰ Chin himmigpan Zekariah hichi Templo hi i na panorkhan chin insenso, ja khun mungkalalag hachi tatakhu hichi pfutayna. ¹¹ Unagkhu gwa an khun mapoolan chin insenso ja tinnig Zekariah han angher Apo Jos an tim-mata'chug ay ni nun-appit hi agwan ay chuy altar an penonodnochan chi insenso. ¹² Nun-objot ja nang-entata-ot hi Zekariah ay chuy an tinnig na. ¹³ Ja inalin chuy angher hi, "Achi a toma-ot, Zekariah. Ti tan una' immali an mangali ay he-a an chengngor Apo Jos chin kalalag mu. Hot magwachaan aju ay Elisabet hi empfalay an lala-e. Ja hay epengachan mu ay ni unga ja hi John. ¹⁴ Meto'khong ayya hitay an unga hot munnaud chi pun-an-anlaan ju ja me'-anla khu hana cho-or an tatakhu. ¹⁵ Ti ipapfagton Apo Jos hija. Ja magwachaan hija ay ni apfalinan ni Espiritu Santo, anong un hi pihahabpfinana. Ja mahapor an achi khu uminum hi pfajah ja hana uchumna an pfumutong."

¹⁶ Ja inali na khu hi, "Umilog ayya hitay unga ja ituchugwana hana cho-or an tatakhu an holag Israel ta muntutuju cha ja mumpfangngad cha

ay Apo Jos. ¹⁷ Hijay honakhon Apo Jos an umali an manghakhana hi umaliyan ni Apo. Chin apfalinan ni Espiritu Santo an gawwa ay profeta Elijah ja hijay magwacha khu ay hija. Ja ipanuh na hay hana hen-a-amma ta mun-oh-ohha cha. Ja ituchugwana hana ngumangannu ay Apo Jos ta pomhod hini nomnom cha. Hitay chi atona an manghakhana hana tatakhu ja un umali hini Apo.”

¹⁸ Muti inalin Zekariah hi, “Ti ngay pangin-nilaa' un umannung hitay inalim? Ti tayya an lakaja' ja pfakit hi ahagwa'.” ¹⁹ Tempfar na ja inali na hi, “Ha-in hi Gabriel an oha an angher an khun honakhon Apo Jos. Hennakha' an immali ta ipa-innila' hitay maphod an inali na hi ma-at ay he-a. ²⁰ Ja khapo ta achim pattiyon hitay inali', hot makalud a ja ingkhana chin arkhaw an pitu'khungan ni empfalay ju. Ti hitay an inali' ja ma-at an ma-at ay ni timpo an ene'chan Apo Jos hi pa-atana.”

²¹ Umijahop hachi tatakhu an gawwa hichi pfutayna an khun cha nomnomnomon hi, “Anagkha ta ahop ja achi pfumutay hi Zekariah?” ²² Ja unagkhu pfimmutay ja achi humapit an un khun munhinjar ti nakalud. Ja inannilan hachi tatakhu an gway numpatikhaw ay hija hichi hikhop chi Templo.

²³ Nakhibpfoh chin arkhaw an punserbiyan Zekariah hichi Templo ja immanamut. ²⁴ Immuy chi at hichi hi arkhaw ja nunhapfin hi Elisabet an ahagwa na ja nilulu-u' hi lemay pfulan. ²⁵ Ja khun nomnomnomon Elisabet hi, “Maphod ta

kina-ahiyana' ay Apo Jos ta inchat na hitay empfalay u ta achiya' mahpay mipfapfa-in."

Chin nangpa-innilaan ni angher hi pitu'khungan Hesus

²⁶ Chin me-adchang hi pfulan hi nunhapfinan Elisabet ja hennag Apo Jos hi angher Gabriel an immuy ad Nazaret an provincian chi Galilee. ²⁷ Immuy hi Gabriel han pfallahang an hi Mary an nihahhapit an ahagwaon Josep an oha an holag Ari David. ²⁸ Henongkhop hitay angher chin agawwachaon Mary ja inali na hi, "Munan-anla a Mary, ti engkhohkhohan chi-a ay Apo Jos ja hijay gawwacha ay he-a." ²⁹ Ja temmaot hi Mary ja khuna nomnomnomon chin inalin chin angher ay hija. ³⁰ Ja inalin khu chin angher hi, "Achi a toma-ot Mary, ti podhon Apo Jos an ekhohkhohan chi-a. ³¹ Hot munhapfin a ja eto'khong mu han lala-e, ja hay epengachan mu ja hi Hesus. ³² Ja magwachaon hija hi apfalinan, hot allon cha chi hijay Empfalay Apo Jos an Napfagpfagto. Ja ipapfun Apo Jos hija an munari an amat ay apo na an hi Ari David ³³ ta hijay mun-ap-apo an amin hay hana holag Israel. Ja hitay an pun-ap-apugwana ja achi mapogpog." ³⁴ Tempfar Mary ja inali na hi, "Ti aa, muti un chah la-ahnaon nunhapfina' an un ma-id ahagwa'?" ³⁵ Ja inalin chin angher hi, "Mapfalin an munhapfin a, ti ipa-alin Apo Jos hini Espiritu Santo an gway apfalinana. Hotti meto'khong hitay an unga an ma-id oh-ohha hi pfahor na ja hijay ma-ali hi Empfalay Apo Jos. ³⁶ Ja hi ibpfam khu an hi Elisabet an allon cha an mumpfahig,

ja unum chi pfulan hini inhahabpfina an anong un munnaud an pfakit. ³⁷ Ti hi Apo Jos ja gway apfalinana an mangat an amin hi podhona an aton.” ³⁸ Ja inalin Mary hi, “Aa, apfuluto' an ma-at hini penhod Apo Jos an ma-at ay ha-in an pfaarna.” Amat hichi ja nakak chin angher.

Chin i nangwangalan Mary ay Elisabet

³⁹ Agkhuy napfajag ja immuy hi Mary ay chuy pfuglay an gawwachaan cha Zekariah ad Judea. ⁴⁰ Immuy hichi pfalay cha ja himmikhop ja inali na ay Elisabet hi, “Tan immaliya', ibpfa'.” ⁴¹ Ja unot chengngor Elisabet chin inalin Mary ay hija ja enhe'jad chin unga an inhahabpfina. Nagwachaan hi Elisabet ay ni apfalinan ni Espiritu Santo ⁴² ja ini'gwap na an nangali hi, “He-a Mary chi akha'khaja an amin hi pfinapfai! Ja hini unga an inhahabpfin mu ja omepa-anla ay Apo Jos! ⁴³ Anagkha agkhu ni' ta ha-in an nababa an takhu chi egwanger mu Mary, an un he-a chi nihahabpfinan ni Apo ta-o? ⁴⁴ Ja tan un u agkhu chengngor hini inalim ay ha-in ja enhe'jad tay unga an inhahabpfin u khapo hi an-anla na. ⁴⁵ Mun-an-anla a, ti namati a an ma-at hini inalin Apo Jos ay he-a!”

Chin nungkataan Mary hi nundayawana ay Apo Jos

⁴⁶ Ja inalin Mary hi,
 “Edaydayaw u hi Apo Jos,
⁴⁷ ja mun-an-anlaa' ta tinakhuwa' ay hija.
⁴⁸ Ti una' nababa an takhu an pfaar Apo Jos ja
 agkhuja' agkhu ni' nalichuwan ay hija.

Mete-a ad ugwani ja hay allon chi tatakhu ja ha-in chi akha'khaja,

49 khapo ay tay maphod an enat Apo Jos ay ha-in, ti napfagto ja nasantuwan hija!

50 Ti khuna ipa-ipatikhaw chi nignikha na hana tatakhu an umunud ay hija,

nete-a chin hophopapna ja ingkhana ad ugwani.

51 Impatikhaw Apo Jos hini apfalinana an mama'-i hi napukhit an nomnom hana mumpa-akhaja.

52 Nunlo-eh na hana uchumna an napfagto an ap-apo

ja empapfagto na hana nababa an tatakhu.

53 Penangana hana munhenaang hi maphod hi anun,

ja penakak na hana achangjan an nangewegwayya cha.

54-55 *Ja tinulungan chita-o an holag Israel an pfaarna, ti hijah nuy chin inali na chin a-apo ta-o.*

Ja nenomnom na an nignikhaon hi Abraham, ja an amin hana holag na hi ma-id chi poggopog na!"

56 Ja ni'hihidchi hi Mary ay Elisabet hi toloh pfulan ja unot umanamut.

Chin nitu'khungan John Bautista

57 Nachakngan chin arkhaw an tumu'khungan Elisabet ja ento'khong na han lala-e. 58 Unot chengngor hachi hahakhokhong na ja hachi akhi na hini otong an nignikhan Apo Jos ay Elisabet ja ne'-an-anla cha an amin. 59 Gwa an gwaloh arkhaw chin unga ja immuy hachi mungkugit ja kinugit cha. Ja podhon cha an

hi Zekariah chi epengachan cha ta pfunatona hi ama na. ⁶⁰ Muti inalin Elisabet hi, “Pfu-un ta hi John chi epengachan ta-o ay hija.” ⁶¹ Ja inali cha hi, “Ti aa, muti un chah gway a-ammod ju hi nangngachan hi John?” ⁶² Ja inhinjar cha ay Zekariah ta annilaon cha nu ngay podhona hi epengachan. ⁶³ Inhinjar Zekariah ta ichat cha hay puntula-ana. Ja nanor cha an amin hi nangtula-ana an hini ngachan chuy unga ja hi John. ⁶⁴ Ja un gwot ay chuy ja pfimmutay chin hapit Zekariah ja khuna edaydayaw hi Apo Jos.

⁶⁵ Ja an amin hachi hahakhokhong cha ja narmu chin ta-ot cha ay Apo Jos khaps hay hato an na-at. Ja nunchongor hitay an amin hachi apfuglapfuglay ad Judea. ⁶⁶ An amin hachi nangngor ja khun cha nomnomnomon hi, “Ngay nin amatan tay an unga hi un umilog?”

Chin impadtun Zekariah

⁶⁷ Nagwachaan hi Zekariah ay ni apfalinan ni Espiritu Santo ja numpadtu an inali na hi,

⁶⁸ “Edaydayaw ta-o hi Apo Jos an Apo ta-o an holag Israel.

Ti tinulungana hana tatakhu na ja hennag na hay Manugwar hi pfahor cha

⁶⁹ an narpu ay ni holag Ari David an pfaar na, ja gway apfalinana an manakhu ay chita-o.

⁷⁰ Hija chin impa-innilan chin nasantuwan an profeta an inalin Apo Jos hi

⁷¹ haniyan chita-o hay hana pfuhur ta-o ja hana humihigkha ay chita-o.

⁷² Ja ipa-annung na khu chin inali na chin a-ammod ta-o an nignikhaona chicha

ja achi na alichuwan chin napfalom an ne'tobpfalana ay chicha.

⁷³ Ja ingkarin Apo Jos ay Abraham an apo ta-o

⁷⁴ an haniyan chita-o hana pfuhur ta-o

ta ma-id i ta-o toma'tan an umunud ay Apo Jos,

⁷⁵ ta magpong ja najusan hini aton ta-o an munserbi ay hija ingkhana hi apogpokhan chi pi'takhuwan."

⁷⁶ Ja inalin khu Zekariah hi,

"He-a hiton empfalay u chi ma-ali hi profetan tay Numpfagto an Jos.

He-a chi mangpangpangullu ja un umali hini Apo ta im ipa-innila hana tatakhu ta munhakhana cha.

⁷⁷ Ja ipa-innilam khu an pakawanon Apo Jos hana pfahor cha hot mi'takhu cha.

⁷⁸⁻⁷⁹ *Ti na-anuh hi Apo Jos ja ma-id pogpog ni nignikha na.*

Hot gwa han ipa-ali na an marpu ad langit an manenakhan ay chita-o an nun-aherngan an ne'cha hi patoy.

Ja edchong chita-o ay ni malenong an pi'takhuwan."

⁸⁰ Gwa an khun omer-ellog hi John ja khun omor-ortong chin nomnom na. Ja i nun-ohha han lota an ma-id chi nunheto ingkhanah chin arkhaw an pumpatikhagwana ja pangte-aana an panuchugwan hachi holag Israel.

2

Chin nitu'khungan Hesus

¹ Hichin nitu'khungan John Bautista ja hi Emperador Agustus chi ap-apo ad Rome. Ja in-urchina ta an amin chi tatakhu ja i cha mumpalehta. ² Ay chuy an pengpenghana an i cha pumpalehtaan ja hi Kwirinius chi gobernador ad Syria. ³ Ja oha-ohanna hon empacheh na an i mumpalehta ay ni pfuglay an narpugwan chin a-apo na.

⁴ Ne'pacheh khu Josep an narpu ad Nazaret an provincian chi Galilee, ta umuy ad Betlehem an provincian chi Judea. Ti hijah tay chi pfuglay an nitu'khungan Ari David an nangholag ay hija. ⁵ Ja initud na hi Mary an nihahhapit an ahagwaona ta umuy cha me'palehta. Ja ay chuy ja nunhahabpin hi Mary. ⁶ Chin gawwacha an cha ad Betlehem ja nachakngan chin arkhaw an i tumu'khungan Mary. ⁷ Hotti ento'khong na han lala-e an pengpenghan chi empfalay na. Pinuttiputana ja empapekheng na chin anganan chi ampfaju, ti ma-id i cha pe'nangngan.

Chin numpatikhan chin angher hachi khun mumpahtor

⁸ Ay chuy an lapfi ja gwacha hachi timmumar an khun mumpahtor hi karnero hichi pahto. ⁹ Unagkhu himpfumagkha ja numpatikhaw han angher Apo Jos ay chicha ja nahenakhan cha chin pfinang Apo Jos, ja nang-entata-ot cha. ¹⁰ Muti inalin chin angher hi, "Achi aju tomaot, ti tan una' immali an mangpa-innila han maphod an na-at an pun-an-anlaan an amin chi tatakhu. ¹¹ Ti ad ugwani ja neto'khong hini Manakhu ay cha'ju hichi ad Betlehem an

pfuglay Ari David, an hija hi Kristo an Apo ta-o. ¹² Hitay chi pangmatunan ju ay hija, an naputtiputan ja nepapappekheng han anganan chi ampfaju.” ¹³ Unagkhu himpfumagkha ja pfimmutay khu hachi cho-odcho-or an angher ja khun cha mundaydayaw ay Apo Jos an hay khun cha allon ja, ¹⁴ “Madaydayaw hi Apo Jos an gwa hichi ad langit. Pomhod hini pi'takhuwan ju heto lota, cha'ju an tatakhu an engkhohkhohana.”

¹⁵ Ja unot nakak chin cho-odcho-or an angher an numpfanggad cha ad langit, ja nunhahapit hay hachi khun mumpahtor ja inali cha hi, “Ita-o gwot mah hichi ad Betlehem ta i ta-o tikhagwun hitay an na-at an impa-innilan Apo Jos ay chita-o.” ¹⁶ Ja engkhalakhar cha an i tikhan ja chinakngan cha hi Mary ja hi Josep ja tinnig cha tatagwa chin pfu'jug an nepapappekheng chin anganan chi ampfaju. ¹⁷ Un chaot tinnig ja impa-innila cha an amin chin inalin chin angher an oma'-atan chin unga. ¹⁸ Ja nanor cha an amin hachi nangngor chin inali cha. ¹⁹ Hi Mary ayya ja enhemahemad na an khun nomnomnomon hay hato an na-at. ²⁰ Ja numpfanggad hachi khun mumpahtor hichi pahto ja khun cha edaydayaw hi Apo Jos khapo ay ni chengngor cha ja tinnig cha, ti immannung an amin chin inalin chin angher.

Chin nangchatan cha hi ngachan Hesus

²¹ Nachakngan chin me-agwaloh arkhaw chin unga ja impakugit cha. Ja empengachan cha hi Hesus, ti hijay inalin chin angher ja un mihapfin.

Chin nangdatunan cha ay Hesus hichi Templo ad Jerusalem

²² Nachakngan chin arkhaw an immajan cha Josep ay Mary hichi Templo ad Jerusalem ta ipidaton cha hini ni-urchin an idaton ni pfupfai an temmo'khong ta maleneh hi pannig Apo Jos. Hotti ne'-ajon cha hi Hesus hichi Templo. ²³ Ti allon ni urchin Apo Jos an midaton ay hija an amin chi panguluwan an lala-e.* ²⁴ Ja impidaton cha chin ni-urchin an chugwa an kaloma weno pfalug an daton chi pfupfai an temmo'khong.†

²⁵ Gwa han lala-e ad Jerusalem an hi Simeon chi ngachana. Maphod chi ugali na, ti khuna unuchon an amin chi urchin Apo Jos. Ja una ipipitti-an an hahadchon hini umaliyan ni Manakhu ay chicha an holag Israel. Ja gwacha ay hija hini Espiritu Santo ²⁶ an nangali hi, "Achi a matoy ingkhana hi tikham hi Kristo an honakhon Apo Jos." ²⁷ Enedchong ni Espiritu Santo hi Simeon an immuy hichi Templo chin nundatunan cha Josep ay Mary ta ma-unud hini urchin Moses. ²⁸ Hina'jujun Simeon chin unga ja endaydayaw na hi Apo Jos an inali na hi, ²⁹ "Tayya an impa-annung mu, Apo Jos, hini inalim ay ha-in. Mun-an-anlaa', ti angkhaynana hi hahadcho' hotti mapfalin an alaona' ad ugwani. ³⁰ Ti tinikhaw u

* **2:23** 2:23 Exodus 13:2 † **2:24** 2:24 Hay intuchun ni Urchin Moses ja hini pfupfai an nangto'khong hi empfalay na an lala-e ja mipfilang hi nalukhit hi apat chi poloh arkhaw. Napfalin ja ijuy na hay pfo'tot chi karnero weno hay kaloma hichi Templo ad Jerusalem ta ichat na ay ni pachi ta idatona ay Apo Jos. Hot mipfilang khu hini pfupfai hi maleneh hi pannig Apo Jos.

mahpay hini hennag mu an Manakhu ay cha'mi an holag Israel, ³¹ an hija chin empagpong mu an mipa-innila an amin hi tatakhu. ³² Hija chi hilaw an manenakhan hana Hentil ta annilaon cha an mi'takhu ay Apo Jos. Ja hijay mangpapfagto hana tatakhum an holag Israel.” ³³ Ja nanor cha Josep ay Mary ay tay an inalin Simeon. ³⁴ Ja binindisyonan Simeon chicha ja inali na ay Mary hi, “Hitay an empfalay mu ja pinilin Apo Jos ta hijay khumapo hi adusaan hana cho-or an holag Israel, ja cho-or khu hana mi'takhu khapo ay hija. Hijay mangpa-innila ay ni oma'-atan Apo Jos, muti cho-or chi mamahiw ay hija, ³⁵ ja hijay panginnilaan an napukhit chi nomnom cha. Ja munchokhoh chi im punnomnoman Mary, khapo hay hato an i ma-at.”

³⁶ Ja gwacha khu han oha an pfakit an profeta an hay ngachana ja hi Ana an empfalay Fanuel an holag Aser. Petoy tagwon hi narhinana ³⁷ ja napfalo, ingkhana ay chuy an timpo an nuntagwon hi gwaloy polo ta han apat. Khun umu-umuy hichi Templo an i mungkalalag ja mun-ayunar hi a-arkhagwan ja anong un lapfi. ³⁸ Gawwacha pay cha Josep ay Mary hichi Templo hi immajan Ana. Nunyaman hi Ana ay Apo Jos ja inali na hini amatan Hesus hay hachi tatakhu an mamannod ay ni pangpfu-aan Apo Jos hay hana tatakhu an holag Israel.

³⁹ Nakhibpfoh an enat cha Josep ay Mary an amin hana urchin Apo Jos ja immanamut cha ad Nazaret an provincian chi Galilee. ⁴⁰ Emmerellog hi Hesus ja numpfalin hi manomnom, ti empapto' Apo Jos hija.

Chin nanakngan chin a-ammod Hesus ay hija hichi Templo

⁴¹ Atagwotagwon hon khun umuy cha Josep ay Mary ad Jerusalem an i me'pfehta ta Pangnom-noman cha chin Nalohan chin Angher Apo Jos chin a-apo cha ad Egypt. ⁴² Gwa an himpolo ta chugwa chi tagwon Hesus ja ni'juy hija ay cha Josep ay Mary chin i cha pe'pfehtaan ad Jerusalem. ⁴³ Gwa an nakhibpfoh chin pfehta ja empacheh cha an umanamut. Ja nuntaynan hi Hesus ad Jerusalem muti agkhuy anilan chin ammod na, ⁴⁴ ti khemhon cha chi un gwa an ni'pfupfulog. Hijaot un cha chimmalan hi ohay arkhaw ja un cha ete-a an maningit ay Hesus hachi i-ibpfa cha ja khakhayyum cha. ⁴⁵ Ma-id chinakngan cha hotti numpfangngad cha ad Jerusalem an i maningit. ⁴⁶ Chin metloh arkhaw ja un cha chakngan hi Hesus hichi Templo an ni-i-ibpfun hay hachi memehtolon chi urchin Moses ta munchochongngor ay chicha, ja cho-or chin empfogpfokha na. ⁴⁷ Ja nanor an amin hachi nangnangngor chin atona an mi'hahapit ja homongpfat. ⁴⁸ Unagkhu tinikhaw cha ama na ay ina na ja nanor cha khu. Ja inalin Mary hi, "Anagkha ta amat hetoy im enat? Ti tayya an khun mi hingihingiton he-a ja ma-id mapto' hi aton mi." ⁴⁹ Ja inalin Hesus hi, "Anagkha ta ija' khun hingihingiton ay cha'ju? Un ju chah agkhuy anila an mahapor an mehehettuwa' heto Pfalay Ama?" ⁵⁰ Muti agkhuy cha na-awatan chi podhona an hapiton.

⁵¹ Amat hichi ja nitnud hi Hesus ay chicha an

immanamut ad Nazaret. Ja inunud na an amin chi allon cha. Ja hi Mary ja khuna nomnom-nomon hay hachi an na'na-at. ⁵² Emmer-ellog hi Hesus ja khun manomnomnoman. Ja emmar-alla chin anlan Apo Jos ay hija ja amat hina khu hachi tatakhu.

3

Chin nuntudtuchugwan John Bautista

¹ Hichin me-ahimpolo ta leman tagwon hi nun-ap-apugwan Emperador Tiberius ad Rome, ja hi Pontius Pilato chi gobernador ad Judea ja hi Herod chi ap-apo ad Galilee. Hi Philip an ibpfan Herod chi ap-apo ad Iturea ja Trakonitis, ja hi Lisantias chi ap-apo ad Abilene. ² Hay hachi natakhay an pachi hichi Templo ad Jerusalem ja cha Anas ay Kayfas. Ay chuy an timpo ja nihihidchi hi John an empfalay Zekariah hichi let-ang. Ja hichi chi nangpa-innilaan Apo Jos ay hija hi hay i na ituchu. ³ Hotti lene'gwoh John hichuy lota an nun-ehnot ay chuy gwanggwang an Jordan an khun i mangaskasaba, an hay khuna allon ja, “Muntutuju aju ja chin-ug ju hana pfahor ju ja mumpabautisar aju ta pakawanon Apo Jos hana pfahor ju.” ⁴ Hitay chin impatula' Apo Jos ay profeta Isaiah hi nangarjana hi, “Hichi let-ang ja gwacha han khun mun-ugwap an khuna allon hachi tatakhu hi, ‘Epaphod ju hini agwun ni umali an Apo. Anchongon ju hana nakillokillo an chalan ta maphod hi agwuna.

⁵ Taponan ju hana na-alu-an ja nunchotalon ju an amin hana pfuludna.

Ja enanchong ju hana nali'-oli'-ot an chalan ja enep-ephod ju ta ma-id humalipadchung,

⁶ ta an amin chi tatakhu ja tikhagwun cha hini hennag Apo Jos an Manakhu ay chita-o.' ”
*

⁷ Cho-or chin tatakhu an immuy ay John an i mumpabautisar. Ja inali na ay chicha hi, “Cha'ju an lomahlalahlah! Ngay nangali hi mapfalin an mergwang aju ay ni pundusaan Apo Jos hana pfimmahor? ⁸ Achi mapfalin, ti mahapor an aton juy maphod an mangpatikhaw an umannung an chin-ug ju hana pfahor ju. Ja achi ju punhohodlanan an mi'takhu khapo ta holag cha'ju ay Abraham. Hay allo' ay cha'ju ja anong un hato pfato ja mapfalin an pumpfalinon Apo Jos hi holag Abraham ta maparkhan aju! ⁹ Hini Punhugijan Apo Jos ja amat hi gwahay an lenallajat ni munli-oy hi ajiw. Ti an amin chi ajiw an achi maphod chi pfunga na ja mali-oy ta mituud ay ni apoy hot mapoolan. Ja amat hina hini umali an adusaan ju.”

¹⁰ Ja inalin hana tatakhu hi, “Hot ngay aton mi mah?” ¹¹ Tempfar John ja inali na hi, “Hini gway chugwa hi lopfong na ja ichat na hini oha ay ni ma-id lopfong na. Ja hini khu gway anuna ja ichatana hana napohan.” ¹² Gwacha hachi uchumna an khun munhenger hi pakha an ni'juy ta me'pabautisar cha. Ja empfokha cha ay John hi, “Ngay pe'-at mi, Apo?” ¹³ Tempfar na ja inali

* **3:6** 3:6 Isaiah 40:3-5

na hi, “Achi ju khun hulukan hini hengelon ju.”
 14 Ja ne'pfokhan hachi uchumna an hinchalo hi,
 “Hot cha'mi mah? Ngay pe'-at mi?” Tempfar
 na ja inali na hi, “Achi aju mumpabpapfahor
 ja tomattata-ot ta gway i ju panghunungan hi
 pangalan hi pela', ja achi ju unguhan hini herchu
 ju.”

15 Unagkhu chengngor chin tatakhu chin
 khuna allon ja khun cha nomnomnomon nu hi
 John hini Hennag Apo Jos an hahadchon cha.
 16 Ja inalin John ay chichan amin hi, “Pfu-un
 ha-in hini Mamahhod. Ti gwa han umali an
 metob ay ha-in an munnaud an napfagpfagto.
 Ja achi mapfalin an ipadchunga' ay hija.† Ha-in
 ayya ja bautisara' cha'ju hi chanum muti hija ja
 bautisaran cha'ju hi Espiritu Santo ja apoy. 17 Ja
 to'nona hay hana namati ay cha nuy agkhuy an
 amat ay ni muntaap an etapar na hini chukhi ta
 mataynan hini pfokhah. Ja enorpfong na hini
 pfokhah ja penoolana hini chukhi hi apoy an
 achi madmachop.” 18 Ja cho-or pay chin tukhun
 John chin tatakhu ja engkasaba na khu hini
 maphod an hapit Apo Jos.

19 Ja inhingar John hi Herod an ap-apo ad
 Galilee, ti penloh na hi Herodias an ahagwan
 ibpfa na. Ja cho-or chi uchumna hi napukhit
 an enat na. 20 Ja en-om-omod na an nangat hi

† 3:16 3:16 Literal: munnaud an napfagpfagto, ja achiya'
 mipfilang an mangaan ay ni hapato na. Ay chuy an timpo ja
 hini mangaan ay ni hapaton ni apo ja tamun chi nababbabaan
 an takhala. Hotti hay penhod John an allon ja nababbaba pay
 hija mu hay nababa an takhala nu mipadchung ay Hesu Kristo.

napukhit ti i na impipfalud hi John.

Chin numpabautisaran Hesus ay John Bautista

²¹ Chin agkhuy na pay nipfaluchan ja binautisaran John hachi cho-or an tatakhu ja ni'juy hi Hesus an ne'pabautisar. Napfalin an binautisaran John ja nungkalalag hi Hesus. Ja nipfughor ad langit ²² ja nun-ohop ay hija hini Espiritu Santo an amat hi kaloma chi tikhaw na. Ja gwa han chengngor cha an hapit an narpu ad langit an nangali hi, "He-a hini podpodho' an Empfalay u. Mun-an-anlaa' khapo ay he-a."

Chin himpangapo an narpugwan Hesus

²³⁻³⁸ Hay hato chi napfupfulog an himpangapo an narpugwan Josep an khemhon chin tatakhu hi un hijay ammod Hesus. [38] Himpfun Apo Jos hi Adam ja nunholag ta hi Set. Nunholag hi Set ta hi Enos. [37] Ja nunholag hi Enos ta hi Kainan. Nunholag hi Kainan ta hi Mahalil. Nunholag hi Mahalil ta hi Jared. Nunholag hi Jared ta hi Enok. Nunholag hi Enok ta hi Metusela. [36] Ja nunholag hi Metusela ta hi Lamek. Nunholag hi Lamek ta hi Noah. Nunholag hi Noah ta hi Shem. Nunholag hi Shem ta hi Arfaxad. Nunholag hi Arfaxad ta hi Kainan. [35] Ja nunholag hi Kainan ta hi Shelah. Nunholag hi Shelah ta hi Eber. Nunholag hi Eber ta hi Peleg. Nunholag hi Peleg ta hi Reu. Nunholag hi Reu ta hi Serug. [34] Ja nunholag hi Serug ta hi Nahor. Nunholag hi Nahor ta hi Terah. Nunholag hi Terah ta hi Abraham. Nunholag hi Abraham ta hi Isaak. Nunholag hi Isaak ta hi Jakob. [33] Ja nunholag hi Jakob ta hi Judah. Nunholag hi Judah ta

hi Perez. Nunholag hi Perez ta hi Hezron. Nunholag hi Hezron ta hi Ram. Nunholag hi Ram ta hi Aminadab. [32] Ja nunholag hi Aminadab ta hi Nashon. Nunholag hi Nashon ta hi Sarmon. Nunholag hi Sarmon ta hi Boaz. Nunholag hi Boaz ta hi Obed. Nunholag hi Obed ta hi Jesse. [31] Ja nunholag hi Jesse ta hi David. Nunholag hi David ta hi Natan. Nunholag hi Natan ta hi Matata. Nunholag hi Matata ta hi Mena. Nunholag hi Mena ta hi Melea. [30] Ja nunholag hi Melea ta hi Eliakim. Nunholag hi Eliakim ta hi Jonam. Nunholag hi Jonam ta hi Josep. Nunholag hi Josep ta hi Judah. Nunholag hi Judah ta hi Simeon. [29] Ja nunholag hi Simeon ta hi Levi. Nunholag hi Levi ta hi Mattat. Nunholag hi Mattat ta hi Jorim. Nunholag hi Jorim ta hi Eliezer. Nunholag hi Eliezer ta hi Joshua. [28] Ja nunholag hi Joshua ta hi Er. Nunholag hi Er ta hi Elmadam. Nunholag hi Elmadam ta hi Kosam. Nunholag hi Kosam ta hi Adi. Nunholag hi Adi ta hi Melki. [27] Ja nunholag hi Melki ta hi Neri. Nunholag hi Neri ta hi Shealtiel. Nunholag hi Shealtiel ta hi Zerubabel. Nunholag hi Zerubabel ta hi Resa. Nunholag hi Resa ta hi Joanan. [26] Ja nunholag hi Joanan ta hi Joda. Nunholag hi Joda ta hi Josek. Nunholag hi Josek ta hi Semein. Nunholag hi Semein ta hi Matatias. Nunholag hi Matatias ta hi Maat. [25] Ja nunholag hi Maat ta hi Nagai. Nunholag hi Nagai ta hi Esli. Nunholag hi Esli ta hi Nahum. Nunholag hi Nahum ta hi Amos. Nunholag hi Amos ta hi Matatias. [24] Ja nunholag hi Matatias ta hi Josep. Nunholag hi Josep ta hi Jannai. Nunholag hi Jannai ta hi

Melki. Nunholag hi Melki ta hi Levi. Nunholag hi Levi ta hi Mattat. [23b] Ja nunholag hi Mattat ta hi Heli. Nunholag hi Heli ta hi Josep an allon cha an ammod Hesus. Ja tolom poloh tagwon Hesus ja una ete-a an muntudtuchu.

4

Chin nanopngatopngan Satanas ay Hesus

¹ Napfalin an nabautisaran hi Hesus ja nagwacha an apfalinan ni Espiritu Santo. Nakak hichi gwanggwang an Jordan ja enedchong ni Espiritu Santo an umuy hichi let-ang. ² Ja immuy hi Satanas an i nanopngatopngan ay Hesus hi agkhuy na nangnanganan hi apat chi polon arkhaw hotti hemmenaang. ³ Inalin Satanas ay hija hi, "He-a ja' hini Empfalay Apo Jos. Hotti allom hay hato pfato ta mumpfalin cha hi tenapay ta gway anum." ⁴ Tempfar Hesus ja inali na hi, "Achi. Ti allona ay ni hapit Apo Jos hi, 'Pfu-un hini anun ja angkhay chi atakhuwan chi takhu.' ""*

⁵ Amat hichi ja initnud Satanas hi Hesus ja immuy cha han pfuludna, ja impatikhaw na hi na'na'-omtang an amin hana numpfino-ob-on an pun-ap-apugwan heto lota. ⁶ Ja inali na ay Hesus hi, "Ichatan chi-a hi apfalinan an mun-ap-apo an amin hay hato an pun-ap-apugwan ta he-a chi ipapfagpfagton chi tatakhu. Ti nichat an amin hay hato lota ay ha-in hotti mapfalin an ichat u ay ni podho' an pangchatan. ⁷ Nu mundaydayaw a ay ha-in hot ichat u an amin ay he-a hay hato."

* **4:4** 4:4 Deuteronomy 8:3

⁸ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Achi. Ti allona ay ni hapit Apo Jos hi, ‘Hi Apo Jos an Apom chi edaydayaw mu ja unuchom ja angkhay.’ ”†

⁹ Initnud khu Satanans hi Hesus ja immuy cha ad Jerusalem an i numpatto' chin Templo. Ja inalin Satanans ay hija hi, “He-a ja' hini Empfalay Apo Jos, hotti oma'pfaw a. ¹⁰ Ti allona ay ni hapit Apo Jos hi, ‘Honakhon Apo Jos hana angher na ta halimunan chi-a,’‡ ¹¹ ja allona khu hi, ‘Tapajaon chi-a hot achi a mepahpah hi pfato.’ ”§ ¹² Tempfar Hesus ja inali na ay Satanans hi, “Achi, ti achi' podhon an toptopngan hi Ama. Ti allon khu ni hapit Apo Jos hi, ‘Achim toptopngan hi Apo Jos an Apom.’ ”*

¹³ Empa-opoh Satanans an nanopngatopngan ay Hesus muti ma-id olog na, ja tenaynana ta hachona khu hay uchumnah arkhaw.

Chin te'te-an chi nuntudtuchugwan Hesus

¹⁴ Numpfangngad hi Hesus ad Galilee an nagwacha an hi apfalinan ni Espiritu Santo. Ja impainnila cha hana ena-enat Hesus an amin hana nunlene'gwoh an apfuglapfuglay ja chengngor an amin chin tatakhu. ¹⁵ Ja khun umuy hana sinagoga an i muntudtuchu, ja hachi nunchochongngor ja khun cha dayawon hija.

Agkhuy penenhod hachi eNazaret chin in-tudtuchun Hesus

¹⁶ Gwa han ohan arkhaw an immuy hi Hesus ad Nazaret, chin pfuglay an emmer-erkhana.

† **4:8** 4:8 Deuteronomy 6:13 ‡ **4:10** 4:10 Psalms 91:11 § **4:11** 4:11 Psalms 91:12 * **4:12** 4:12 Deuteronomy 6:16

Nachakngan chin Hapfachu an arkhaw an pungngilinan chi Hudju ja ni'juy hichi sinagoga cha, ti hitay chi emmengha ay hija. Timma'chug ta hijay mangepfaha ay ni hapit Apo Jos, ¹⁷ hotti inchat cha ay hija han nalolo-ot an nitula-an chin inalin chin profeta an hi Isaiah. Pfini'lag na ja chinakngana chin podhona an pfahaon hi nangarjana hi,

¹⁸ “Hini Espiritun Apo Jos ja gwacha ay ha-in. Piniliya' ay hija an umuy mangkaskasaba ay ni maphod an hapit Apo Jos hay hana napubli.

Hennakha' an umali an mangpa-innila an mipfuaan hana pfinalud Satanas, tumikhaw hana napfulaw, ja matulungan hana maliglikhatan.

¹⁹ Hennakha' khu an mangpa-innila an takhuwon Apo Jos hana tatakhu na ad ugwani.”†

²⁰ Nakhibpfoh an pfinaha na ja leno-ot na khu ja empfanggad na ay chuy nangchat ay hija ja inumpfun an muntudtuchu. Ja an amin hachi tatakhu hichi sinagoga ja intittikhaw cha ay Hesus. ²¹ Ja inali na ay chicha hi, “Ad ugwani an arkhaw ja nipa-annung hitay nitula' an hapit Apo Jos an chengngor ju.” ²² Dinayaw an amin hachi tatakhu hija ja nanor cha, ti megngor chin khuna hapiton. Muti inali cha hi, “Un chah pfu-un hitay hini empfalay Josep?” ²³ Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Gwa han hapit an allona hi, ‘He-a an choktor, akhaham otni' hini achor mu.’ Ja anila' an hijay allon ju ay ha-in, ti allon

† **4:19** 4:19 Isaiah 61:1-2

ju hi, 'Gwacha anu hana milagro an enat mu ad Kapernaum hotti pe'-at mu adchiya heto pfuglay ta-o.' " ²⁴ Ja inalin khu Hesus ay chicha hi, "Umannung hitay allo' ay cha'ju, an enggor hana tatakhu hini profeta an narpu hi uchumna an pfuglay muti achi cha enggor ay ni pfuglay an narpugwana. ²⁵ Umannung hitay allo' ay cha'ju. Chin timpon profeta Elijah ja agkhuy immud-uchan hi toloh tagwon ta han khaggwa, ja na-ulat an amin chi tatakhu ay tay an lota. Ja ay chuy an timpo ja cho-or hachi pfalo heto ad Israel. ²⁶ Muti agkhuy hennag Apo Jos hi Elijah ta umuy tomolong hay hachi an pfalo an Hudju, ta hini agkhu ni' tinulungana ja chin pfalo an pfu-un Hudju ad Zarefat an provincian chi Sidon.

²⁷ Ja cho-or khu hachi nun-a-unit heto ad Israel chin tempon profeta Elisha. Ja ma-id oh-ohha hi enakhahan Apo Jos ay chicha, muti hi agkhu ni' Naaman an eSyria an pfu-un Hudju chi nakhahan."

²⁸ Ja nang-enpfupfungot hachi tatakhu an gwa hichi sinagoga hi nangngolan cha ay tay an khun allon Hesus. ²⁹ Lemmeggwat cha ja enekak cha hi Hesus, ja inti-id cha ay chuy pfulludna an ha'jab chin nunhihittugwan cha ta okhahon cha koma han tukhi. ³⁰ Muti un hin-alina ja enenggan Hesus chin khawwan hachi tatakhu ja khun umuy.

Chin nangpakakan Hesus han neho'long an napukhit an ispirit

³¹ Amat hichi ja immuy hi Hesus ad Kapernaum an provincian chi Galilee. Nachakngan

chin Hapfachu an ngilin chi Hudju ja ni'juy hija hichi sinagoga an i nuntudtuchu hachi tatakhu. ³² Ja nanor cha chin panudtuchu na ti gway apfalinana. ³³ Ja gwa hichi han ohan lala-e an nahuhu'lungan hi napukhit an ispiritu. Ja impfi-ah na an nungkii ja inali na hi, ³⁴ “Hesus an eNazaret! Ngachah ni atom ay cha'mi? Un a chah immali an mangdusa ay cha'mi? Anila' he-a, an he-a hini nasantuwan an Empfalay Apo Jos.” ³⁵ Ja himmingar hi Hesus ja inali na ay chuy napukhit an ispiritu hi, “Khomegkhenong a, ja makak aot!” Tinu'-in chin napukhit an ispiritu chin lala-e chin gwachaan hachi tatakhu ja nakak. Muti ma-id natipor ay chuy lala-e. ³⁶ Nanor cha an amin ja gwahchinonon hon inali na hi, “Ngachah nuy aton tay an munhaphapit? Anong un hana nehoho'long an napukhit an ispiritu ja gway apfalinana an mummanjar ay chicha hon nun-a-akak cha.” ³⁷ Ja nunchongor hi apfuglapfuglay hana ena-enat Hesus.

Chin nangpatengngan Hesus hachi cho-or an munchokhoh an tatakhu

³⁸ Nakak hi Hesus hichi sinagoga ja immuy hichi pfalay cha Simon an adalana. Ja gwah chi chin pfupfai an ammod chin ahagwan Simon an mapfi-ah han potang na. Ja numpakpaka-ahi cha ay Hesus ta tulungana. ³⁹ Henontan Hesus hichuy munchokhoh ja empakak na chin potang na, ja na-aan. Napfanpfannangon hija ja enhakhanaana cha Hesus hi anun cha.

⁴⁰ Gwa an na-uynu hichin hukhit, ja nun-i-ali cha hachi mumpunchokhoh ay Hesus. Enohha-

ohha na an hen-a chicha ja temmenong cha an amin. ⁴¹ Hachi cho-or an napukhit an espiritu an nehoho'long chin uchumna an tatakhu ja nun-akak cha an khun cha pun-i'gwap an mangali ay Hesus hi, "He-a hini Empfalay Apo Jos!" Muti himmingar hi Hesus ja agkhuy na nunhapiton chicha, ti anila cha an hija hini Hennag Apo Jos an Mamahhod muti achi na podhon an chichay mangpfaag.

Chin nuntudtuchugwan Hesus ad Judea

⁴² Unot nagwa-ah ja nakak hi Hesus ta immuy han lukhar an ma-id takhu, ja ingkhimoh hachi tatakhu an i hingiton. Inah-upan cha ja pinalaud cha ta achi pay makak ay chuy pfuglay cha. ⁴³ Himmapi hi Hesus ja inali na hi, "Achi, ti mahapor an umuja' khu hana uchumna an pfuglay ta uja' ekaskasaba hini Ebanghelyo an mangpinnila ay ni umali an Pun-ap-apugwan Apo Jos. Ti hijah tay hini nannakhana' ay Ama." ⁴⁴ Amat hichi ja immuy hachi sinagogan chi Hudju hichi provincian chi Judea an i mangaskasaba.

5

Chin nahhun an enajakhan Hesus an adalana

¹ Gwa han ohan arkhaw an i timmata'chug hi Hesus hichi pingngit chi Baybay ad Genesaret ja khun muntudtuchu. Ja munhihi'-ig hachi tatakhu an i munchongor ay ni hapit Apo Jos ja hemmajomhom cha ay hija hotti ma-id atona an muntuchu. ² Tinnig na han chugwa an nipipingngit an pfangay an tenaynan hachi khun mangachiw, ti i cha nun-ulah chin tapfukur

cha. ³ Ja immuy nunlukhan hi Hesus ay chuy oha an pfangay Simon, ja pfinokhaana hi Simon ta eb-ebtaw na. Inumpfun hi Hesus chin pfangay ja ente-a na an muntudtuchu chin tatakhu an gawwacha ay chuy palantag chuy baybay.

⁴ Nakhibpfoh chin nuntudtuchugwan Hesus hachi tatakhu ja inali na ay Simon hi, “Edchong mu hitay pfangay ay chuy adchalum ta man-apfukur aju.” ⁵ Tempfar Simon ja inali na hi, “Apo, timmu-ar ami an nanapfukur ad a-ukhab ja ma-id oh-ohha hi khinachiw mi! Muti anong un amat heto ja khapo ta he-a chi nangali ja aton mi.”

⁶ Gwa an negpong cha chin adchalum ja intuud cha chin tapfukur. Cho-or chin ne'na an khachiw ja mun-apfipfingit chin tapfukur cha. ⁷ Ja gwinakhijan cha chin ibpfa cha ay chuy oha an pfangay ta gway tomolong ay chicha. Immuy cha ja pinnu cha chin chugwa an pfangay hi khachiw ja gwa an mumpunlinong, ti mun-achamot. ⁸ Unagkhu tinnig Simon Peter hitay an na-at ja nunheppe ay Hesus ja inali na hi, “Apo, pfuma-ina' ay he-a, ti ohaa' an napfahulan an takhu. Hotti achi a mehnot ay ha-in.” ⁹ Ja nanor cha Simon ay chuy cho-or an khinachiw cha. ¹⁰ Ja amat hina khu ay cha James ay John an empfalay Zebedee an khun itnud Simon an i manapfukur. Ja inalin Hesus ay Simon hi, “Achi a pfuma-in an midchum ay ha-in. Ti mete-a ad ugwani ja hay tamum ja un a i mun-ajag hana tatakhu ta mi'-unud cha ay ha-in.” ¹¹ Amat hichi ja encha-ar cha chin pfangay ja tenaynan cha an amin ta nitnud cha ay Hesus.

Chin nangpatengngan Hesus han na-unit

¹² Gwa han ohan arkhaw an gawwacha hi Hesus han pfuglay an agwacha an lala-e an na-unit. Unagkhu tinikhaw tay na-unit hi Hesus ja i nunheppe ay hija ja numpakpaka-ahi an nangali hi, "Apo, otong hini apfalinam hotti podhom ayya ja epatenonga'." ¹³ Ja hen-an Hesus chin na-unit ja inali na hi, "Podho'. Hotti tomenong a." Ja emmat an na-aan gwot chin unit na. ¹⁴ Ja inalin Hesus hi, "Ma-id im pangar-arjan ay tay an na-at ay he-a. Hay atom ja umuy a ay ni pachi ta i a mumpatikhaw an temmenong a. Ja ipidaton mu ay hija hini allon ni urchin Moses an khun idaton ay Apo Jos an panginnilaan an umannung an na-aan hini unit mu." ¹⁵ Muti anong un agkhuy penenhod Hesus an i na ipa-innila ja nunchongor chamchama chin enat na. Achi omopoh hachi cho-odcho-or an tatakhu an umuy munchongor ay Hesus ja hachi umuy mumpa-akhah hi chokhoh cha. ¹⁶ Muti umu-udchum hon immuy nun-ohha hi Hesus ta gway atona an mungkalalag.

Chin nangpatengngan Hesus han napechoy an lala-e

¹⁷ Gwa han namenghan an khun muntudtuchu hi Hesus, ja ni-i-ibpfun hachi uchumna an Farisee ja hachi memehtolon chi urchin Moses. Narpu cha hana apfuglapfuglay ad Galilee ja Judea, ja ad Jerusalem. Nagwacha an Hesus ay ni apfalinan Apo Jos ja nun-epatenong na chin mumpunchokhoh. ¹⁸ Gwa han napechoy an impfapfalahhong han linala-e ta i cha ihikhop

ta pe-ehnot cha ay Hesus. ¹⁹ Muti ma-id aton cha, ti nahodhod hichin pfallay hi tatakhu. Hotti in-uy cha chin atop chin pfallay ja khinutapfan cha. Napfalin ja inujuy cha chin napechoy ay chuy tongan chin tatakhu an agawwacha an Hesus. ²⁰ Unagkhu tinnig Hesus hitay otongngan an pammati cha ja inali na ay chuy napechoy hi, "Akhi', napakawan hana pfahor mu." ²¹ Ja gwahchinonon hon inalin hachi memehtolon chi urchin Moses ja hachi Farisee hi, "Anagkha agkhu ni' hitay an takhu an ipadchung na hichuy achor na ay Apo Jos. Ti un chah gway uchumna hi mamakawan hi pfahor an un hi Apo Jos ja angkhay?" ²² Ani'-ilan Hesus hini khun cha nomnomnomon ja inali na ay chicha hi, "Anagkha ta amat hina hini nomnom ju?" ²³ Ma-id olog chi takhu an mamakawan hi pfahor ja ma-id khu olog cha an mangpatenong hi chokhoh.* ²⁴ Muti ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja epatenong u hitay an napechoy ta panginnilaan ju an gwacha khu chi apfalina' heto lota an mamakawan hi pfahor." Ja inali na chin napechoy hi, "Allo' ay he-a hi pfumangon a, ipi-ug mu hinuy pfalahhong mu ja immanamut a." ²⁵ Ja tinnig hachi tatakhu an natantanna'chug chin napechoy, impi-ug na chin pfalahhong na ja immanamut an khun mundaydayaw ay Apo Jos. ²⁶ Nanor an amin hachi tatakhu ja khun cha mundaydayaw ay Apo Jos an khun cha allon hi, "Anagkha ay chita an nabnab-on hitay tinnig ta-o

* **5:23** 5:23 Hay pammatin chin Hudju ja hi Apo Jos ja angkhay chi gway apfalina an mamakawan hi pfahor ja an mumpatenong hi chokhoh.

ad ugwani an arkhaw!”

Chin nangajakhan Hesus ay Levi

²⁷ Nakhibpfoh hay hatu an enat Hesus ja pfimmutay ay chuy an pfallay. Ja tinnig na hi Levi an oha an khun munhenger hi pakha an inu-umpfun hichin opihhina na. Ja inalin Hesus ay hija hi, “Umali a ta mitnud a ay ha-in.” ²⁸ Amat hichi ja tenaynana an amin chin tamu na ja nitnud ay Hesus. ²⁹ Ja gwa han namenghan an i impartiyen Levi hi Hesus hichi pfallay cha. Ja i ni'hahali-ochot hi Hesus hachi cho-or an papadchung Levi an khun munhenger hi pakha ja hachi uchumna an tatakhu. ³⁰ Ngimmulungur hachi Farisee ja hachi papadchung cha an khun muntudtuchu ay ni urchin Moses ja inali cha hachi disipolon Hesus hi, “Anagkha ta khun aju me'-orpfong hay hachi khun munhenger hi pakha ja hachi uchumna an nun-apfahulan?” ³¹ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Hana gway chokhoh na chi munhapor hi choktor an pfu-un hana ma-id chokhoh na. ³² Immalija' an tomolong hana napfahulan ta chu'khon cha hana pfahor cha an pfu-un hana mangali hi ma-id pfahor cha.”

Agkhuy ni'-ayunar hachi disipolon Hesus

³³ Gwa hana immuy ay Hesus an nangali hi, “Hana disipolon John Bautista ja omarkhaw cha an mun-ayunar ja mungkalalag. Ja amat hina khu hana disipolon hana Farisee. Muti hay hatu disipolom ja achi cha mi'-ayunar?” ³⁴ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Nu khulat ta

gway mungkasar ja un ju chah allon hi achi mangan hay hana i na-ila nu gawwacha pay hini mungkasar? Achi mit mapfalin. ³⁵ Muti umali han arkhaw an ekak cha hini lala-e an nungkasar ja hijay pun-ayunalan cha. Hotti gawwachaa' ayya ja achi pay mun-ayunar hatu disipolo'."

³⁶ Ja nun-arig hi Hesus ja inali na hi, "Ma-id manger-ob hi pfakhu an lopfong ay ni na-chochonot an lopfong. Ti nu amat hetoy atona hot un ay-ayyu hini pfakhu an lopfong ja mahahamma hi tikhan.

³⁷ Ma-id khu mangitto hi pa'-arpoh an chanum chi ubas ay ni na-usar an lalat an khun pittugwan chi ma-inum. Ti nu amat hetoy atona hot mapfughi hini lalat, ja metapar hini chanum chi ubas ja mapa'-i khu hini lalat. ³⁸ Hini ayya pa'-arpoh an chanum chi ubas ja mitto ay ni pfakhu an lalat ta meha'pfa. ³⁹ Ja hini uminum hi na'na an chanum chi ubas ja achi na podhon hini pa'-arpoh. Ti allona hi mapmaphochan hini na'na."

6

Hay amatan chi ngilin an Hapfachu

¹ Gwa han ohan Hapfachu an ngilin chi Hudju an nanggwaan cha Hesus han natamman hi trigo. Pfimmangkhi hachi disipolo na chin trigo hon inutim cha ja inan cha. ² Tinnig hachi Farisee ja inali chaot hi, "Anagkha ta khun aju mun-utim? Un chah pfu-un tamu chi mun-utim an pa'-iyona hini urchin ta-o, an paniyaw chi muntamu ti ngilin?" ³ Tempfar Hesus ja inali na hi, "Un ju chah agkhuy pfinaha chin enat chin

apo ta-o an hi Ari David ja chin numpun-ibpfa na hi i cha hemmenaangan, ⁴ an himmikhop hi David hichin pfallay Apo Jos ja enala na chin tenapay an netpfar ay Apo Jos, ja inana ja inchatana khu chin numpun-ibpfa na. Ja paniyaw chi mangan ay ni netpfar an tenapay, ti hana papachi chi mangan ja angkhay. Ja ma-id inalin Apo Jos hi un pfahor hitay enat cha.”⁵ Ja en-ang-angonoh Hesus an nangali hi, “Ha-in an Na-ilangitan an Takhu chi mangali nu ngay paniyaw ay ni arkhaw chi ngilin.”

⁶ Gwa khu han ohan Hapfachu an i nuntudtuchugwan Hesus han ohan sinagoga, ja gwa hichi han lala-e an napechoy chin agwan an ngamoy na. ⁷ Ja henehemmonot hachi memehtolon chi urchin Moses ja hachi Farisee hi un epatenong Hesus hichuy lala-e ay chuy an arkhaw chi ngilin ta gway ipapfahor cha ay hija. ⁸ Anilan Hesus chin khun cha nomnomnomon muti inali na ay chuy napechoy chi ngamoy na hi, “Umali a ta mi'ta'chug a heto.” Amat hichi ja i ni'ta'chug. ⁹ Ja inalin Hesus hay hachi tatakhu hi, “Allon ju adchiya tugwali nu ngay inalin ni urchin Moses hi aton ta-o hi un ngilin. Tomolong ta-o chah hi takhu wenno mun-ephod ta-o hi napukhit? Inali na chah hi takhuwon ta-o hini ohan takhu wenno un ta-o amhan hini pi'takhuwana?” ¹⁰ Intikhaw Hesus hachi atakhutakhu ja unaot allon ay chuy napechoy hi, “U'jachom hini ngamoy mu.” Unaot inu'jad ja numpfangngad mahpay an mechon chin ngamoy na. ¹¹ Ja nang-enpfupfungot hachi Farisee ja hachi memehtolon chi urchin Moses,

ja nunhahapit cha nu ngachah chi i cha aton ay Hesus.

Chin namiliyan Hesus hachi himpolo ta chugwa an adalana

¹² Gwa han namenghan an immuy hi Hesus hichi pfuludna ja timmu-ar an nungkalalag ay Apo Jos. ¹³ Unot nagwa-ah ja immuy an i nangajakhan hachi disipolo na. Ja pinili na han hempolo ta chugwa an numpfalinona hi apostol. ¹⁴ Ja hay hato chi ngachan cha, an hi Simon, an nginadnana hi Peter, ja hi Andrew an akhi na, ja hi James, ja hi John, ja hi Philip, ja hi Bartolomew, ¹⁵ ja hi Matthew, ja hi Tomas, ja hi James an empfalay Alfeus, ja hi Simon an oha an Zealot, ¹⁶ ja hi Judas an empfalay James, ja hi Judas Iskariot an hijay manggina ay Hesus.

Chin nuntudtuchugwan Hesus ja chin nangpatenggana hachi mumpunchokhoh

¹⁷ Amat hichi ja nunchayyu cha han nunchochottar ja timmata'chug hi Hesus. Ay chuy an timmata'chukhana ja na-amung hachi choor an tatakhu an khun mitnud ay hija ja hachi uchumna an narpu hi apfuglapfuglay hichi ad Judea, ja ad Jerusalem ja amat khu ad Tiro ja ad Sidon an nehehegkhon hichi baybay. Na-amung cha an amin an munchongor hay ituchu na, ja empatenong Hesus hachi gway chokhoh na. ¹⁸ Ni'juy chin nun-ahu'lungan hi napukhit an ispiritu ja nun-epakak Hesus hachi an ispiritu ay chicha. ¹⁹ Ja penhod an amin hachi atakhutakhu an ho'-on hi Hesus, ti un ammuna un cha ho'-on

hija hon gwa han immuy an apfalinana ay chicha hon temmenong cha an amin.

Chin nangtuchugwan Hesus nu ngachah hana akha'khaja

²⁰ Intikhaw Hesus ay cha chuy disipolo na ja inali na hi, “Akha'khaja aju an napubli, ti midchum aju ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos!

²¹ Akha'khaja aju an munhenaang ad ugwani, ti mappog aju. Akha'khaja aju an khun kumila ad ugwani, ti unchani hot mun-an-anla aju!

²² Akha'khaja aju an ma-apfoholan, mipapa'-igwin ja me-enga-engadnan ja pa-abpfaan cha hi pfahor khapo hi pi'-unuchan ju ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu. ²³ Ipatikhaw ju hini achi anhan an anla ju nu ma-at hay hato ay cha'ju, ti gwacha han lagpfu ju an napfalor an enchachaag Apo Jos hichi ad langit. Nomnomon ju an hija khu chi enat hachi a-ammod cha hachi profetan Apo Jos chin nahop.

²⁴ Ka-ahi aju gwot ni', cha'ju an achangjan, ti hempog ju hini aphochan chi pi'takhuwan ju ad ugwani muti mapogpog! ²⁵ Ka-ahi aju

khu an mamabhug ad ugwani, ti unchani hot homenaang aju! Ka-ahi aju an makmakekke ad ugwani, ti unchani hot umayyong ja kumila aju!

²⁶ Ka-ahi aju, cha'ju an khun padayawon an amin chi tatakhu, ti nomnomon ju an anong un achi umannung an profeta, ja dinayaw chin a-ammod ju.”

Hay pamhochan hana khun pfumuhur

²⁷ Inalin khu Hesus hi, “Hitay chi itukhun u ay cha'ju. Podpodhon ju hana mabmapfohhor ay cha'ju ja hay maphod chi aton ju hay hana humi-higkha ay cha'ju. ²⁸ Ekalalag ju ta ekhohkhohan Apo Jos hay hana muntubtub ja mamahipahiw ay cha'ju. ²⁹ Ja nu gway manoplat ay ni apeng mu ja entajam khu hini oha. Ja nu gway mangala ay ni lopfung mu ja achim i-achi, ja anong kay ja ne'-ala na khu hini uchumna. ³⁰ Ja ichatam an amin hana mun-achaw. Ja nu gway ne'-ala cha hi khina-um ja achim pfangngachon. ³¹ Ja hini podhon ju an aton chi tatakhu ay cha'ju ja hija khu chi aton ju ay chicha.

³² Ma-id linagpfu ju nu hana mammamhod ay cha'ju chi podpodhon ju ja angkhay. Ti anong un hay hana achi khun mi'-unud ay ni hapit Apo Jos ja podpodhon cha hana mammamhod ay chicha. ³³ Ja ma-id khu linagpfu ju nu aton juy maphod hana anila ju an mangat khu hi maphod ay cha'ju. Ti hitay chi khun aton hana achi khun mi'-unud ay Apo Jos. ³⁴ Ja ma-id khu linagpfu ju nu pa-utangan ju ja angkhay hay hana anila ju an gway panukat na. Ti anong un hay hana achi khun mi'-unud ay ni hapit Apo Jos ja pa-utangan cha hay padchung cha nu anila cha an gway panukat cha. ³⁵ Muti achi aju koma amat hina ta un ju gwot podhon hana achi mammamhod ay cha'ju ja aton juy mapmaphod ay chicha. Ja mumpa-utang aju anong un hana anila ju an ma-id i cha pangalan hi pangojoh cha. Nu amat hetoy iju aton hot otong chi lagpfu ju ja ma-ali aju an empfapfalay ni Napfagpfagto an Jos. Ti

hi Apo Jos ja magmakhohkhoh an anong un hay hana ma-id anila na an munyaman ay hija ja hana khun pfumahor. ³⁶ Otong chi nignikhan Apo Jos hotti amat aju khu.”

Achi hugijon hay padchung an takhu

³⁷ Inalin khu Hesus hi, “Achi ju hugijon hana papadchung ju an tatakhu hot achi cha'ju khu hugijon ay Apo Jos. Achi ju papfaholon hana papadchung ju an tatakhu hot achi cha'ju khu papfaholon ay Apo Jos. Pakawanon ju hana papadchung ju an tatakhu hot pakawanon cha'ju khu ay Apo Jos. ³⁸ Umchat aju hot mangchat khu hi Apo Jos ay cha'ju. Ti hini lopong ni ichat ju ja amat hina khu hini lopong ni ichat Apo Jos, ja cho'cho'-or pay an nahodhod ja nipu'-ug ja muntatappar hini mepfangngad ay cha'ju.”

³⁹ Ja inalin Hesus hitay pangngarig ay chicha. “Achi mapfalin an itnud ni napfulaw hini padchung na an napfulaw. Ti nu amat hetoy aton cha hot muntunud cha an makhah hay khohang.

⁴⁰ Hini mun-ad-achar ja achi nangatngato mu hini mehtolo na. Muti nakhibpfoh ayya an natuchugwan ja mapfalin an mi'padchung ay ni mehtolo na.

⁴¹ Anagkha ta matikhaw mu hini pfahor ni padchung mu an takhu an amat ay ni it-ittang an pfuta, muti niya an achim matikhaw hini ottong an pfahor mu an amat hi pfin-u an immuy ay ni matam? ⁴² Achi mapfalin an allom ay ni padchung mu an takhu hi, 'Ijam ibpfa', ta aanu' hinuy pfuta ay ni matam' nu achim tikhan hini pfin-u an immuy ay ni matam. Un chah pa'-at

a ay tay? Mumpfuhuur a! Pahhunom pay an aanun hinuy pfin-u an immuy ay ni matam hot mattag hini pannig mu an mangaan ay ni pfutan ni padchung mu an takhu.”

Han ajiw ja hay pfunga na

⁴³ Inalin khu Hesus hi, “Achi pfumunga hini maphod an ajiw hi napukhit ja achi khu pfumunga hini napukhit an ajiw hi maphod. ⁴⁴ Hini pfungan ni ajiw chi panginnilaan ay ni kalahe na. Ma-id alaon ju hi higos ay ni karkalunay ja ma-id khu alaon ju hi ubas ay ni ugwoy. ⁴⁵ Amat hina khu hana tatakhu. Nahamad ayya hini takhu an maphod hini gwa ay ni nomnom na ja maphod hini hapitona. Napukhit ayya hini takhu an napukhit hini gwa ay ni nomnom na, ja napukhit khu chi hapitona. Ti hini pfumutay ay ni ta-on ni takhu ja hijah nuy hini gwa ay ni nomnom na.”

Chin pangngarig han chugwa an linala-e an numpakhad hi pfalay

⁴⁶ Inalin khu Hesus hi, “Anagkha ta allon ju an ha-in chi Apo ju ja achi ju unuchon hini allo'? ⁴⁷ Allo' ay cha'ju hini amatan ni takhu an umali ay ha-in an munchongor ay ni ituchu' ja inunud na. ⁴⁸ Mipadchung ay ni takhu an numpakhad hi pfalay na an empfo-eh na hichin pfato ta hijay nangpapfunana chin tu-ud. Napfalin an naha'-ad chin pfalay ja nunchatong. Ja nituchug chin chanum ay chuy an pfalay muti agkhuy natu'-in, ti nehamad chin tu-ud an nipapfun chin pfato. ⁴⁹ Ja hini ayya munchongor ay ni ituchu' ja achi na unuchon, ja mipadchung ay ni takhu

an numpakhad hi pfalay na muti una impapfun chin tu-ud chin lota. Immali khu chin otong an chatong ja nituchug ay ni agawwacha an chin pfalay. Ja himpfumagkha ja natu'-in ja nun-apa'-i."

7

Chin nangpatengnan Hesus han takhalan han kapitan an eRome

¹ Empa-opoh Hesus hay hatu inali na hachi tataku ja immuy hichi ad Kapernaum. ² Ja gwa hichi han ohan kapitan chi hinchalo. Ja gwa han takhala na an podpodhona an khun munchokhoh ja khumaju an matoy. ³ Unot chengngor chin kapitan an immali hi Hesus ja pfinaar na hachi uchumna an ap-apon chi Hudju ta i cha pfokhaan hi Hesus ta epatenong na hichuy takhala na. ⁴ Immuy cha ay Hesus ja numpakpaka-ahi cha an nangali hi, "Umali a adni', ti mahahapor ni kapitan hini tolong mu. ⁵ Ti anong un pfu-un padchung an Hudju ja podpodhon chita-o. Ti empaha'-ad na han sinagoga mi." ⁶ Amat hichi ja ni'juy hi Hesus ay chicha.

Unagkhu gwa an mehnot cha Hesus ay chuy pfalay chin kapitan ja chinttum chaot hachi hennag na an khayyum na. Ja inali cha ay Hesus chin inalin ni kapitan an amat heto. Inali na hi, "Apo, khahinon un a mi'jali hi pfalay mi. Ti pfuma-ina'. ⁷ Ja pfuma-ina' khu an umali ay hea. Ti ammuna un mu allon hi tomenong hitay takhala' hot ma-at. ⁸ Ti anong un ha-in ja gway apo' an khun mamar ay ha-in, ja gwacha khu

hana hinchalo' an khun u pfaalon. Ti allo' ay ni oha an hinchalo hi, 'Umuy a!' ja immuy. Ja allo' khu ay ni oha hi, 'Umali a!' ja immali. Ja allo' ay ni takhala' hi, 'Atom hitay!' ja enat na. Ja om-omod ay he-a an gway apfalinam an mangali hot ma-at." ⁹ Ja nanor hi Hesus hi nangngolana ay tay inali cha. Nunligkhoh ja inali na hachi atakhutakhu an ninitnud ay hija hi, "Allo' ay cha'ju hi ma-id oha hi Hudju hi tinnig u an gway pammati na an mi'padchung ay ni otong an pammatin tay pfu-un Hudju." ¹⁰ Numpfanggad hay hachi hennag chin kapitan ja chinakngan cha chin takhala an temmenong.

Chin nanakhuwan Hesus han empfalay han pfalo

¹¹ Amat hichi ja immuy khu hi Hesus han ohan pfuglay an ad Nain. Ja ninitnud hachi disipolo na ja hachi cho-or an tatakhu. ¹² Unagkhu gwa an mehnot cha ay chuy an pfuglay ja chinitum cha hachi umuy munlapfun. Hichuy an natoy ja un oh-ohha an lala-e an empfalay han pfalo. Ja cho-or chin tatakhu ay chuy an pfuglay an nitnud. ¹³ Unagkhu tinnig Apo Hesus hichuy an pfalo ja ninignikha na ja inali na hi, "Ammuna, epokhong mu an kumila." ¹⁴ Immuy ja hen-a na chin longon chuy natoy ja inta'chug hachi nangpipi-ug. Ja inalin Hesus chin natoy hi, "Pfumangon a." ¹⁵ Pfimmangon hichuy natoy ja himmapit. Ja inalin Hesus chin pfalo hi, "Tayya hitay empfalay mu." ¹⁶ Nang-entata-ot an amin hachi atakhutakhu ja nundaydayaw cha ay Apo Jos ja khun cha allon hi, "Tayya an numpatikhaw

ay chita-o hitay an napfagto an profeta. Maphod ti tayya an nenomnom chita-o an takhuwon ay Apo Jos.” ¹⁷ Hitay an enat Hesus ja nunchongor an amin hichi ad Judea ja chin nun-ehnot an pfuglay.

Chin inalin Hesus hachi hennag John Bautista

¹⁸ Chin disipolon John Bautista ja impa-innila cha ay hija an amin chi ena-enat Hesus. Hotti hennag John han chugwa an disipolo na ¹⁹ an umuy ay Hesus ta i mangpfokha hu-un hija chah hini inalin John an hennag Apo Jos an hahadchon cha, wenna hay oha.

²⁰ Unot emmatam hachi hennag John ja inali cha ay Hesus hi, “Hennag cha'mi ay John Bautista ta mahmahan mi hu-un he-a chah chin inali na an mamahhod an umali?” ²¹ Amat hichi ja empatenong Hesus hachi mumpunchokhoh ja nun-epakak na hachi nun-eho'long an napukhit an ispiritu ja inchatana hi pannig hachi nun-apfulaw. ²² Nakhibpfoh hay hato an enat Hesus ja unaot allon ay cha chuy hennag John hi, “Mumpfanggad aju ta allon ju ay John hay hato tinnig ju ja chengngor ju. Allon ju chi tinnig mi an hana napfulaw ja tumikhaw cha, hana napechoy ja chumalan cha, hana na-unit ja temmenong cha, hana napo-it ja chomngor cha, ja hana nun-atoy ja timmakhu cha. Ja khun mekasaba hini maphod an Hapit Apo Jos hana napubli. ²³ Ja allon ju khu hi madmachennor hini takhu an achi munhalinchugwa hini nomnom na ay ha-in.”

Chin impa-innilan Hesus an oma'-atan John Bautista

²⁴ Amat hichi ja nakak hachi hennag John, ja inalin Hesus hini oma'-atan John ay cha chuy atakhutakhu. Inali na hi, “Chin immajan ju ay John hichi let-ang ja ngay nenomnom ju hi i ju tikhan? Unchah hay potaar an khun mumpfiwfpfiwwapfiw? Pfu-un. ²⁵ Hot ngachah mah chi i ju tinnig? Un aju chah immuy ta tikhan ju hay takhu an maphod chi lopfung na? Pfu-un khuh ni', ti hana ayya khun munlopfung hi maphod ja maphod chi pi'takhuwan cha, ja hay pfallay chi ari chi punhittugwan cha. ²⁶ Hot ngachah tugwali chi i ju tinnig? Hay profetan Apo Jos? Aa, ja allo' ay cha'ju an napfagpfagto pay hija mu hana uchumna an profeta. ²⁷ Ti hi John hini nitulungan ni nitula' an hapit Apo Jos hi nangarjana hi, ‘Tayya an honakho' hitay mangpangpangullu ja un he-a ta ehakhana na hini agwum.’ ”* ²⁸ Ja inalin khu Hesus hi, “Allo' ay cha'ju an hi John Bautista hini napfagpfagto an amin hi hay takhu heto lota. Muti napfagpfagto pay hini nabnababba an takhu an nidchum ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu.”

²⁹ Achechenor hi pangngolan hachi cho-or an tatakhu ja anong un hachi khun munhenger hi pakha chin inalin Hesus. Ti inunud cha hana magpong an in-urchin Apo Jos ja numpabautisar cha ay John. ³⁰ Muti hana Farisee ja memehtolon chi urchin Moses ja ngumanu cha an mangapfu-

* **7:27** 7:27 Malachi 3:1

lut chin penhod Apo Jos hi aton cha ja agkhuy cha khu numpabautisar ay John.

³¹ Ja inalin khu Hesus hi, “Allo' ay cha'ju hini e'-e'nongan ju an tatakhu ad ugwani an timpo, an ³² me'me'nong aju hana ung-ungungnga an um-umpfun hinun palaha an munlewlegwa muti ma-id mapto' hi podhon cha. Ti i'gwap hana uchumna an allon cha ay ni khun cha pe'lewlegwa hi, 'Nanongngali ami muti agkhuy aju temmajaw. Ja emmepfer ami muti agkhuy aju ni'kila.' ³³ An amat ay cha'ju an ma-id mapto' hi podhon ju. Ti immali hi John Bautista ja khun mun-ayunar ja achi umin-inum hi pfajah, ja allon ju hi un mun-angaw. ³⁴ Ja tan immalija' an Na-ilangitan an Takhu, ja khuna' me'-orpfong an me'-an, ja nuja an pahigwona' an khun ju allon hi, 'Tikhan ju akay ni' hitay an takhu an nahopo ja khun mapfutong. Ja ni'khayyum khu hana khun munhenger hi pakha ja hana uchumna an nun-apfahulan an tatakhu!' Hotti tayya an pahigwon cha'mi an chugwa. ³⁵ Muti nomnomon ju hitay, an hini aphod ja kinala-eng Apo Jos ja matikhaw ay ni pi'takhuwan hay hana nangangfulut ay ni intudtuchu mi ay John.”

Han pfupfai an cho-or chi pfahor na an penakawan Hesus

³⁶ Gwa han Farisee an hi Simon chi ngachana an nangajakhan ay Hesus ta mi'juy hichi pfalay cha an i me'-an. Hotti ni'juy hi Hesus ja i ne'-orpfong. ³⁷ Ay chuy an pfuglay an ni'jajan Hesus ja gwa han pfupfai an mi'lalala-e. Chengngor

na an i nummangili hi Hesus ay chuy nunhitugwan chin Farisee ja in-uy na han mumpfango an lanob an ninitto han alabastro an pfoterja. ³⁸ Timmata'chug hichin negpongan Hesus ja khun kumila ja nuntidtid chin luwa na hichin hu-in Hesus. Impu'nah chuy pfupfai chin pfuu' na ja inungngu na chin hu-in Hesus ja unaot khu epelanob chin mumpfango an lanob.

³⁹ Unot tinnig chin Farisee an nangajakhan ay Hesus ja khuna nomnomnomon hi, “Mu pfu-un ay chita profeta hi Hesus. Ti khulat ta profeta hot anila na an napukhit chi ugalin tay an pfupfai an khun man-a ay hija.” ⁴⁰ Ja inalin Hesus ay chuy Farisee hi, “Simon, gwa han allo' ay he-a.” Tempfar Simon ja inali na hi, “Ngachah nuy allom, Apo?” ⁴¹ Ja inalin Hesus hi, “Gwa han chugwa an lala-e an immutang han khun mumpa-utang hi pihu. Lemay khahot chi utang chin oha ja lemay polo chi utang chin oha. ⁴² Ma-id efangngad cha ja agkhuy na empapallog. Ngachah tugwali chi anilam ay cha tay an chugwa hi ot-ottong chi pamhod na ay chuy immutangan cha?” ⁴³ Tempfar Simon ja inali na hi, “Hinuy nin ot-ottong chi utang na.” Ja inalin Hesus hi, “Umannung hitay nampfar mu.” ⁴⁴ Nunligkhoh ay chuy pfupfai ja inali na ay Simon hi, “Tikham hitay an pfupfai. Tan immalija' heto pfallay ju ja agkhuy mu enat hini ugali ta-o an ma-id inchat mu hi chanum ta nangulah u ay tay hu-i'. Muti hitay an pfupfai ja inulahana hay hatu hu-i' ay ni luwa na ja impu'nah na hichuy pfuu' na ay tay hu-i'. ⁴⁵ Ja

agkhuja' inungngu ay he-a hi immaliya' muti inungngu-ungngun tay an pfupfai hay hato hu-i' an ente-a na hi chimmaknga'. ⁴⁶ Ma-id ni-i'chat mu hi lanob ta elanob u ay tay pfuu' u muti hitay an pfupfai ja lenanob na hitay hu-i' hi mumpfango an lanob. ⁴⁷ Ja tayya an allo' ay he-a an hitay otong an impatikhaw na an pamhod na ja hijay panginnilaan an napakawan hay chor an pfahor na. Muti hini takhu an it-ittang hini empakawana an pfahor ja it-ittang khu hini pamhod na ay Apo Jos."

⁴⁸ Ja inalin khu Hesus ay chuy pfupfai hi, "Napakawan an amin chi pfahor mu." ⁴⁹ Khun nomnomnomon chin uchumna an ne'-orpfong ay Hesus hi, "Ngachah agkhu ni' tay an takhu an mamakawan pay hi pfahor?" ⁵⁰ Ja inalin Hesus ay chuy pfupfai hi, "Khapo ay ni pammatim ja mi'takhu a. Hotti mun-an-anla a an umanamut."

8

Hana pfinapfai an nitnud ay Hesus

¹ Immuy chi at hichi hi arkhaw ja immuy hi Hesus hachi apfuglapfuglay ja apfarjupfarju an khun mangkaskasaba ay ni Ebanghelyo an mangpa-innila ay ni umali an Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu ay tay lota. Ini-itnud na hachi himpolo ta chugwa an adalana. ² Nitnud khu chin uchumna an pfinapfai an empatenong Hesus chi chokhoh cha ja hachi uchumna an nangpakakana hi napukhit an ispiritu an nun-eho'long ay chicha. Oha hi Mary an nginadnan

cha hi Magdalen an nakakan han peto an napukhit an espiritu an nehoho'long. ³ Ja hi Joana an ahagwan ni ap-apon chi takhalan Ari Herod an hi Chusa, ja hi Susana, ja chin cho-or pay an pfinapfai an temmolong an nangchat chin mahapor cha Hesus ay cha chuy adalana.

Chin panggarig han khun munhapuwa' hi pfugwa

⁴ Cho-or pay chin uchumna an tatakhu an khun umuy ay Hesus an narpu cha hi numpfino-obon an pfuglay. Unot chenom-or hachi tatakhu ja inali na hitay an panggarig. ⁵ “Gwa han ohan takhu an immuy munhapuwa' hi pfugwa hichi hapfar na. Khun munhapuwa' ja nepochag chin uchumna ay ni chalan ja nun-ilait cha, ja numpanga-ali chin hagwiti ja nun-a-an cha. ⁶ Chin uchumna ja nepochag chin mapfinato an lota. Ja hemmangaw cha muti agkhuy napfajag ja nun-alango cha ja na'leng, ti un nitutu-i chin hemmangagwana. ⁷ Nepochag khu chin uchumna chin acho'lan chi holo' an nun-apakhatan. Un chaagkhu hemmangaw ja emma'lap hachi nun-apakhatan an holo' ja hina'pfungan cha chin nitanum ja agkhuy penomhod. ⁸ Ja chin uchumna ja nepochag chin maphod an lota, ja numpangahangaw cha ja numpangapfunga cha hi cho-odcho-or an hinkhakhahot.” Ja inalin khu Hesus hi, “Paennongan ju an munchongor ay tay allo’.”

⁹ Henanhanan hachi adalan ay Hesus nu ngay podhon tay an panggarig an hapiton. ¹⁰ Ja

inalin Hesus hi, “Aa, ti cha'ju hana pangpa-innilaan Apo Jos ay ni oma'-atan ni Pun-apugwana. Hana ayya uchumna an achi mi'unud ja pangngarig hini ato' an mangtuchugwan ay chicha. Hot anong un himulimuli hini mata cha ja achi cha khun tikhan hana khun u aton, ja anong un nun-alu-angan hana inga cha ja achi cha chamchama ma-awatan hana khun u itudtuchu.* ¹¹ Hitay chi podhon tay an pangngarig an hapiton. Hana pfugwa an nihapuwa' ja hija hini hapit Apo Jos an khun mitudtuchu. ¹² Ja hana nepochag ay ni chalan ja hija hana tatakhu an nunchongor ay ni hapit Apo Jos muti immuy hi Satanas ta akagwona chin hapit an chengngor cha ta achi cha mamati ta achi cha mi'takhu ay Apo Jos. ¹³ Ja hana ayya nepochag ay ni mapfinato an lota ja hija hana tatakhu an nun-an-anla an nunchongor ay ni hapit Apo Jos ja inapfulut cha, muti un na'na'-omtang, ti agkhuy limmamot hini hapit na ay chicha. Unchani ta immali hana apalikhatan khapo hi nangapfulutan cha ay ni hapit Apo Jos ja chin-ug cha hini pammati cha. ¹⁴ Ja hana ayya nepochag ay ni acho'lan chi holo' an napakhatan ja hija hana tatakhu an nunchongor, muti immali ayya hana pundanakhan ay tay pi'takhuwan ja hana homalegwa an nomnom hi omachangjanan ja hana pun-an-anlaan heto lota, ja nahi-ig hini pammati cha ja achi cha mi'pfunga. ¹⁵ Hana ayya nepochag ay ni maphod an lota ja hija hana nunchongor ay ni hapit Apo Jos ja intanum cha ay ni nomnom cha ja na-ennongan cha an un-

* **8:10** 8:10 Isaiah 6:9

uchon ingkhana an matikhaw hini pomhochan chi pi'takhuwan cha."

Hay aton hi natorkhan an hilaw

¹⁶ Inalin khu Hesus hi, "Achi ta-o torkhan hay panor ja i ta-o halinan wenno epachaor hi kama, ta un ta-o gwot epatto' hay napataw ta mahilagwan hay takhu an humikhop ay nuy an pfallay. ¹⁷ Ja an amin hana nilili'-ud ja gwa han arkhaw an mipatikhaw. Ja hana achi ma-innila ad ugwani ja gwa khu han arkhaw hot ma-innila chamchama. ¹⁸ Hotti tikhan ju hini aton ju an munchongor ay ni ituchu'. Ti hini takhu an mi'-unud ay ni ituchu' ja umannung an ma-ug-ugman hini anila na. Hini ayya takhu an una lamangon an achi mi'-unud ay ni ituchu' ja anong un hini anila na ja ma-utaw ay ni nomnom na."

Hana a-ammod ja a-akhin Hesus

¹⁹ Emmatam chin ammod Hesus an hi Mary ja chin a-akhi na an linala-e ay chuy agawwachaana. Muti ma-id aton cha an mehnot, ti cho-or hachi tatakhu. ²⁰ Ja gwa han nangali ay Hesus hi, "Chiya an gwacha hi inam ja hana a-akhim an timmata'chug hichi pfutayna ja khun chi-a epa-ajag ta mi'hapit cha ay he-a." ²¹ Ja inalin Hesus hachi tatakhu hi, "Hana mangenggor ja mangunud ay tay hapit Apo Jos ja chicha chi a-ammod u ja a-akhi'."

Chin nangpita'chukhan Hesus han puwo'

²² Gwa han ohan arkhaw ja inalin Hesus chin adalana hi, "Pfumad-ang ta-o ay tay baybay." Nunlukhan cha han pfallangay ja ente-a cha an

umuy. ²³ Gwa an khun cha umuy ja i nalo' hi Hesus. Unagkhu himpfumagkha ja gwacha han mapfi-ah an puwo'. Nuntipja'-ong chin chanum ja nittugwan chin pfangalay ja gwa an munlinong. ²⁴ Immuy hachi disipolo na ja pfinangon cha hi Hesus. Inali cha hi, "Apo! Tayya an marteng ta-o!" Enelan Hesus ja inhingar na chin puwo' ja chin chanum an khun muntipja'-ong. Khemmenong chin puwo' ja chin chanum ja munnaud an malenong.

²⁵ Ja inali na hachi adalana hi, "Un chah ma-id pammati ju ay ha-in?" Nanor cha ja nangentata-ot cha ja khun cha allon chi, "Ngachah ay chita tay an takhu? Anong un puwo' ja chanum ja unuchon cha hini allona!"

Chin nangpakakan Hesus hachi cho-or an napukhit an espiritu han lala-e

²⁶ Entortoloy cha an khun umuy ja emmatam cha hichi chammangna, an pfuglay hachi eGerasa. ²⁷ Pfimmutay hi Hesus chin pfangalay ja immuy ay chuy palantag chin baybay ja chinittum na gwot han lala-e an eGerasa an nahuhu'lungan hi nun-apukhit an espiritu. Un mummomolleh ja achi na podhon an munheto hi pfalay an un amja' na an munhehetto hana lijang an lupfu'. ²⁸⁻²⁹ Omarkhaw an mahu'lungan hitay an lala-e ja anong un cha ugnan ja pfangkelen-gan hana ngamoy na ja hu-i na hon nunhopchot na hon empalajaw ni napukhit an espiritu ta umuy hichi let-ang. Unot tinnig tay an lala-e hi Hesus ja nungkii ja nunheppe ay hija. Ja ini'gwap na an mangali hi, "Hesus an Empfalay

chi Napfagto an Jos! Ngachah chi atom ay ha-in? Achiya' adni' palikhaton!" Hay nangarjana ay tay ja inalin Hesus ay chuy napukhit an espiritu ta makak ay chuy takhu. ³⁰ Ja inalin Hesus ay hija hi, "Ngay ngachan mu?" Tempfar na ja inali na hi, "Linipfulipfuwa'." Ti cho-or hachi napukhit an espiritu an nun-eho'long ay hija. ³¹ Ja inalin hachi napukhit an espiritu hi, "Achi cha'mi adni' ipi-uy ad chalom." ³² Ja cho-or hachi apfapfupfapfuy an khun munhu-oy ay chuy an pfulludna. Ja numpakpaka-ahi hachi napukhit an ispirititu an inali cha ay Hesus hi, "Hotti un ami mah ni' meho'long hay hachi pfapfuy!" Ja inalin Hesus hi, "Umuy aju." ³³ Hotti nun-akak hachi napukhit an espiritu ay chuy an lala-e ja i cha nun-eho'long hachi apfapfupfapfuy. Ja nungkhakhayyat hachi pfapfuy an nunchayyu ja nun-ilipaw cha ay chuy baybay ja nun-arteng cha.

³⁴ Unagkhu tinnig hachi khun mumpfantay hachi pfapfuy chin na-at ja nungkhakhayyat cha an nakak. Ja immuy cha hichi pfuglay cha ja hachi uchumna an pfuglay an i nangpa-innila hay hatu an tinnig cha. ³⁵ Hotti napfu-ar hachi tatakhu an i mi'tikhaw. Un chaot emmatam chin agwacha an Hesus ja tinnig cha chin lala-e an ni-i-ibpfun an nunlolopfung ja nagwacha an hi maphod an nomnom. Ja nang-entata-ot cha. ³⁶ Ja impa-innilan hachi nannig chin enat Hesus an nangpakak hay hachi napukhit an espiritu.

³⁷ Khapo hi nunnaud an temma'tan cha ja empfokhan an amin hachi eGerasa ta makak hi Hesus ay nuy pfuglay cha. Hotti nunlukhan

cha Hesus chin pfangay ta epacheh cha. ³⁸ Ja hichuy an lala-e an nakakan hachi napukhit an espiritu ja inali na ay Hesus hi, “Mitnucha' adni' ay he-a.” Muti inalin Hesus hi, ³⁹ “Achi, ta un aot umanamut ta im ipa-innila hitay maphod an enat Apo Jos ay he-a.” Hotti immanamut ja i na impa-innila an amin hachi tatakhu ay chuy an pfuglay hitay mapmaphod an enat Hesus ay hija.

Chin nanakhuwan Hesus chin empfalay Jairus ja chin nangpatenggana han pfupfai

⁴⁰ Unagkhu numpfanggad cha Hesus chin chammangna an narpugwan cha ja mun-an-anla hachi tatakhu an nanannod ay hija. ⁴¹ Ja immuy ay Hesus han lala-e an hi Jairus an ap-apon han sinagoga hichi. Ja nunheppe ay Hesus ja numpakpaka-ahi ta mi'juy hi Hesus hichi pfalay cha. ⁴² Ti gwa an ma-u'lud hini oh-ohha an empfalay na an pfupfai an himpolo ta chugwa chi tagwona. Hotti ninitnud hi Hesus ta umuy cha ja khun munhihi'-ig hachi tatakhu an munli-ub ay hija.

⁴³ Ja gwa han ohan pfupfai an khun mangunud ay chicha an hay chokhoh na ja achi maymajat han chala an khun pfumutay ay hija hi himpolo ta chugwa hi tagwon. Khun mumpa-akhah muti ma-id oh-ohha hi nanginnila an mangakhahan ay hija. ⁴⁴ Immuy ay chuy negpong chin khatud Hesus ja hene'khad na chin khalampfay ni lopfung na ja najat gwot chin chala an khun pfumutay ay hija. ⁴⁵ Ja inalin Hesus hi, “Ngay nane'khad ay ha-in?” Ja ohanna hon inali cha hi, “Pfu-un mangkay ha-in.” Ja himmapit hi Peter

ja inali na hi, “Apo, cho-or hay hato nali-ub ay he-a an tatakhu an khun munhihi'-ig.” ⁴⁶ Ja inalin Hesus hi, “Ti aa muti nu han nane'khad ay ha-in. Ti omod an nale'na' an gwa han immuy an apfalina' ay hija.” ⁴⁷ Na-orman tay an pfupfai an inannilan Hesus chin enat na hotti immuy nunheppe ay hija an khun mun-elob. Ja chengngor an amin hachi tatakhu chin khuna allon ay Hesus an khapo na hi nane'khachana ay chuy lopfung na, ja chin enat na an temmenong. ⁴⁸ Ja inalin Hesus ay hija hi, “Khapo ay ni pammاتم ja temmenong a. Hotti mun-an-anla a an umanamut.”

⁴⁹ Unagkhu khun mi'hapit hi Hesus chin pfupfai ja ne-atam gwot chin hennag cha an narpu hi pfalay cha Jairus. Ja inali na ay Jairus hi, “Achi ta-o ungalon hitay Apo ta-o, ti natoy chamchama hini empfalay mu.” ⁵⁰ Chengngor Hesus hitay ja inali na ay Jairus hi, “Achi a mundanag. Ehchor mu ay ha-in hot tumakhu hini empfalay mu.” ⁵¹⁻⁵³ Ne-atam cha Hesus hichi pfalay cha Jairus ja gwa hana khun umiha ja inalin Hesus hi, “Epokhong ju an umiha, ti agkhuy natoy hichuy unga an un nanallo'.” Muti kenekejan cha chin inalin Hesus, ti anila cha an natoy. Himmikhop hi Hesus ja hay ni'higpona ja hi Peter ja hi John ja hi James ja chin a-ammod chuy unga ja angkhay. ⁵⁴ Amat hichi ja nehnot hi Hesus ay chuy unga ja inugnana chin ngamoy na ja inali na hi, “Pfumangon a, hiton unga.” ⁵⁵ Timmakhu hichin unga ja napfanpfannangon. Ja inalin Hesus hi, “Ichatan ju hija hi anuna.” ⁵⁶ Nanor hachi a-ammod na ja inalin Hesus ay chicha hi,

“Ma-id i ju pangar-arjan ay tay an na-at.”

9

Chin nannakhan Hesus chin himpolo ta chugwa an adalana

¹ Enajakhan Hesus hachi himpolo ta chugwa an adalan ta inchatana chicha hi apfalinan an mangpakak an amin hi nehoho'long an napukhit an ispiritu ja an mangpatenong hi chokhoh, ² ja unaot honakhon chicha an umuy ta i cha ekasaba hini umali an Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu ja an i mangpatenong hana mumpunchokhoh. ³ Ja inali na ay chicha hi, “Un aju mangew-egwayya an umuy. Achi aju mumpfunguhan ja mun-ochon hi hape-eng, hongot ja pihu, anong un hay ihukat ju. ⁴ Nu umuy aju ay ni oha an pfalay ja podhon cha'ju an mangiliyon, ja munnanannong aju ingkhana hi akakan ju. ⁵ Ja nu achi cha'ju podhon an mangiliyon, ja nu makak aju ayya ay nuy an pfuglay ja pumpu'pu-an ju hay chapor an nepot ay ni chapan ju ta hitay chi panginnilaan an hugijon Apo Jos hana tatakhu ay chuy an pfuglay khapo hi achi cha pammatiyan ay ni hapit na.” ⁶ Amat hichi ja empacheh chin adalan an immuy hi apfarjupfarju ta i cha engkasaba hini Ebanghelyo. Ja nun-epatenong cha hachi mumpunchokhoh an amin ay chuy immajan cha.

Chin khun pundanakhan Herod ay Hesus

⁷ Chengngor Herod an ap-apo ad Galilee an amin hana ena-enat Hesus ja ma-id mapto' hi i na punnomnoman. Ti khun allon hachi uchumna

hi, “Hitay an hi Hesus ja hija hi John Bautista an un nummahu.” ⁸ Ja khun khu allon hachi uchumna hi un hija hi Elijah an immali an mumpatikhaw. Ja gwacha khu hachi khun mangali hi un oha hija an profetan Apo Jos chin nahop an nummahu. ⁹ Ja khun allon Herod hi, “Empapotor u hini ulun John muti ngay ngachah tay khu an hi Hesus an ikhimoh cha an haphapiton?” Hotti penenhod Herod an pe'mamad an tikhan hi Hesus.

Chin namanganan Hesus han lemay lipfu an tatakhu

¹⁰ Numpfangngad hachi himpolo ta chugwa an apostol ja inali cha ay Hesus an amin chin ena-enat cha. Amat hichi ja initnud Hesus chicha ta immi-igway cha an immuy han pfuglay an ad Betsaida. ¹¹ Unagkhu inannilan hachi tatakhu hi apfuglapfuglay chin immajan cha Hesus ja chinallan cha an nangunud. Emmatam cha chin agwacha an cha Hesus ja inali na ay chicha hi, “Maphod ta immali aju.” Ja intuchu na gwot ay chicha hini oma'-atan ni Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu ja nun-epatenong na hachi gway chokhoh na.

¹² Unot gwa an nahilip ja immuy chin himpolo ta chugwa an adalan ay Hesus ja inali cha hi, “Honakhom hatu tatakhu ta umuy cha mannig hi anun cha ja punnangngan cha hay hachi nun-ehnot an pfarju. Ti tan ma-id pfarpfalay ay tay agawwacha an ta-o.” ¹³ Ja inalin Hesus hi, “Cha'juwot chi mangchat hi anun cha.” Ja inalin hachi adalan hi, “Ma-id ichat ta-o hi anun cha, Apo, ti tan un angkhay han lema an tenapay

ja han chugwa an khachiw chi gwa heto. Ad-adchi ami mangkay pa-angina hi anun an amin hato an tatakhu.” ¹⁴ Ti lemay lipfu chin pfilang chin linala-e an nidchum ay chuy an khagong. Ja inalin khu Hesus hi, “A-aggwon ju hato tatakhu ta henlermay polo cha hon impapfun ju.” ¹⁵ Hotti ena-aggwa cha ja impapfun cha an amin hachi tatakhu. ¹⁶ Enalan Hesus chin lema an tenapay ja chin chugwa an khachiw, ja entangad na ad uchu an nunyaman ay Apo Jos. Napfalin ja initta-ittang na ja inchat na hachi adalan ta egwanah cha hachi tatakhu. ¹⁷ Nangan cha ja na-apchan cha an amin. Inamung hachi adalan hachi nahagwar ja nun-apnu han hempolo ta chugwa an pfahkit.

Chin nangarjan Peter an hi Hesus ja hija hini Apo an Mamahhod

¹⁸ Gwa han namenghan an tenaynan Hesus hachi atakhutakhu ta i nun-ohha an nungkalalag. Ja ninitnud hachi disipolo na, ja inali na ay chicha hi, “Ngachah tugwali chi allon hana tatakhu hi oma'-ata'?” ¹⁹ Tempfar cha ja inali cha hi, “Gwacha hana mangali hi un he-a hi John Bautista. Ja gwacha khu hana mangali hi un he-a hi Elijah, ja allon khu hana uchumna hi un a oha an profeta chin nahop an nummahu.” ²⁰ Ja inali na hi, “Cha'ju mah? Ngay allon ju tugwali hi oma'-ata'?” Tempfar Peter ja inali na hi, “He-a hini Hennag Apo Jos an Mamahhod!” ²¹ Ja na'na'-allon Hesus hi, “Achi ju pay epfa'pfaag hitay hana tatakhu.”

Chin nangpanomnoman Hesus ay ni umali an punlikhatana

²² Ja inalin khu Hesus hi, “Ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ja mahapor an hortapo' hana cho-or an likhat, ja pfuhulona' hana a-ap-apon chi Hudju, ja hana a-ap-apon chi papachi ja hana memehtolon chi urchin Moses. Patajona' muti ay ni me-atloh arkhaw hot mummahuwa'.”

²³ Ja inali na khu ay chichan amin hi, “Hini mamhod an midchum ay ha-in ja mahapor an chu'khona hini pi'takhuwana heto lota ja pi-ukhona hini kros na* hi a-arkha-arkhaw, ja inunucha'. ²⁴ Ti hini ayya takhu an mangpa-ennongan ay ni pi'takhuwana heto lota ja angkhay, ja achi mi'takhu ay Apo Jos. Muti hini takhu an man-ug ay ni pi'takhuwana heto lota khapo hi pangunuchana ay ha-in, ja mi'takhu ay Apo Jos hi ma-id chi pogpogna. ²⁵ Anong un alan ni takhu an amin chi enachangjan ay tay lota ja ma-id pfalor hu-un ma-utaw chamchama hini pi'takhuwana ja nadusa hija hi ma-id chi pogpogna. ²⁶ Hini takhu an mangpfa-in ay ha-in ja hana khun u ituchu, ja ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja ipfa-in u khu hija ay ni arkhaw an pumppfanggacha' an magwachaan hi apfalinan ja pfinang u ja hini pfinang Ama ja hana nasantuwan an angher na. ²⁷ Muti umannung hitay allo' an gwacha hana uchumna ay cha'ju an achi matoy hot ah-upan cha hini ete-

* **9:23** 9:23 pi-ukhona hini kros na; hay podhona an hapiton ja hodlona hana likhat an umali khapo hi pangunuchana ay Hesus anong un hijay chumalat hi i na atajan.

aan ni i Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu ay tay lota.”

Chin narmanan ni tikhaw Hesus

²⁸ Nalihin chin ohay markhachu ja initnud Hesus hi Peter ja hi John ja hi James, ja nunti-id cha han pfuludna ta i cha mungkalalag. ²⁹ Gwa an khun mungkalalag hi Hesus ja narman chin tikhaw chin angah na ja pomoo' chin pinuchaw chin lopfung na. ³⁰ Unagkhu la-ahna ja gwacha han chugwa an linala-e an khun mi'hapit ay hija, an cha Moses ay Elijah. ³¹ Numpatikhaw cha an nagwacha an hi apfalinan ja pfinang Apo Jos ja khun cha haphapiton hini umali an atajan Hesus ad Jerusalem ta mipa-annung chin ene'chan Apo Jos an ma-at. ³² Khun michumor cha Peter muti na-aan chin enlo' cha, ti tinikhaw cha hi Hesus an gway pfinang na ja chin chugwa an linala-e an ni'tata'chug. ³³ Gwa an makak cha Moses ja inalin gwot Peter ay Hesus hi, “Apo, maphod ta immali ta-o heto. Mun-ephod ami hi tolo hi apfong ta henohha aju ay cha Moses ja hi Elijah.” Inalin Peter hitay, ti un na-apfu khapo chin tinnig cha. ³⁴ Unagkhu khun munhapit hi Peter ja himpfumagkha ja gwa han pfonot an linigmana chicha. Ja temma-ot hachi adalan, ti nun-opah chin pfonot ja lini'nupana chicha. ³⁵ Ja gwacha han hapit an narpu ay chuy pfonot an allona hi, “Hitay hini Empfalay u an pinili'. Hotti egngor ju hija!” ³⁶ Inta'chug chin khun munhapit ja matikhaw hi Hesus an un emmo-ohha. Ja agkhuy empfa'pfaag hachi adalan hatu tinnig

cha an na-at ingkhanah napfalin an nummahu hi Hesus.

Chin nangpatengnan Hesus han mun-orchah an unga

³⁷ Chin nun-inggwi'gwiit ja nunchayyu cha ja cho-or hachi tatakhu an immuy an i nanittum ay Hesus. ³⁸ Unagkhu la-ahna ja gwa han lala-e an nangwapan ay Hesus ja inali na hi, “Rabbi! Ka-ahiyam adni' han oh-ohha an empfalay u an lala-e! ³⁹ Ti khun mahu'lungan hi napukhit an ispiritu hon himpfumagkha hon nun-ugwap hon immalipag ingkhana an umupag hini ta-o na. Punnauchon tay napukhit an ispiritu an palikhaton hija ja ahop hon un makak. ⁴⁰ Ja numpakpaka-ahiya' hay hachi disipolom ta pakakon cha hitay napukhit an ispiritu muti ma-id olog cha.” ⁴¹ Ja inalin Hesus hi, “Munlinapoh aju kaykhu an tatakhu an napukhit chi ugali ju. An akamoh an una' napfajag an gawwacha ay cha'ju ja inanuha' cha'ju, ja un kaykhu la-ahna ja ingkhana ad ugwani ja ma-id pammati ju.” Ja inali na chin ammod na hi, “Ijalim heto hini empfalay mu.” ⁴² Gwa an mehnot chin unga ay Hesus ja inhungpfub chin napukhit an ispiritu ja impa-alipag na. Muti henonglar Hesus hichin ispiritu ja penakak na. Empateng na chin unga ja inali na ay ama na hi, “Tayya hitay empfalay mu.” ⁴³ Ja nanor an amin hachi tatakhu ay ni otongngan an apfalinan Apo Jos an gwa ay Hesus.

Chin me-aggwa hi nangpa-innilaan Hesus ay ni atajana

Khun cha pay haphapiton hichuy enat na ja inalin Hesus hachi disipolo na hi, ⁴⁴ “Achi ju alichuwan hitay allo' ay cha'ju! Ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ja achi mapfajag hot michata' hana pfuhur u ja patajona'.” ⁴⁵ Muti agkhuy cha na-awatan hitay inali na, ti agkhuy impa-innilan Apo Jos ay chicha, ja mun-okhon cha an manghanhan.

Hay allon Hesus hi napfagpfagto

⁴⁶ Gwacha han khun punhohongngilan hachi adalan nu ngachah chi napfagpfagto ay chicha. ⁴⁷ Inannilan Hesus chin khun cha nomnom-nomon, hotti penchona han ohan ung-ungnga ja timma'chug cha an chugwa. ⁴⁸ Ja inali na ay chicha hi, “Hini mangakhamid hay hana namati an mipadchung ay tay unga ja inakhamicha' khu. Ja hini mangakhamid ay ha-in ja inakhamid na hini nannag ay ha-in. Ti hini nabnababba ay cha'ju ja chichay napfagpfagto ay Apo Jos.”

Un tomolong hini achi pfumuhur

⁴⁹ Inalin John ay Hesus hi, “Apo, tinnig mi han ohan takhu an khun mangpakak hi napukhit an espiritu ay ni apfalinan ni ngachan mu. Ja inhingar mi ta epokhong na, ti agkhuy nidchum ay chita-o.” ⁵⁰ Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Achi ju epagwa. Ti un hihiya na ay cha'ju nu achi pfumuhur ay cha'ju.”

Hachi Samaritan ja agkhuy cha minangili hi Hesus

⁵¹ Unot gwa an khun mehmehnot chin arkhaw an puntalakhujan Hesus ad langit ja nenom-nom na an umuy an umuy hichi ad Jerusalem. ⁵² Hotti hennag Hesus hana mangpangpangulu an umuy mangpa-innila han ohan pfarjun chi Samaritan ta ehakhanaan cha hija. ⁵³ Muti achi penhod hachi tatakhu hichi an mangiliyon hi Hesus khapo ta Hudju ja un maloh an umuy ad Jerusalem. ⁵⁴ Unagkhu inannilan chin adalan an cha James ay John chin inalin hay hachi Samaritan ja empfokha cha ay Hesus hi, “Apo, epfokha mi chah ay Apo Jos ta khobhona hay hana Samaritan?” ⁵⁵ Muti nunligkhoh hi Hesus ja inhingar na chicha. ⁵⁶ Amat hichi ja empacheh cha an umuy han oha an pfarju.

Hay aton an mangunud ay Hesus

⁵⁷ Un chaagkhu khun chumalan an umuy ja gwa han immuy ay Hesus an nangali hi, “Mimit-nucha' ay he-a an amin hi omajam.” ⁵⁸ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Un chah angkhiloh, ti ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja ma-id nunhitugwa' hi khun u alo-an, an uchu'chuna agkhu ni' hay hana amunin ti gway hogong hi humigpan cha, ja hay hana hagwiti ti gway hapang hi pumpattu-an cha.” ⁵⁹ Ja inalin khu Hesus han oha hi, “Mi'jali a ay ha-in.” Tempfar na ja inali na hi, “Mapfalin, Apo, muti unchani mah ta umanamota' pay ta uja' ilupfu' hi ama.” ⁶⁰ Muti inalin Hesus ay hija hi, “Achi, ti hay hana agkhuy namati chi manikhaw hay hana i-ibpfa cha an natoy. Muti ay he-a ja tamum chi i mangpa-innila ay ni umali an Pun-ap-apugwan Apo Jos.” ⁶¹ Ja inalin

khu han oha ay hija hi, “Apo, mi'jalija' ay he-a. Muti khenong mah ta umuja' pfumukha pay hichi pfallay mi.” ⁶² Muti inalin Hesus ay hija hi, “Unchah gway takhu hi mun-alachu ja nunliligkhoh? Amat khu hina ay ni takhu an nangte-a an mi'-unud ay ha-in ja nunliligkhoh hay hana homalegwa, ja ma-id inherpfm ni punserbiyana ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos.”

10

Chin nannakhan Hesus chin petompolo ta han chugwa an tatakhu

¹ Gwa han ohan arkhaw ja pinilin Hesus han petoy polo ta chugwa an tatakhu ja hininchugwa na chicha an hennag ta ipangulu cha an umuy hay hana pfarju ja pfuglay an nenomnom na an omajan. ² Ja inali na ay chicha hi, “Cho-or hana mabto' muti un aju tortollo an mumpfoto', ti cho-or hana tatakhu an nehahagkhana an matuchugwan muti tan un aju tortollo an umuy muntuchu. Hotti ekalalag ju ay Ama an khun mangpagpong hi mumpfoto' ta honakhona hay umuy mumpfoto'.” ³ Ja inali na khu hi, “Tan pfaalo' cha'ju an amat hi na'na-unnud an pfo'tot an karnero an umuy hana achaaan chi tatakhu an amat hana mun-apfungot an khenger. ⁴ Achi aju mun-ochon hi pihu, hape-eng ja hapato, ja achi aju khu mi'hapihapit hana alagwon ju hiton chalan. ⁵ Nu humikhop aju hi ohah pfallay ja hitay chi mahhun hi allon ju, ‘Pomhod hini pi'takhuwan ju an nunheto ay tay an pfallay.’ ⁶ Ja nu gway mangapfulut ay ni pomhochan cha

hot pomhod cha. Muti ma-id ayya mangapfulut hot mumpfanggad hini bindisyon ay cha'ju. ⁷ Munnanannong aju ay nuy an pfalay ja anun ju ja inumon ju hay epahango cha ay cha'ju, ti hitay chi lagpfu ju. Ti an amin hana muntamu ja kalintikhan cha an omagwat hi linagpfu cha ay ni takhu an pi'tamuwan cha. Achi aju i mumpfaher hi i ju punnangngan. ⁸ Nu umuy aju ay ni oha an pfuglay ja penhod cha'ju an mangiliyon, ja ihcha ju an amin chi hay epahango cha ay cha'ju. ⁹ Ja epatenong ju hay hana mumpunchokhoh ay nuy an pfuglay, ja allon ju ay chichan amin hi, 'Nehnot hini Pun-ap-apugwan Apo Jos ay tay lota.' ¹⁰ Muti nu umuy aju ay ni oha an pfuglay ja achi cha'ju ayya podhon an mangiliyon, ja umuy aju ay nuy kurha ja inali ju ay chicha hi, ¹¹ 'Anong un hay chapor ay tay an pfuglay ju an nep-ot ay tay chapan mi ja pu'pu-an mi ta panginnilaan ju an nakhibpfoh hini tamu mi ay cha'ju. Hotti ikhad aju. Ti nuyya an chengngor ju hitay inali mi an nehnot hini Pun-ap-apugwan Apo Jos ay tay lota.' " ¹² Ja inalin khu Hesus hi, "Hotti allo' ay cha'ju, an umali ayya hini arkhaw an Panugijan Apo Jos hi tatakhu, ja machamchamot hini dusan hana tatakhu ay tay an pfuglay mu hachi tatakhu ad Sodom an kenhob Apo Jos chin timpon Abraham."

Chin amatan hana tatakhu ay ni pfuglay an agkhuy namati ay Hesus

¹³ Inalin khu Hesus hi, "Ka-ahi cha hay hana eKorazin ja eBetsaida! Nu na-at ad Tiro ja ad Sidon hachi otong an milagro an enat u

ay chuy pfuglay cha hot gwa agkhu ni' an napfajag an inumpfun cha an nunllopfong hi kamma ja inlipfu chay chapor ay ni ulu cha an pangpatikhagwan chay nan-ukhan cha hi pfahor cha. ¹⁴ Umali ayya hini arkhaw an Panugijan Apo Jos an amin hi tatakhu ja machamchamot hini dusan hana eKorazin ja eBetsaida mu hay hana eTiro ja eSidon. Ti hay hato an eKorazin ja eBetsaida ja khun cha tikhan hay hato milagro ja achi cha chamchama chu'khon hana pfahor cha. ¹⁵ Ja hay hana eKapernaum, khemhon chaot un chicha chi ma-ar-ali an napfagpfagto. Muti pfu-un an chicha chi umuy ad chalom.”

¹⁶ Ja ni'hapit khu hi Hesus hachi adalana ja inali na hi, “Hay hana mangegngor ay cha'ju ja enegngola' khu. Ja hay hana achi mamhod ay cha'ju ja agkhuja' khu penenhod ay chicha. Ja hay hana achi mamhod ay ha-in ja agkhuy cha khu penenhod hi Ama an nannag ay ha-in.”

Chin numpfangngachan chin petompolo ta han chugwa

¹⁷ Immuy chi at hichi hi arkhaw ja numpfangngad chin petoy polo ta chugwa an hennag Hesus an immuy nuntudtuchu. Ja mun-an-anla cha an mangali hi, “Apo, anong un hana napukhit an ispiritu ja nuntornug cha ay cha'mi ja lemmajaw cha khapo ay ni apfalinan ni ngachan mu.”

¹⁸ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Amat tugwali hina, ti tinnig u hi Satanas an amat hi ilat an nakhah ad langit. ¹⁹ Inchat u ay cha'ju chi apfalinan an mangkhamchit hi ulog ja hana pomatoy an oneneper ja an mangameh khu

hana pfumuhur ay cha'ju an ipangpanguluwan Satanas. Hotti achi cha'ju apfakon. ²⁰ Muti achi aju mun-an-anla khapo ta muntornug hana napukhit an ispiritu ay cha'ju. Hay pun-an-anlaan ju gwot ja hini nitula-an ni ngachan ju ad langit."

Akha'khaja hana tatakhu an nangpa-innilaan Apo Jos hi oma'-atan Hesus

²¹ Emmopoh hitay an inalin Hesus ja emp-anlan ni Espiritu Santo hija ja nungkalalag an inali na hi, "Ama, munyamana' ay he-a an Apo hina ad langit ja heto lota, ta agkhuy mu impa-innila hay hato hana tatakhu an mangali an manomnom an cho-or chi achar cha, ta hay hana ma-id achar na chi nangpa-innilaam. Maphod hitay, Ama, ti hijah tay chi penhod mu." ²² Inalin khu Hesus hachi tatakhu hi, "Impulang Ama an amin ay ha-in ta ha-in chi mangpagpong. Ma-id uchumnah nanginnila hi oma'-ata' nu pfu-un hi Ama ja angkhay. Amat hina khu ay Ama an ma-id chi hay nanginnila hi oma'-atana nu pfu-un ha-in an Empfalay na ja hana podho' an pangpa-innilaan ay hija."

²³ Emmopoh chin inalin Hesus ja nunligkhoh ay cha chuy disipolo na ja inali na hi, "Akha'khaja aju ti tayya an khun ju tikhan hay hato khun ma'ma-at. ²⁴ Ja umannung hitay allo' ay cha'ju an akha'khaja aju pay mu hachi cho-or an profetan Apo Jos ja magpong an tatakhu chin nahop, ti penhod cha an ah-upan an manikhaw hato khun ju tikhan muti agkhuy cha ni'tikhaw.

Ja penhod cha khu an munchongor hatu khun ju chonglon muti agkhuy cha ne-egngor.”

Chin pangngarig han maphod an Samaritan

²⁵ Gwa han ohan arkhaw ja khun muntudtuchu hi Hesus ja timma'chug han ohan mehtolon chi urchin Moses ta toptopngana hi Hesus. Ja empfokha na hi, “Rabbi, ngay pe'-at u ta magwachaana' hi pi'takhuwan an ma-id chi pogpogna?”

²⁶ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Ngay allon ni urchin Apo Jos? Ngachah chi anilam hi podhona an hapiton?” ²⁷ Ja inalin chin lala-e hi, “Allon ni urchin Apo Jos hi mahapor an podhon ta-o hi Apo Jos an amin hi puhu ja nomnom ja pfi-ah ta-o, ja an amin ay tay pi'takhuwan ta-o.* Ja allon khu tay urchin Apo Jos hi podhon ta-o hana papadchung ta-o an tatakhu an amat ay ni pamhod ay tay achor ta-o.”† ²⁸ Ja inalin Hesus hi, “Umannung hinuy inalim. Hotti atom hay hatu hot mi'takhu a ay Apo Jos.”

²⁹ Ja achi podhon chin lala-e an mapfa-inan hotti inali na khu hi, “Aa, ja ngay ngachah hay hana padchung u an tatakhu?” ³⁰ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Gwa han ohan lala-e an narpu hichi ad Jerusalem an umuy ad Jeriko, ja pfinta-an chi mangakaw. Nun-ala cha chin lopfung na, ja numpakhuh cha ja tenaynan cha hijja an gwa an mamattoy. ³¹ Netongor ja naloh han oha an pachi. Ja tinnig na chin lala-e an mamattoy ja inliglig na. ³² Gwacha khu han

* **10:27** 10:27 Deuteronomy 6:5 † **10:27** 10:27 7 Leviticus 6:7

Levita an naloh chin agwachaana ja gwan tinnig na ja inliglig na khu. ³³ Ja naloh khu han ohan Samaritan an nunhahakkay. Ja unot emmatam chin gwachaan chin mamattoy an lala-e ja tinnig na ja ninignikha na hija. ³⁴ Immuy ja inulahana‡ ja enakhahana hi lanob ja pfinachar na chin hukhat na ja unaot ehakay, ja in-uy na han ohan pfalay an khun ma-apfangan ja hinalimunana. ³⁵ Chin nun-inggwi'gwiit ja inchat na han pihu ay chuy khun mumpfantay ay chuy pfalay ja inali na hi, 'Halimunam hitay an lala-e ja un ayya adadchi hitay hi khahtuwom ay hija ja pfajacha' hi pumpfangngacha.' " ³⁶ Ja empfokhan Hesus ay chuy mehtolon chi urchin hi, "Ngay allom tugwali ay cha tay an tolo an naloh chi gway ni'-ibpfa na ay tay lala-e an pfinta-an cha?" ³⁷ Tempfar na ja inali na hi, "Hinuy nanakha-uy ay hija." Ja inalin Hesus ay hija hi, "Hotti hijah tay chi atom."

Minangilin cha Marta ay Mary hi Hesus

³⁸ Entoloy cha Hesus ja hachi adalan an umuy ja ne-atam cha han ohan pfarju. Ja gwa han pfupfai ay chuy an pfarju an hi Marta chi ngachana, ja enajakhana chicha hichi pfalay cha. ³⁹ Ja gwa han ibpfan Marta an hay ngachana ja hi Mary. Ja enep-ephod Mary an inumpfun chin hangon Hesus ta munchongor chin haphapitona. ⁴⁰ Muti hi Marta ja agkhuy ne-egngor, ti chor chin ehaghakhana na. Immuy ay Hesus

‡ **10:34** 10:34 Literal: inulahana hi pfajah. Ay chuy an timpo ja hay khun cha i-ulah hi hukhat ja hay pfajah an chanum chi ubas an narpoh.

ja inali na hi, "Achim adni' aton hina, ti tan una' empa-ohha ay ibpfa' an munhakhana. Ta allom ay hija ta tulungana!" ⁴¹ Tempfar Hesus ja inali na hi, "Anagkha kaykhu, Marta, ta un cho-or chi pundanakham ⁴² an un hitay hini oha an mahapor. Ti tan pinilin Mary hini mapmaphochan hotti ma-id chi hay mangpagwa ay hija an munchongor."

11

Chin nangtuchugwan Hesus hi aton an mungkalalag

¹ Gwa han ohan arkhaw an nakak hi Hesus an i nungkalalag. Emmopoh chin kalalag na ja inalin han ohan disipolo na hi, "Apo, ituchugwan cha'mi adchiya an mungkalalag, amat chin enat John hachi disipolo na." ² Ja inalin Hesus ay chicha hi, "Nu mungkalalag aju ja amat heto chi aton ju:

'Ama, he-a adni' chi daydayawon chi tatakhu. He-a adni' chi mun-ap-apo ay cha'mi.

³ Ichat mu khu hay anun mi ad ugwani an arkhaw.

⁴ Ja pakawanom an amin chi pfahor mi, amat khu ay ni pammakawan mi hay hana pfimmahor ay cha'mi.

Ja i-achawwim ay cha'mi hana atopngan an achi ami pa'-ahchor.' "

⁵ Inalin khu Hesus hay hachi disipolo na hi, "Nu khulat ta gway oha ay cha'ju hi immuy ay ni khayyum na hi tongan chi lapfi ja inali na hi, 'Akhi', ichatana' adni' hay epa-an u ⁶ han mangili an immali an nunnanong hi pfalay mi, ti ma-id

oh-ohhah epa-an u ay hija.' ⁷ Nu ngay allon ni i na numpfokhaan hi, 'Achi a umali hina an mangopfangon, ti tayya an nicha-ig hitay pantaw ja tan ene-ello' u hay hato ung-ungungnga. Hotti ma-id ato' an pfumangon an mangchat ay ni epfokham.' ⁸ Hotti allo' ay cha'ju hi anong un cha pfelot an khayyum ja achi na podhon an pfumangon an mangchat ay ni epfokha na. Muti khapo ta achi na penhod an gway ipahiw cha ay hija, ja pfumangon chamchama an mangchat ay ni mahapor na." ⁹ Ja inalin Hesus hi, "Hitay chi allo' ay cha'ju. Mun-achaw aju hot michatan aju, hingiton ju hot chakngan ju, mungkorkug aju hot mipfughor hini pantaw. ¹⁰ Ti hini mun-achaw ja michatan, ja hini maningit ja machakngana, ja hini mungkorkug ay ni pantaw ja mipfughor.

¹¹ Ma-id ammod hi mangchat hi ulog nu hay khachiw chi epfokhan ni empfalay na. ¹² Ja achi na khu ichat chi oneneper nu iklug chi epfokha na. ¹³ Hotti anong un aju khun pfumahor ja anila ju an mangchat hi mapmaphod ay ni empfalay ju. Nu amat hina chi khun ju aton ja un chah achi om-omod hi Ama ju an gwa ad langit an ichat na hini Espiritu Santo hay hana mumpfokha ay hija?"

Narpu ay Apo Jos hini apfalinan Hesus an pfu-un hi Satanas

¹⁴ Gwa han namenghan an empakak Hesus han ohan ispiritun chi nakalud an nehoho'long han ohan takhu. Ja unot gwa an empakak na ja himmapit chin lala-e. Ja nanor chin tatakhu an nannig ay chuy an na-at. ¹⁵ Muti allon

hachi uchumna hi, “Un kaykhu hi Beelzebub an hini ap-apon chi nun-apukhit an ispiritu hini nangchat ay hija ay ni apfalinana an khun mangpakak hana napukhit an ispiritu.” ¹⁶ Ja hachi uchumna ja podhon cha khu an toptopngan hi Hesus, ja inali cha ta ipatikhaw na hay milagro an panginnilaan an narpu ay Apo Jos hini apfalinana. ¹⁷ Ani'-ilan Hesus chin khun cha nomnomon ja inali na ay chicha hi, “Nu khulat ta hana tatakhu ay ni oha an himpangili ja ma-aaggwa cha ta un chicha khu hon numpapattoy cha, hot un lo'tatna hot mapa'-i hinuy an himpangili. Amat hina khu nu itannong hana hena-amma hon numpapattoy cha, hot lo'tatna hot mapa'-i cha khu. ¹⁸ Oma'-at hina khu ay ni allon ju an hi Beelzebub an hi Satanas chi mangpakak hi napukhit an ispiritu. Nu amat heto hot un mah hi Satanas hon ne'patoy khu hay hana in-inupfor na. Ja khulat ta amat heto chi i na amatan hot un hija hon pina'-i na khu hini pun-ap-apugwana. ¹⁹ Allon ju an narpu ay Beelzebub hitay apfalina' an mangpakak hi napukhit an ispiritu. Ja gwacha khu hana padchung ju an Hudju an khun mangpakak hi napukhit an ispiritu. Hot un ju chah allon un narpu ay Beelzebub hini apfalinan cha? Hotti tayya an hay hato padchung ju chamchama an Hudju chi muntihitkhu an nehahalla hini khun ju nomnomnomon ay ha-in. ²⁰ Ay ha-in ja narpu ay Apo Jos hini apfalina' an mangpakak hi napukhit an ispiritu, ja hay hato chi panginnilaan ju an hennakha' ay Apo Jos an mun-ap-apo.

²¹ Hi Satanas ja amat ay ni mapfi-ah an takhu

an mumpfantay ay ni pfalay na. Enhahagkhana na hana armas na ta pfantajana hana khina-u na. ²² Muti nu umali hay oha an mapfi'pfi-ah hot apfakona hija ja penloh na an amin hana armas na an nangehcholana, ja nun-ala na an amin hana khina-u an naploh ta pun-epfangngad na ay cha nuy tatakhu an namlohana.

²³ Hana tatakhu an achi midchum ay ha-in ja chicha hini pfomopfohor ay ha-in. Ja hay hana achi tomolong an mangajakhan hana tatakhu an mi'-unud ay ha-in ja chicha hana mangapfor hi tatakhu ta achi cha midchum ay ha-in.”

Hini pumfangngachan ni napukhit an ispiritu ay ni takhu an nakakana

²⁴ Inalin khu Hesus hi, “Nu makak hini oha an napukhit an ispiritu an neho'long ay ni takhu hot umuy hana lukhar an ma-id nunheto ta i maningit hi i na pun-enanaan muti ma-id machakngana. Hotti allona hi, ‘Un u gwot pfangngachon chin pfalay an tenayna.’” ²⁵ Hotti mumpfangngad ja tikhana chin pfalay na an maleneh ja napanuh. ²⁶ Hot epacheh na khu an i mun-aw-agwit hi peto hi munna'naud an napukhit an ispiritu ta gway pun-ibpfa na an i munheto ay ni pfalay an tenaynana. Hotti munna'naud an ka'ka-ahi hinuy an takhu mu hichin pengpenghana.”

Hini nahamad hi punchenolan

²⁷ Gwa an khun munhapit hi Hesus ja nun-ugwap han ohan pfupfai ay chuy an khagong ja inali na ay Hesus hi, “Madmachennor hini ammod mu an nangto'khong ja nangpa-ilog ay

he-a.” ²⁸ Muti tempfar Hesus ja inali na hi, “Munna'naud an machenor hay hana munchongor ja mangat ay ni hapit Apo Jos.”

Chin nangarjan cha ay Hesus ta atona hay milagro

²⁹ Gwa an khun chomchom-or chin tatakhu an immuy an munchongor ay Hesus ja entoloy na an munhapit ja inali na hi, “Un aju kaykhu mumpunlahlah an tatakhu ad ugwani an timpo, ti napukhit hini nomnom ju. Itugtukha ju an mangpfokha hi hay ipatikhaw u hi panginnilaan ju an narpu ay Apo Jos hitay apfalina'. Muti ma-id, ti un angkhay han oma'-at chin na-at ay profeta an hi Jonah chi ipatikhaw u ay cha'ju. ³⁰ Ti chin nanakhuwan Apo Jos ay Jonah chi nanginnilaan hachi eNineveh an hi Apo Jos chi nannag ay hija. Amat hina khu ay cha'ju ad ugwani. Nu mummahuwa' hot hijay panginnilaan ju an hi Apo Jos chi nannag ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu. ³¹ Ja anila ju an hichin pfupfai an reyna ad Sheba chin nahop ja narpu hichi achawwi an immuy ay ni agawwacha an Ari Solomon ta i nunchongor chin tikhuna. Ja tayya an ad ugwani ja gawwa ay cha'ju han napfagpfagto mu hi Solomon muti niya an achi ju chonglon hini tikhuna. Machakngan ayya hini arkhaw an Panugijan Apo Jos hi tatakhu hot mi'ta'chug hitay an pfupfai hot hijay mangpatikhaw an gway pfahor ju. ³² Ja mi'ta'chug khu hay hachi eNineveh hot chichay mangpatikhaw an gway pfahor ju. Ti hay hachi eNineveh ja chengngor cha chin engkasaban Jonah ja chin-ug

chay pfahor cha. Ja tayya an ad ugwani ja gawwa han napfagpfagto mu hi Jonah an muntugtukhun ay cha'ju ja niya an achi ju chu'khon hana pfahor ju.”

Hini hilaw tay achor

³³ Inalin khu Hesus hi, “Achi ta-o torkhan hay panor ja i ta-o ihinop wenno halinan, ta un ta-o gwot epatto' hay napataw ta mahilagwan hay takhu an humikhop ay nuy an pfalay. ³⁴ Hini mata ju chi hilaw nuy achor ju. Nu maphod hini pannig ju ja mahilagwan an amin hini nomnom ju. Muti napukhit ayya hini pannig ju ja munhehellong an amin hini nomnom ju. ³⁵ Tikhagwun ju mah ta mahihillagwan hini pi'tatagkhuwan ju ta achi munhehellong. ³⁶ Nu hini hilaw chi magwacha ay cha'ju an ma-id chi munhehellong hot mahilagwan an amin hini nomnom ju an amat hi gway mumpfinang an hilaw an manenakhan ay ni pi'takhuwan ju.”

Chin namahigwan Hesus hachi Farisee ja memehtolon chi urchin Moses

³⁷ Emmopoh chin khun punhapitan Hesus ja enajakhan han Farisee ta umuy me'-an ay hija. Hotti immuy hi Hesus ja i ne'-orpfong ay chicha. ³⁸ Tinnig chin Farisee an agkhuy ni'pfulu hi Hesus ja nanannor, ti hinuy chi khun aton hana Hudju ja un cha mangan. ³⁹ Muti inalin Hesus ay hija hi, “Cha'ju an Farisee, ipatpatikhaw ju an mangat hi maphod muti hini pi'takhuwan ju ja na-ikot ja mangakaw. Amat aju ay ni takhu an ep-ephod na an ulahan hini nangimpfuttay ni pfahu ja chuju, muti achi na ulahan hini chohar

na. ⁴⁰ Natottot aju an takhu! Un chah hi Apo Jos an nangephod ay ni mamattikhaw ja agkhuy na ne'-ephod hay hana achi matikhaw? ⁴¹ Tomolong aju hay hana napubli hot malenehan hini puhu ju.

⁴² Cha'ju an Farisee, ja manu ti anong un hana munnaud an i'-i'-itang an i'nut ju ja khun ju ichat hini khaggwan Apo Jos. Muti tayya an achi mungkhochong hini aton ju an munhugwi, ja ma-id pamhod ju ay Apo Jos. Hay koma aton ju ja khun ju ichat hini khaggwan Apo Jos muti achi ju alichuwan an mangunud hay hato napfarpfalor an urchin. ⁴³ Un aju kayakhu munnaud an Farisee an am-amja-on ju an i umpfun hana umpfunan chi ap-apo hichi sinagoga. Ja penhod ju khu an gway khun mangpa'pa-innila ay cha'ju hi acho'lan chi tatakhu. ⁴⁴ Muti ka-ahi aju, ti oma'-at aju hi ni-ukah an lupfu' an pungkakhattinan chi tatakhu, ti agkhuy cha anila an gway nilupfu'."

⁴⁵ Ja inalin han ohan mehtolon chi urchin Moses hi, "Apo, nidchum ami an memehtolo an napfa-inan ay tay inalim hay hato Farisee." ⁴⁶ Ja inalin gwot Hesus hi, "Aa, cha'ju an memehtolo ja ka-ahi aju mangkay khu, ti cho-or hana nalikhat an allon ju hi aton hachi tatakhu an achi cha pa'-at, muti ma-id oh-ohha hi itolong ju. ⁴⁷ Ka-ahi aju pay, ti un ju agkhu khun epe-ep-ephod hana lupfu' chin profetan Apo Jos an penatoy hachi a-apo ju chin nahop. ⁴⁸ Hotti tayya an cha'ju hitay mangpa-innila an un aju me'-ampoy hichin enat chin a-apo ju. Ti chichay

namatoy hachi profetan Apo Jos chin nahop ja cha'ju chi khun mun-ephod hi lupfu' cha ad ugwani. ⁴⁹ Ja ani'-ilan Apo Jos, hijaot una allon hi, 'Honakho' hay hana profeta ja hay hana pfaar u an umuy hay hana Hudju, ja anila' an patajon cha chi uchumna ja palikhaton chay uchumna.' ⁵⁰ Hotti ikhad aju, cha'ju an tatakhu ad ugwani an ar-arkhaw, ti an amin chin profetan Apo Jos an nete-a chin hophopapna ingkhana ad ugwani ja penatopatoy cha. Cha'ju chi manchor hi dusan ni nun-a-atajan chan amin. ⁵¹ Nahhun hi Abel an penatoy cha ja hachi uchumna ingkhanah chin namatajan cha ay Zekariah an inah-upan cha ay ni numpfattanan ni altar ja hini Templo. Hotti tayya an allo' ay cha'ju, an cha'ju an tatakhu ad ugwani chi manchor an amin hi dusa khapo hi nun-a-atajan hato tatakhu Apo Jos. ⁵² Ka-ahi aju mangkay an memehtolon chi urchin Moses. Ti henalegwa ju hana tatakhu ay ni aton cha an manginnila ay ni podhon Apo Jos an pe'-at cha. Achi ju podhon an unuchon ja enchagkha ju khu an nangpagwa hana mamhod an mangunud."

⁵³ Emmopoh chin inalin Hesus ja nakak ay chuy an pfallay. Ja limmapoh chin aton hachi Farisee ja memehtolon chi urchin an mamahiway ay hija. Inunud cha khu hija ja cho-or chin henanhanan cha, ⁵⁴ ti un cha hehemmon nu gway ehallaana ta gway aton cha an mamahiway ay hija.

12

Achi unuchon hana munlahlah an tatakhu

¹ Gwa an khun ma-ammu-ammung chin chocho-or an tatakhu ja khun cha munhihi'-ig. Ja ni'hapit hi Hesus hay hachi disipolo na ja inali na hi, "Tikhagwun ju otni' ta achi aju ma-alinan hana lahlah hay hachi Farisee, ti amat ay ni pfino'pfo' an inla-ok ayya hana khun ta-o anun ja lomanona hini tatam na. ² Ti an amin chi meha'pfa ja gwa han arkhaw hot mipapfutay, ja an amin hini mili'-ud ja gwa han arkhaw hot ma-innila. ³ Hotti nu amat heto, ja an amin chi mili'-ud an hapiton ja gwa han arkhaw hot ma-innila chamchama. Anong un hay i ju i-am-amu hichi kwarto ju ta ma-id mangngor ja gwa han arkhaw hot mi'gwap."

Hay toma'tan ta-o

⁴ Inalin khu Hesus hi, "Allo' ay cha'ju an khakhayyum u hi achi aju toma-ot hay hana umali an mamatoy ay ni achor ju. Ti un makhibpfoh hini pomatajan cha ja angkhaynana hi ma-at cha ay cha'ju. ⁵ Muti ipa-innila' hini i ju toma'tan. Eta-ot juwot ni' hi Apo Jos an gway apfalinana an mamatoy ay ni achor ja mangtuud ay ni lennagwa hichi impferno. Hija gwot ni' chi eta-ot ju. ⁶ Anila ju an anong un hini lema an pfucheng an mahalape ja ma-id oh-ohha hi alichuwan Apo Jos. ⁷ Ja anong un hay hana pfuu' ju ja pfinibpfilang na. Hotti achi aju toma-ot, ti napfarpfalor aju mu hay hana cho-or an pfucheng."

Hay mangpfaag hi nidchumana ay Hesus ja hay manghaot

⁸ Inalin khu Hesus hi, “Allo' ay cha'ju, an amin hana achi mangpfa-in an mangpa-innila hi nidchuman cha ay ha-in, ja ha-in an Na-ilangitan an Takhu, achi' khu ipfa-in chicha an ipa-innila hana angher Apo Jos ad langit. ⁹ Muti hay hana mangpfa-in ay ha-in hi hangon hana tatakhu, ipfa-in u khu chicha hi hangon hana angher Apo Jos. ¹⁰ Ja an amin hana munhapit hi napukhit an mipfuhur ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja mapakawan cha, muti hana munhapit hi napukhit an mipfuhur ay ni Espiritu Santo ja achi cha mapakawan. ¹¹ Nu ijuy cha'ju hichi sinagoga ta i cha'ju echalom hi hangon hay hana a-ap-apo, ja achi aju madanakan hi hay aton ju an manongpfatan ay chicha. ¹² Ti ay nuy an timpo an humanguwan ju ja ituchun ni Espiritu Santo hay ehongpfat ju.”

Chin panggarig han natottot an achangjan

¹³ Ja gwa han oha ay cha chuy an nakhagong an himmapit ja inali na hi, “Apo, allom adchiya ay ibpfa' ta khaggwona hini pfanoh mi ja inchat na hini khaggwa'.” ¹⁴ Muti inalin Hesus hi, “Akhi', ngay nangali ay he-a hi un ha-in chi hugi an mangaggwa hi pfanoh ju an hin-akhi?” ¹⁵ Ja entoloy Hesus an nangali ay chichan amin hi, “Tikhan ju hini pe'-at ju ta achi aju omamnaw. Ti hitay pi'takhuwan ja agkhuy netata'-od hi enachangjan.” ¹⁶ Amat hichi ja inali na hitay panggarig. “Gwa han ohan achangjan an lala-e an cho-or han pfento' na. ¹⁷ Ja nenomnom na hi, 'Ngachah chi ato'? Ti tayya an achi omanay hato pang-ittugwa' hay hato pfento' u.’ ¹⁸ Na-omtang

ja nenomnom na ja inali na hi, 'Aa, hitay chi ato'. Paluho' hay hato alang u ta mumpakhacha' hi o-ot-ottong ta gway pang-ittugwa' hay hato pfento' u ja hay hato khina-u'. ¹⁹ Hot allo' ay tay achor u hi, "Tayya! Maphod hi punle'le'naam, ti tayya an nehahagkhana an amin chi mahapor mu hi atagwotagwon. Hotti un a tumuttgartaw, ton achor, ja khun a mangmangan ja khun a umin-inum ja nun-an-anla a." ' ²⁰ Muti inalin Apo Jos ay hija hi, 'He-a ton natottot an lala-e, ad ugwani an lapfi ja mapogpog hini pi'takhuwam. Hotti ngay mangan hay hato pfento' mu?' " ²¹ Ja enang-angonoh Hesus an nangali hi, "Oma'-at heto chi hay amatan hay hana mangkhimoh an mun-amung hi khina-u muti napubli cha ay Apo Jos."

Ichat Apo Jos chi mahapor ta-o

²² Ja inalin khu Hesus hay hana disipolo na hi, "Hitay chi khapo na hi pangarja' ay cha'ju hi achi aju mundanag ay ni pi'takhuwan ju, hi hay i ju anun ja hay elopfung ju. ²³ Hay atakhuwan ja pfu-un hay anun ja elopfung ja angkhay. ²⁴ Tikhagwun ju akay ni' hay hana hagwiti an achi cha muntanum ja mumpfoto', ja ma-id alang cha, muti panganun chamchama Apo Jos chicha. Hotti achi aju mundanag, ti munna'naud an nap-falor aju mu hay hana hagwiti. ²⁵ Ma-id chi oha hi mangpa-anchu'chu'-oy hi pi'takhuwana khapo hi danag na. ²⁶ Hotti nu achi ju kaya an mangat ay tay, ja un chah chamchama lumugwon ni danag ju hana mahapor ju? ²⁷ Tikhan ju akay ni' hay hana palagwer an achi cha muntamu ja mun-apfor. Allo' ay cha'ju an ma-id oha hi

me'me'nong chi lopfong na hay hato palagwer, anong un hi Ari Solomon an pfuher chin lopfong na. ²⁸ Hana agkhu ni' holo' an un homangaw hon napoolan ja khun lupfungan Apo Jos hi maphod. Hotti un chah achi om-omod ay cha'ju? It-ittang kaykhu hini pammati ju! ²⁹ Hotti pfu-un koma hay aton ju an maningit hi anun ja inumon chi mun-o-onan ay ni nomnom ju. ³⁰ An amin hay hana gwah to lota an agkhuy namati ja hay hato chi ikhimoh cha an hingiton. Muti anilan Jos Ama an mahapor ju hay hato. ³¹ Hotti hay pannenongan juwot ni' ja hini pun-ap-apugwan Apo Jos ay cha'ju, hot an amin hana mahapor ju ja ichat na.”

Hini nahamad an enachangjan ad langit

³² Inalin khu Hesus hi, “Cha'ju an adalan u, anong un aju tortollo, ja achi aju toma-ot, ti podpodhon Ama ju an midchum aju ay ni Pun-ap-apugwana. ³³ Epla' ju hana khina-u ju ta ichat ju hay hana napubli. Ehakhanaan ju gwot hini achor ju ay ni enachangjan ad langit an achi machonot, achi mapoh, achi ma-akaw ja achi mapfutan. ³⁴ Ti hini ipfilang ju hi napfalor ay cha'ju ja hinuy chi mun-o-onan ay ni nomnom ju.”

Hana mangpa-ennongan an takhala

³⁵ Inalin khu Hesus hay hachi adalan hi, “Amat aju koma hi takhala an ehehemad cha an muntamu an amin hi timpo. Ja tenotorkhan cha hini chilag cha ³⁶ ta hahadchon cha hini pumpfangan gachan ni apo cha an i ne'khagong hi kasar. Ta nu umanamut ayya ja nungkorkug

ja nehahagkhana cha gwot an mangpfughor ay ni pantaw. ³⁷ Uchu'chuna hay hana an takhala an chakngan ni apo cha an matu-ar ja mahi-ar. Allo' ay cha'ju hi munhukat hitay apo ta gway atona an mangehakhanaan hay hato takhala na ja unaot ajakhan ay ni anganan ta panganuna. ³⁸ Uchu'chuna hay hana takhala an chakngan ni apo cha an gwa an nunhahagkhana, anong un tongan chi lapfi wenno penghan chi talanu. ³⁹ Anila ju an nu khulat ta hini ammod ay ni oha an pfallay ja anila na hini timpo an umaliyan ni mangakaw, hot mumpfantay ta epagwa na hi humigpana ay ni pfallay na. ⁴⁰ Hotti munhahagkhana aju, ti mumpfangngacha' an Na-ilangitan an Takhu ay ni timpo an agkhuy ju anila.”

Hay oma'-atan hana na'na-unnud an takhala ja hana ngumangannu

⁴¹ Ja inalin Peter hi, “Apo, un chah cha'mi an adalan mu chi pangarjam ay tay an pangngarig wenno ay cha tay an tatakhu?” ⁴² Tempfar Apo Hesus ja inali na hi, “Tayya an allo' ay cha'ju hini amatan chi takhala an manomnom ja mapagtarkan. Hijay potpot-on ni apo na an mangpagpong ay ni pfallay na, ja managwit ay ni enarkhaw an pe'-an hana papadchung na an takhala ay ni timpon chi punhapulan cha. ⁴³ Mun-an-anla hini takhala an chakngan ni apo na an khun mangat ay ni impatamu na. ⁴⁴ Allo' ay cha'ju hi ehaad tay apo na hitay an takhala ta hijay mumpfantay an amin ay ni enachangjana.

⁴⁵ Muti khulat ta nomnomon nuy an takhala ja al-lona hi, 'Aa, tayya an mapfajag ja un umanamut hini apo', ja ente-a na an mumpanuplit hana padchung na an takhala, ja khun mangmangan ja khun mi'-in-inum ja napfutong. ⁴⁶ Umali han timpo an agkhuy inannilan tay takhala ja umanamut hinuy apo na hot ah-upana hato an khuna aton. Hot punnauchon nuy apo na an palikhaton hija ja etapar na ad impferno ta midchum hay hana tatakhu an ngumangannu ta maparpalikhat. ⁴⁷ Hini ayya takhala an nanginnila hi ipatamun ni apo na ja una tugwali achi aton hot munna'naud chi dusa na. ⁴⁸ Hini ayya takhala an agkhuy nanginnila hi ipatamun ni apo na ja nehalla hay enat na, ja manghan hini dusa na. Cho-or chi hengelon Apo Jos hay hana nangchatana hi cho-or, ja munna'naud chi hengelona hay hana nangchatana hi cho'cho'-olan."

Hi Hesus chi khumapo hi punchichinnu'-ukhan chi tatakhu

⁴⁹ Inalin khu Hesus hi, "Khapo hi immaliya' heto lota ja humarjaon Apo Jos an amin chi tatakhu. Ja podho' gwot an mete-a hitay. ⁵⁰ Anila' an pachao' hay munnaud an punlikhata' ja munchokhoh hitay nomnom u ingkhana hi patana. ⁵¹ Un chah khemhon ju un hay apanuhan ju chi immaliya' heto lota? Achi amat heto, ti hitay immaliya' ja mangchat hi punchichinnu'-ukhan ju. ⁵² Mete-a ad ugwani ja ma-a-aggwa hana hen-a-amma. Nu khulat ta lema cha ja na-aggwa cha ta tolo cha ay ni pangngerna ja chugwa cha ay ni pangngerna. ⁵³ Hini ammod

an lala-e ja chu'khona hini lala-e an empfalay na, ja chu'khon ni empfalay na an lala-e hi ama na. Amat hina khu ay ni ammod an pfupfai an chu'khona hini pfupfai an empfalay na, ja chu'khon ni empfalay na an pfupfai hini ammod na an pfupfai. Ja chu'khon ni ina hini inapuna an pfupfai, ja chu'khon khu ni na-apo an pfupfai hini ammod ahagwa na.”

Hay pangmatunan hi oma'-atan chi ma'ma-at

⁵⁴ Ja inalin khu Hesus hay hachi atakhutakhu hi, “Nu tikhan ju hichi alimhan omarkhaw an mahjong ja allon ju hi, ‘Chiya an umuchan,’ ja umuchan tatagwa. ⁵⁵ Nu hini ijah ja narpu hichi negpongan chi let-ang ja allon ju an munnaud an hukhit, ja humkhit tatagwa. ⁵⁶ Mumpfuhuur aju! Ti anila ju an mangmatunan ay ni podhonan hapiton hana matikhaw hichi ad uchu ja heto lota. Ja anagkha mah ta achi ju imatunan hini podhonan hapiton hay hatu khun ma'ma-at ad ugwani an timpo?”

⁵⁷ Inalin khu Hesus hi, “Anagkha ta achi ju ut-utnuwon hay maphod hi pe'-at ju? ⁵⁸ Ti amat aju ay ni gway utang na ja immali hini nangutangana an mangchalom ay hija. Hay maphod hi atom ja ay ni khun ju chumalanan an omajan ay ni hugi, ja empacham an mi'hapit ta ephanag ju. Nu achim ayya aton heto hot echalom chi-a ay ni hugi. Ja hini hugi ja ichat chi-a ay ni pulih ta ipipfalud chi-a. ⁵⁹ Ja allo' ay he-a an achi chi-a ipapfutay hi pfaluchan ingkhana hi pfajacham an amin hini utang mu.”

13

Hana achi man-ug hi pfahor cha ja achi cha mi'takhu ay Apo Jos

¹ Gwacha chin uchumna an takhu an ne'khagong an nangpa-innila ay Hesus hay hana eGalilee an empapatoy Pilato hi khun cha pumpadatunan hichi Templo ad Jerusalem. ² Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Unchah hay nomnom ju ja ot-ottong chi pfahor hay hato mu hay hana uchumna an eGalilee khapo ta amat heto chi enat cha an nun-a-atoy?” ³ Achi mapfalin an amat heto. Allo' ay cha'ju, nu achi ju chu'khon hana pfahor ju hot ma-upfah aju khu an amin. ⁴ Ja ngay tugwali allon ju chin himpolo ta gwalo an natoy an nakhatnan chin natu'-inan chin anchu-oy an pfallay ad Siloam? Unchah hay nomnom ju ja munnaud chi impukhit cha mu hay hana uchumna an mihihidchi ad Jerusalem? ⁵ Achi amat hina. Allo' ay cha'ju, nu achi ju chu'khon hana pfahor ju hot ma-upfah aju khu an amin.”

Chin panggarig han ajiw an agkhuy pfim-munga

⁶ Ja inalin Hesus ay chicha hitay panggarig. “Gwa han lala-e an nuntanum hi ajiw an higos ay ni lota na. Immuy an i nannig nu gway pfunga na ja ma-id oh-ohha. ⁷ Ja inali na ay chuy khuna pungkarchinon hi, ‘Me-atloh tagwon ad ugwani hi khun u uma-umaliyan an pannikhan hi pfungan tay an intanum u an ajiw, ja tan agkhuy pfimmungpfunga. Hotti li-ajomot! Ti tayya an hija agkhu chi mun-onan ay tay lota.’

⁸ Tempfar chin khun mungkharchin ja inali na hi, 'Apo, hadhachon ta adchiya pay hi ohah tagwon ta tapfu-a' hichuy puun chuy ajiw. ⁹ Ja maphochot ni' un pfumunga ay tay umali an tagwon. Ja un ayya achi ja impali-oy mu.' "

Chin nangpatenggan Hesus han napfo'-ong an pfupfai hi arkhaw chi ngilin

¹⁰ Gwa han Hapfachu an pungngilinan chi Hudju ja khun muntudtuchu hi Hesus han ohan sinagoga. ¹¹ Ja gwacha han pfupfai an pfino'-ong chi napukhit an ispiritu hi himpolo ta gwaloh tagwon ja achi ma-an-anchong hichin khatud na. ¹² Unot tinnig Hesus hichuy an pfupfai ja pfinokhaana ja inali na ay hija hi, "Ad ugwani ja nawaya-an a ay tay likhat mu." ¹³ Amat hichi ja hen-an Hesus hija ja na-u'jad gwot chin khatud na ja dinaydayaw na hi Apo Jos. ¹⁴ Khapo ay tay enat Hesus ja pfimmungot chin pangulun chuy an sinagoga. Ja inali na hay hachi tatakhu hi, "Khinumchang chi arkhaw hi puntamuwan, ja hay hato an arkhaw chi umaliyan ju an pumpa-akhahan an pfu-un hay Hapfachu an ngilin." ¹⁵ Ja inalin Hesus hi, "Mumpfuhuur aju! Un chah angkhiloh un ngilin ayya ja achi ju ipfu-aan hana pfakah ja ampfaju ju ta i cha uminum? ¹⁶ Nu khun ju aton hitay an anong un ngilin, ja un chah achi om-omod ay tay an pfupfai an holag Abraham, an pfinalud Satanas hi himpolo ta gwaloh tagwon, ja achi agkhu ni' tulungan ta mipfu-aan?" ¹⁷ Ay chuy an inalin Hesus ja pfimma-in hachi achi mamhod ay chuy enat na.

Muti mun-an-anla hachi cho-or an tatakhu khapo hay hachi milagro an khuna aton.

Hay pipadchungan ni Pun-ap-apugwan Apo Jos

¹⁸ Inalin khu Hesus hi, “Amat heto chi pipadchungan tay Pun-ap-apugwan Apo Jos.

¹⁹ Ipadchung u han it-ittang an pfugwan chi lakotta an enalan han lala-e ja i na intanum ay ni kharchina. Hemmangaw ayya ja emmotong ja immajiw. Ja hana hepeng na chi pun-emengan chi hagwiti.”

²⁰ Ja inalin khu Hesus hi, “Amat heto khu chi pipadchungan tay Pun-ap-apugwan Apo Jos.

²¹ Ipadchung u khu ay ni pfino'pfo' an inidchum han pfupfai han toloh halug an alena. Ja impala'-ukhun chuy it-ittang an pfino'pfo' hichuy cho-or an alena.”

Chin nituchu an nahugkipfit an pantaw

²² Chin khun omajan cha Hesus hichi ad Jerusalem ja empacharchallana an muntudtuchu chin pfuglay ja apfarjupfarju an khun cha agwun. ²³ Ja gwa han nangali ay hija hi, “Apo,

un chah tortollo chi tatakhu hi mi'takhu ay Apo Jos hi ma-id chi pogpogna?” ²⁴ Tempfar

Hesus ja inali na ay chicha hi, “Pe'hehemad ju gwot ni' an mi'hikhop ay ni nahugkipfit an pantaw. Ti tayya han allo' ay cha'ju, an cho-or mangkay hana mamhod an humikhop muti achi

cha mi'hikhop. ²⁵ Hini ama ay chuy pfallay, nu impfukhot na ayya hini pantaw hot mataynan aju hina pfutayna. Ja anong un aju mungkorkug an khun ju allon hi, ‘Apo, ipfughor mu adni' hitay pantaw,’ hot tompfar ja allona hi, ‘Ma-id

oh-ohhah anila' ay cha'ju!' ²⁶ Ja allon ju khu hi, 'Anagkha an un ami khun me'-orpfong ay he-a. Ja nuntudtuchu a pay hichi pfuglay mi.' ²⁷ Ja tompfar khu hot allona hi, 'Ma-id numpay anila' ay cha'ju. Hotti makak aju, cha'ju an khun mangat hi napukhit.' ²⁸ Ja mun-okhab aju ja mungngelot ay tay pfapfa ju nu tikhan ju cha Abraham, Isaak, ja hi Jakob, ja an amin hachi profeta an gwahna cha ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos ad langit ja pakakon cha'ju. ²⁹ Ja gwacha hana tatakhu an marpu ay tay nunlene'gwoh tay lota ta me'-orpfong cha ay ni pumpfehtaan ad langit. ³⁰ Gwacha hana uchumna an allon cha hi ma-id pfirpfilang na heto lota, an najuna ja chicha agkhu ni' chi mipapfagpfagto ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos. Ja gwacha hana allon cha hi napfagpfagto heto lota, an chicha chi mi-ud-uchichi."

Chin pamhochan Hesus hana tatakhu ad Jerusalem

³¹ Emmopoh hay hato an inalin Hesus ja immuy hachi uchumna an Farisee ay hija ja inali cha hi, "Makak a heto ta umuy a hi uchumnah pfuglay, ti nan podhon Ari Herod an epapatoy chi-a." ³² Ja inalin Hesus ay chicha hi, "Umuy aju ta allon ju ay nuy na-uti-ot chi nomnom na an ad ugwani ja hi magwiit ja pun-epakak u hana neho'long an napukhit an ispiritu ja epatenong u hana munchokhoh, ja ay nuy me-atloh arkhaw ja khibpfoho' hana tamuwa'. ³³ Ja anong un amat hina chin inalin Ari Herod, ja etoloy u an umuy ad ugwani ja hi magwiit ja hi ahhanchi

hichi ad Jerusalem. Ti ngay atajan ni ohan profetan Apo Jos nu pfu-un chamchama hichi ad Jerusalem? ³⁴ Haw inay atag kaykhu cha'ju an tatakhu ad Jerusalem, an un la-ahna ja un ju patajon hana profeta ja nungkhajang ju an amin hana honakhon Apo Jos ay cha'ju. Khun u nomnomnomon an manga-allungan ay cha'ju an amat hi upfuwan an elo'-ob na hana empah na, muti achi ju podhon! ³⁵ Hotti tayya an te-a-an cha'ju ay Apo Jos ja ipulang na hinuy pfuglay ay cha'ju ta un aju ikhad. Allo' ay cha'ju hi achiya' mahpay matigtikhaw ay cha'ju ingkhana chin arkhaw an pangallan ju hi, 'Mabindisyonan hini Hennag Apo Jos an immali an mun-ap-apo ay chita-o.' ”*

14

Chin nangpatengnan Hesus han lala-e hi arkhaw chi ngilin

¹ Gwa han ohan Hapfachu an ngilin chi Hudju ja i ne'-an hi Hesus hi pfalay han ap-apon chi Farisee. Ja henehemmon chin tatakhu hay atona. ² Ja gwacha han lala-e an numpanga-o'mom chi hu-i na ja ta'lay na an immuy ay Hesus. ³ Empfokhan Hesus ay cha chuy Farisee ja memehtolon chi urchin Moses hi, “Mapfalin chah ay ni urchin Moses chi mangpatenong hi munchokhoh hi timpon chi ngilin?” ⁴ Muti khemmegkhenong cha. Amat hichi ja hen-an Hesus chin munchokhoh ja temmenong, ja inali na hi, “Umanamut a.” ⁵ Ja inali na ay chicha hi,

* **13:35** 13:35 Psalms 118:26

“Nu khulat ta gway empfalay ju wenna pfakah ju an na-ubhung hi pfito, ja un ju chah achi i inaton khapo ta ngilin?” ⁶ Ja ma-id nampfar cha.

Chin intukhun Hesus hana mummangili ja hana mangili

⁷ Chin agawwacha an Hesus ay chuy pfalay an i na ne'-anan, ja tinnig na hachi na-ila an mumpopolloh an i umpfun hachi umpfunan chin napili an tatakhu. Ja inali na hi, ⁸ “Nu khulat ta enajakhan chi-a an i mi'-amung hay kasar ja achi a i umpfun ay ni umpfunan hana napili an tatakhu. Ti unchani ja umali hini takhu an akha'khaja mu he-a ja hijay umpfun. ⁹ Ti umali hini nun-ila ay cha'ju an chugwa hot allona ay he-a hi, ‘I a mannig hay pi-ipfunam ta ipapfun ta-o hitay mangili.’ Ja apfaloloy ja khun ur-ulayyon an i mipingngit. ¹⁰ Hitay koma chi atom. Nu najakhan a, ja i a mi-ipfun hichi pingngit na. Hot umali hini nun-ila ay he-a hot i chi-a ipapfun ay ni mapmaphod an umpfunan. Hot napfagto a hi pannig hana papadchung mu an mangili. ¹¹ Hini mangpapfagto ay ni achor na ja ma-ibaba. Ja mapapfagto hana mumpakumbaba.”

¹² Ja inalin Hesus ay chuy nun-ila ay hija hi, “Nu mumparti a ayya, ja achim e-ajag hana khakhayyum mu, ja hana a-akhim, ja hana achangjan an hakhokhong mu. Ti ilaon chi-a hi piggwana hot ma-ohngan hini enat mu ay chicha.

¹³ Hay koma atom ja nu mumparti a ayya ja hana napubli, hana napechoy, hana napi-on ja hana napfulaw chi ilaom. ¹⁴ Hot madmachennor a ti ma-id epfangngad cha ay he-a, muti hi Apo

Jos ja ohngana hitay maphod an enat mu ay ni arkhaw an pummahuwana hay hana magpong an tatakhu.”

Chin panggarig han otongngan an pfehta

¹⁵ Unot chengngor han oha an ne'-o-orpfong ay chicha hitay ja inali na ay Hesus hi, “Mad-machennor hini takhu an me'-an ay nuy en-hakhanan Apo Jos ay ni Pun-ap-apugwana ad langit.” ¹⁶ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Gwa han ohan takhu an nunchaan ta mumparti. Ja nun-ila hi cho-or hi tatakhu. ¹⁷ Nachakngan chin arkhaw an pumpartiyana ja hennag na chin takhala na an i nangajakhan hachi tatakhu ta umali cha, ti nehahagkhana an amin. ¹⁸ Muti an amin hay hato an na-ajakhan ja cho-or chin pampfar cha an homalegwa. Inalin chin oha ay chuy takhala hi, ‘Tan achiya' mi'jali, ti gwa han ngininaa' an lota, ja tan un u i emamad an tikhan.’ ¹⁹ Ja inalin chin me-aggwa hi, ‘Tan achiya' mi'jali, ti un gwa han ngininaa' an himpolo an pfakah, ja tan una' umuy ta uja' epacha an i-alachu.’ ²⁰ Ja inalin khu chin oha hi, ‘Tan una' pa'-arhin hotti achiya' mi'jali.’

²¹ Numpfangngad hichuy takhala ja inali na an amin hay hato ay chuy apo na. Pfimmungot hichuy apo na ja inali na hi, ‘Ekhalakhar mu an umuy hana kurha ja hana chalan ay tay an pfuglay ta itnud mu hana napubli ja hana napechoy ja hana napfulaw ja hana napi-on ta i-alim chicha heto.’ ²² Unot na'na'-omtang ja napfanangngad chin takhala ja inali na ay chuy apo na hi, ‘Enat u hini inalim muti tayya an achi

pay mapnu hitay pfallay.’ ²³ Ja inali na khu ay chuy takhala na hi, ‘Nu amat hina ja umuy a hana nebtaw an kurha ja pfarju ta pilitom hana tatakhu an umali heto ta gway aton tay pfallay u an mapnu.’ ²⁴ Ja inalin chuy apo hay hachi namung ay chuy pfallay na hi, ‘Tayya, an allo’ ay cha’ju hi achi pe’tamtam hay hachi nahhun an na-ajakhan an agkhuy immali hitay enhakhana.’”

Hana likhat chi mi'-unud ay Hesus

²⁵ Cho-or chin tatakhu an khun manguman-gunud ay Hesus ja nunligkhoh ja inali na ay chicha hi, ²⁶ “An amin hana mamhod an mid-chum ay ha-in ja mahapor an ot-ottong hini pamhod na ay ha-in mu hini pamhod na ay ni ammod na, ahagwa na, empfapfallay na, akhi na ja anong un hini pi’takhuwana ja un mipfilang hi disipolo’.” ²⁷ Ja mahapor khu an pi-ukhona hini kros na* ja inunucha’. Achi na ayya aton hay hato ja achi mipfilang hi disipolo’.

²⁸ Nu khulat ta gwa hay oha ay cha’ju hi munnomnom an mumpakhad hi pfallay na, ja un chah achi umpfun hi mahhun ta nomnomona nu omanay chi pela’ na hi khahtuwona ingkhanah apfallinana? ²⁹ Nu achi na nomnomon hini khahtuwona ja ente-a na an mana’-ad ay ni tud, ja napoh hini pela’ na ja ma-id pamalina ay nuy pfallay. Hot kekejan an amin chi tatakhu an mannig ay tay an ente-a na an pakhachon

* **14:27** 14:27 pi-ukhona hini kros na: hay podhona an hapiton ja hodlona hana likhat an umali khapoh pangunuchana ay Hesus anong un hijay chumalat hi i na atajan.

an pfallay ³⁰ hot allon cha hi, "Tayya han takhu an nunte-a an mumpakhad muti chiya an ma-id olog na an mamalin."

³¹ Amat khu hina ay ni oha an ari an un himpoloh lipfu chi hinchalo na ja podhona an khupfaton han ohan ari an chugwam poloh lipfu chi hinchalo na. Un chah achi umpfun hi mah-hun ta munnomnom nu olog na an khupfaton hinuy ari an cho'cho'-or chi hinchalo na? ³² Nu nomnomona ta ma-id olog na ja achi na etoloy an i mi'khupfat hotti honakhona hana takhu na an i mamajaw ay chuy oha an ari." ³³ En-ang-angonoh Hesus an nangali hi, "Hot amat hina khu ay cha'ju nu podhon ju an mumpfalin hi disipolo', ja mahapor an chu'khon ju an amin hay hana gwa ay cha'ju."

Han penomhaw an ahin

³⁴ Inalin khu Hesus hi, "Hini umunud ay ha-in ja padchung nay ahin an maphod an mi-ahin. Muti nu achi na etoloy an mi'-unud ja hihiya ay ni penomhaw an ahin an ma-id mahpay tamtam na. Penomhaw ayya ja achi mi-ahin ³⁵ ja ma-id herpfi na an anong mah ni' un allon hi un itapfu'. Hot unot etapar. Hotti pa-ennongan ju an munchongor ay tay allo'."

15

Chin panggarig han na-utaw an karnero

¹ Gwa han namenghan an cho-or chi tatakhu an i nunchongor ay Hesus an nidchuman hana khun munhenger hi pakha ja hana uchumna an allon cha hi napfahulan an tatakhu. ² Ja

mungngulongor hachi Farisee ja memehtolon chi urchin Moses ja inali cha hi, “Anagkha mah hi Hesus ta hanguwona hay hachi nun-apfahulan an tatakhu ja ne'-orpfong khu ay chicha?” ³ Amat hichi ja inalin Hesus ay chicha hitay an pangngarig. ⁴ “Nu khulat ta gway oha ay cha'ju hi hingkhahot chi karnero na, ja na-utaw chi oha. Ngay tugwali atona? Taynana hini hijam chi polo ta han hijam an karnero hichi pahto ta i na hingiton hini oha an na-utaw ingkhanah chakngana. ⁵ Ja chinakngana ayya hot mun-an-anla an mami-ug ⁶ an mang-anamut. Hot ajakhana hana khakhayyum na ja hahakhokhong na hot allona hi, ‘Mun-an-anla ta-o, ti toja an chinaknga' hitay karnero an na-utaw.’ ⁷ Allo' ay cha'ju hi amat hina khu an munna'naud chi pun-an-anlaan cha ad langit khapo ay ni ohan takhu an nan-ug hi pfahor na mu ay ni hijam chi polo ta han hijam an tatakhu an mangali hi ma-id pfahor cha hotti achi cha mahapor an muntutuju.”

Chin pangngarig han na-utaw an pihu

⁸ Ja entoloy Hesus an nangali hi, “Amat hina khu han pfupfai an gway himpolo hi pela' na an napfalor, ja na-utaw chin oha. Ngay tugwali atona? Torkhana hini panor ta gway panikhana, ja munhikhid ta ep-ephod na an hingiton ingkhana hi chakngana. ⁹ Chinakngana ayya hot ajakhana hana khakhayyum na ja hana hahakhokhong na hot allona ay chicha hi, ‘Mun-an-anla ta-o, ti toja an chinaknga' hitay na-utaw an pela' u.’ ¹⁰ Allo' ay cha'ju hi amat hina khu an

mun-an-anla hi Apo Jos ja hana angher na khapo ay ni oha an takhu an nan-ug hi pfahor na.”

Chin pangngarig han na-utaw an empfalay

¹¹ Ja entoloy Hesus an nangali hi, “Gwacha han ohan lala-e an chugway empfalay na an linala-e. ¹² Inalin chin uchichiyan ay ama na hi, ‘Ama, ichat mu gwot an amin hini epfanoh mu ay ha-in.’ Amat hichi ja ene'chan ama cha chin epfanoh na chin chugwa an empfalay na.

¹³ Immuy chi at hichi hi arkhaw ja nun-inginan tay uchichiyan hichin pfanoh na ja enala na chin nungnginaana ja empacheh na. Immuy hichi achawwi an pfuglay ja khinahto na an amin hi ma-id chi poot na. ¹⁴ Napoh chin pela' na ja netongor ja ulat ay chuy an pfuglay ja ma-id i na pangalan hi mahapor na. ¹⁵ Amat hichi ja ine'-op han ohan takhu ay chuy an pfuglay. Ja hay tamu na ja i khun munchukhan. ¹⁶ Munnaud an munhenaang ja podhona an i me'-an chin anun chi pfapfuy, muti ma-id mangchat hi anuna. ¹⁷ Amat hichi ja nunnomnom ja inali na hi, ‘An akamoh hini khun anun hana takhalan ama ja gwachaa' heto an matoy hi henaang na. ¹⁸ Hotti una-ot mumpfangngad ay ama ta allo' ay hija hi, numpfahola' ay Apo Jos ja ay he-a. ¹⁹ Ja achiya' mipfilang hi empfalay mu. Muti ipfilanga' adni' hi oha an takhalam.’

²⁰ Amat hichi ja empacheh na an mumpfangngad ay ama na. Achawwi pay chin agwachaana ja immatunan ama na ja narmu chin otong an nignikha na. Amat hichi ja temmagtag an i nanittum ja len-om na hija. ²¹ Ja inalin chin

unga hi, 'Ama, numpfahola' ay Apo Jos ja ay he-a. Ja achiya' mipfilang hi empfalay mu.' ²² Muti inalin gwot ama na hay hachi takhala na hi, 'Ekhalakhar ju ta i ju alan hini mapmaphochan an lopfong ta epelopfong ju ay hija. Hinghingan ju ja hinapatuwan ju. ²³ Ja i ju alaon hini matapfa an pfakah ta partiyon ju ta mumpfehta ta-o. ²⁴ Ti khenong atag chi un natoy hitay empfalay u ja un tumakhu, i nun-utaw ja tayya an immanamut.' Amat hichi ja numpfehta cha.

²⁵ Hichin panguluwan ja narpu an i nuntamu. Unagkhu gwan me-atam hi pfalay cha ja chengngor na chin hingalangala. ²⁶ Ja enajakhana chin ohan takhala ja empfokha na hi, 'Ngachah chuy khun cha aton?' ²⁷ Tempfar chin takhala ja inali na hi, 'Immanamut hi ibpfam hotti impartiyam amam ay ni empatapfa na an pfakah, ti immanamut an mamattakhu.' ²⁸ Pfimmungot chin panguluwan ja achi na podhon an mi'hikhop. Amat hichi ja pfimmutay hi ama na ja inar-alo' na. ²⁹ Muti inali na hi, 'Tikham akay ni', Ama. Atanay tagwon hi nanganuha' an nangatan hana impatamum ja inunud u an amin hana inalim ay ha-in. Ja ma-id mah ni' oha hi khancheng hi inchat mu ta partiyon mi hay hana khakhayyum u. ³⁰ Ja unagkhu immanamut hitay empfalay mu an nangahto an amin hana empfanoh mu ay hija hi ma-id chi poot na ja i na pay empfabpfapfai, ja impartiyam agkhu ni' ay ni empatapfam an pfakah.' ³¹ Ja inalin ama na hi, 'Amat heto, ton empfalay u. Ay tay a-arkha-arkhaw ja gawwacha a ay ha-in ja an amin hato khina-u' ja khina-

um. ³² Hotti un ta-o chah achi mun-an-anla ja impartiyen ta-o? Ti tayya an khenong atag chi un natoy hi ibpfam ja un tumakhu, i nun-utaw ja tayya an immanamut.' ”

16

Han nakha'-ila an takhala

¹ Inalin Hesus hachi disipolo na hi, “Gwacha han ohan achangjan an nangpapfantay chin enachangjana han takhala na. Inchiklamu cha ay hija chin khun aton chin takhala na an agkhuy na empa-ennongan hichuy tamu na. ² Hotti empapfokha na hichuy takhala na ja inali na hi, ‘Ngachah nuy inali cha an im enat? Ijalim an amin hana lehtaan an gwa ay he-a, ti tan aanu' he-a ad ugwani.’ ³ Nunnomnom hitay an takhala ja inali na hi, ‘Ngachah chi ato?’ Ti tan aanuna' ay tay tamu'. Ad-adchiya' an i mi'tamu hi anu' ja pfuma-ina' khu an mun-achaw. ⁴ Aa, anila' mahpay hay ato', ta gway aton chi tatakhu an mange'-op ay ha-in nu aanuna' ay tay tamu'. ⁵ Ja enohha-ohha na an enajakhan hana gway utang na ay chuy apo na. Inali na chin oha hi, ‘Atanay utang mu ay ni apo?’ ⁶ Tempfar na ja inali na hi, ‘Hingkhahot an angang hi mantika.’ Ja inalin khu chin takhala hi, ‘Tayya hitay lihhipfum hotti alaom ta hukatam gwot hitay nitula' hi un lemey polo hini utang mu.’ ⁷ Ja inali na khu chin oha hi, ‘Atanay utang mu ay ni apo?’ Tempfar na ja inali na hi, ‘Hingkhahot an pfajon hi trigo.’ Ja inalin chin takhala hi, ‘Tayya hitay lihhipfum ta hukatam hitay nitula' hi un gwaloy polo hini

utang mu.' ⁸ Unot inannilan chin apo na hitay enat na ja inali na hi, 'Mu agkhu ni' an tayya kan kaykhu an nakha'-ila hitay an takhala. Ti anila na hini aphochan ni pi'takhuwana.' " Ja inalin khu Hesus hi, "Tikhan ju an munna'naud an nakha'-ila hana agkhuy namati mu hana namati, ti anila cha an me'kadwa hi papadchung cha an agkhuy namati. ⁹ Hotti tayya han allo' ay cha'ju. Hay maphod ja khahtuwon ju hini enachangjan ju heto lota ay ni ap-aphochan chi tatakhu, ta umali ayya hini apogpokhan chi pi'takhuwan an ma-id mahpay pungkhahtuwan, ja mun-an-anla hana tinulungan ju an tatakhu an manittum ay cha'ju ad langit an agwacha'an chi pi'takhuwan an ma-id chi pogpog na.

¹⁰ Hini takhu an mapagtarkan an mangpappapto' an mangat hi it-ittang an tamu ja epapapto' na khu an tamuwan hay ot-ottong. Muti hini munloko hi it-ittang an tamu ja om-omod an lukuwana hini ot-ottong. ¹¹ Hotti mahapor an anila ju an mangpappapto' hana enachangjan heto lota nu podhon ju an michatan hi nahamad an enachangjan ad langit. ¹² Ja mahapor khu an anila ju an manalimun hay hana enachangjan chi uchumna nu podhon ju an michatan. ¹³ Hini takhala ja achi mapfalin an munchehhan an mi'tamu ay ni chugwa an ap-apo, ti hay atona ja podhona hini oha ja chin-ug na hini oha. Unuchona hini oha ja pinahiw na hini oha. Amat hina khu ay cha'ju an achi mapfalin an punchehhanon ju an munserbi ay Apo Jos ja hay enachangjan."

¹⁴ Unot chengngor hachi Farisee an mam-

mamhod hi pela' chin inalin Hesus ja piniw-pigwitan cha ja pinahiw cha hija. ¹⁵ Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Cha'ju hana tatakhu an mangpatpatikhaw an magpong aju muti anilan Apo Jos hini nun-u-uttor ay ni nomnom ju. Gwa hana khun aton chi tatakhu an khemhon chay maphod muti unagkhu ipapfubpfungot hi Apo Jos.

¹⁶ Chin urchin Moses ja chin intula' chin profetan Apo Jos ja hijay nangtuchu hi aton chin tatakhu ingkhanah immaliyan John Bautista. Nete-a ay chuy ja khun mekasaba hini Ebanghelyo an mangpa-innila ay ni umali an Pun-apugwan Apo Jos. Ja cho-or cha an mungkhikhi-hhu an mamhod an midchum. ¹⁷ Muti anong un ma-upfah hitay lota ja ad uchu muti achi ma-utaw hini urchin Moses, an anong un hay it-ittang hi nikhulit.

¹⁸ Hini lala-e an manghijan hi ahagwa na ta i pumiggwa ja hihiya an immilugtap chamchama. Ja hihiya an immilugtap khu hini lala-e an mangahagwa ay ni pfupfai an nihijan.”

Han achangjan ja hi Lazarus

¹⁹ Ja inalin Hesus hitay an pangngarig. “Gwacha han ohan pfa'nang an nun-angingina an amin chi lopfung na, ja a-arkha-arkhaw hon maphod hini khuna anun. ²⁰ Ja gwacha khu han napubli an hay ngachana ja hi Lazarus an napoghaan an amin chi achor na. Ja i cha empapekhang hichin pantaw ni pfalay chuy pfa'nang. ²¹ Penhod Lazarus an anun hay makhah ay ni lamehaan ni pfa'nang muti achi cha podhon an

ichat. Me'chagkha khu ja i khun chirchilan hachi aho hay hachi pogha na.

²² Nachakngan chin natajan Lazarus ja in-uy hana angher chin lennagwa na an i nidchum ay Abraham. Natoy khu chin pfa'nang ja nilupfu' ²³ ja immuy hichi ad chalom, ja munnaud an malikhatan. Tenangad na ja tinnig na cha Abraham ay Lazarus an ni-a-achawwi. ²⁴ Ja nun-ugwap ay hi Abraham ja inali na hi, 'Apo Abraham, ka-ahiyana' adni' ta allom ay Lazarus ta tod-ona hay chanum ta ijali na an itidtid ay tay himot u. Ti tan munnaucha' an malikhatan ay tay apoy.' ²⁵ Tempfar Abraham ja inali na hi, 'Nomnomnomom an chin achaam hichi lota ja maphod an amin chi ni'takhuwam. Hi Lazarus ayya ja ma-id pohodna hi ni'takhuwana. Ad ugwani ja gwa heto hi Lazarus an mun-an-anla ja gwa a hina an malikhatan hi munnaud. ²⁶ Ja me'chagkha khu ja tayya han enephod Apo Jos an numpfattanan ta, hotti achi mapfalin an gway marpu heto an umali hina. Ja ma-id khu marpu hina hi umali heto.' ²⁷ Tempfar chin pfa'nang ja inali na hi, 'Ti kan un ayya amat hina ja honakhom adni' hi Lazarus ta umuy hichi pfalay cha ama. ²⁸ Ti gwacha han lema an a-akhi', ta i na tukhunon chicha ta achi cha mi'jali heto achaan chi likhat.' ²⁹ Muti inalin Abraham hi, 'Gwa hichi hana impatula' Apo Jos an intuchun Moses ja hachi profeta an pfahaon cha.' ³⁰ Ja inalin chin pfa'nang hi, 'Achi omanay hinuy, Apo Abraham, ti nu gwachay natoy an mummahu an umuy ay chicha hot muntutuju cha.' ³¹ Muti

inalin Abraham hi, 'Nu achi cha pattiyon chin impatula' Apo Jos an intuchun Moses ja hachi profeta, ja anong un gway mummahu ja achi cha chamchama mamati.' "

17

Hini oma'-atan chi mamakawan hi ibpfa

¹ Ja inalin Hesus hay hachi disipolo na hi, "Umannung an umali hana khumapo hi pfumahulan chi tatakhu, ti khangayna. Muti munna'naud an ka-ahi hini takhu an chumalat hi pfumahulan. ² To'-onot hi un ekho-od hay machamot an pfato ay ni pfokhang na ja intuud hichi baybay ta marteng, mu hini un hijay chumalat hi pfumahulan chi oha an pa'-amati ay ha-in, anong un hay oha an nababa. ³ Hotti pa-ennongan ju hini pe'-at ju. Ithingar mu hini ibpfam nu pfumahor, ja pakawanom nu umali an mumpakawan ay he-a. ⁴ Anong un mumpapeto an pfumahor ay he-a hi hen-arkhaw hon immali an mumpakawan ja mahapor an pakawanom hija."

Hay pfi-ah chi pammati

⁵ Inalin hachi apostol ay Hesus hi, "Ipapfi'pfi-ah mu hitay pammati mi!" ⁶ Tempfar Hesus ja inali na hi, "Nu gwa koma hay pammati ju hi mipadchung ay ni it-ittang an pfugwan chi lakotta, ja mapfalin an allon ju ay tay otong an ajiw hi, 'Mapfa'khut a ta i a mitanum hichi baybay!' hot ma-at."

Hay tamun chi takhala

⁷ Inalin khu Hesus hi, “Nu khulat ta gwacha ay cha'ju chi gway takhala na an i nun-alachu wenno nun-enchog hi karnero ja immanamut, ja un mu chah allon hi, ‘Umali a gwot ta umpfun a ta mangan a’? ⁸ Achim an hay allom ja, ‘I a munhukat ja enhakhanam ta mahhuna' an mangan ja un a me'-an.’ ⁹ Achi khahin un a munyaman ay ni takhalam. Atona tugwali hana inalin ni apo na ti tamu na. ¹⁰ Amat hina khu ay cha'ju. Napfalin an enat ju an amin chi inalin Apo Jos an pe'-at ju ja hay gwahna koma ay ni nomnom ju ja, ‘Un ami tugwali takhala, hotti enat mi hitay tamu mi.’ ”

Chin nangpatenggan Hesus han himpolo an nun-a-unit

¹¹ Entoloy Hesus chin omajana ad Jerusalem ja ene'gwa na ay nuy numpfattanan chi Samaria ja Galilee. ¹² Ja unagkhu gwa an me-atam cha han oha an pfarju ja gwa han himpolo an linala-e an nun-a-unit an alagwona. Tinnig cha chuy an linala-e hi Hesus ja inta'chug cha ta achi cha mehnot. ¹³ Ja hi-u-ugwap cha an mangali hi, “Apo Hesus, ka-ahiyang cha'mi adni'!” ¹⁴ Tinnig Hesus chicha ja inali na hi, “Umuy aju mumpatikhaw hay hana papachi.”* Ja gwa an khun cha umuy ja temmenong cha an amin. ¹⁵ Tinikhaw chin oha an na-aan chin unit na ja numpfangngad ja khuna pun-i'gwap

* **17:14** 17:14 Inalin Hesus hi umuy cha mumpatikhaw hay hana papachi ti hana papachi chi mangali nu umannung an na-akhahan hini na-unit. Mapfaha hitay an urchin Moses ay ni Leviticus 14:1-32.

an mundayaw ay Apo Jos. ¹⁶ Temmagtag an i nunheppe ay Hesus ja nunyaman. Ja un pay Samaritan hitay an lala-e. ¹⁷ Ja inalin Hesus hi, “Un chah achi himpolo chi temmenong? Chaadma mah hini hijam? ¹⁸ Anagkha ta un oha hitay Hentil chi numpfangngad an nunyaman ay Apo Jos?” ¹⁹ Amat hichi ja inalin Hesus ay hija hi, “Tuma'chug a ta umuy a ay ni omajam, ti tan temmenong a khapo ay ni pammاتم.”

Hini umaliyan ni Pun-ap-apugwan Apo Jos

²⁰ Gwa hana Farisee an nangpfokha ay Hesus hi, “A'-anunay umaliyan ni Pun-ap-apugwan Apo Jos ay chita-o?” Tempfar Hesus ja inali na hi, “Hini umaliyana ja ma-id pangmatunan hi mamattikhaw. ²¹ Ja achi mapfalin an allon cha hi, ‘To heto’ wenna ‘Chiya hichi’ ti tayya an gawwacha ay cha'ju ad ugwani.”

²² Amat hichi ja inalin khu Hesus hachi disipolo na hi, “Umali han arkhaw an umijahop aju hi pumpfangngacha' an Na-ilangitan an Takhu, muti achiya' pay umali. ²³ Allon chi tatakhu ay cha'ju hi, ‘Tayya heto hini Hennag Apo Jos an Mamahhod!’ wenna ‘Chiya hichi!’ Achi ju unuchon chicha. ²⁴ Ti ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja mumpfangngacha' an amat hi ilat an mepfachong ad uchu ja tikhan an amin chi tatakhu. ²⁵ Muti hay mahhun ja munlikhata' ja chu'khona' hi tatakhu ad ugwani. ²⁶ Hay oma'-atan ni pumpfangngacha' an Na-ilangitan an Takhu ja amat chin na-at chin timpon Noah ²⁷ an chin tatakhu ja un cha khun mangmangan ja mangin-inum ja mumpun-ah-ahagwa ingkhanah

chin arkhaw an himmikhopan cha Noah chin papor. Khe'-emhon cha ja immali chin lotot ja narteng cha an amin. ²⁸ Hihiya khu hini na-at chin timpon Lot an un cha khun mangmangan ja mangin-inum, ngumina ja mungngina, muntamu ja mumpakhad chin tataku. ²⁹ Ja unot nachakngan chin arkhaw an nakakan Lot hichi ad Sodom ja amat hi uchan chin apoy an narpu ad uchu ja nagpfu cha an amin. ³⁰ Ja amat hina khu nu mumpfangngacha' an Na-ilangitan an Takhu an marpu ad langit, an khemhon chi tataku una' achi mumpfangngad.

³¹ Ay nuy an arkhaw an pumpfangngacha' ja hini takhu an gwa hi partug ni pfalay na ja achi agkhu i humikhop ta alaonay khina-u na, ta un ato'togna ja empacheh na an lomajaw. Ja hini takhu an gawwa hichi pajaw ja achi umanamut an mangala hi khina-u na ta un ato'togna ja lemmajaw. ³² Un ju chah agkhuy anila hichin na-at chin ahagwan Lot?† ³³ Hini takhu an mangpa-ennongan ay ni pi'takhuwana heto lota ja angkhay, ja achi mi'takhu ay Apo Jos. Muti hini takhu an man-ug ay ni pi'takhuwana heto lota ja mi'takhu ay Apo Jos hi ma-id chi pogpog na. ³⁴ Allo' ay cha'ju hi, chin pumpfangngacha' ja nu gway chugwa hi takhu an nunchechelloh an nanallo', ma-ala hini oha ja mataynan hini oha. ³⁵ Ja khulat na ta gwacha hay chugwa hi pfinapfai an khun mungkheleng, ma-ala hini oha, ja mataynan hini oha. ³⁶ Ja anong un hay chugwa hi linala-e an khun muntamu, ma-ala

† **17:32** 17:32 Chin na-at ay chuy ahagwan Lot ja mapfaha ay ni Genesis 19:26.

hini oha ja mataynan hini oha.” ³⁷ Ja empfokhan hachi adalan hi, “Apo, chaad chi pa-atan hato?” Ja inali na hi, “Anila ju an ay ni achaan chi natoy ja ma-amung hana hagwiti an i omman ay ni achor na.” ‡

18

Chin pangngarig han napfalo ja han hugi

¹ Ja inalin Hesus hay hachi disipolo na hitay an pangngarig ta ituchu na an mahapor an etortoloy cha an khun mungkalalag ta achi cha inganuy. ² Ja inalin Hesus hi, “Gwa han hugi han ohan pfuglay an ma-id ta-ot na ay Apo Jos. Ja achi na ipfilang hana papadchung nah takhu. ³ Ja gwa han ohan napfalo ay chuy an pfuglay an omarkhaw an umuy ay tay hugi an khun i mangamangali hi, ‘Tulungana’ adni’ ay ni achi ohto an i cha nangchaloman ay ha-in.’ ⁴ Khun umu-umuy hitay an pfalo hon nginangannun tay hugi. Muti oma'-angonoh ja nenomnom na hi, ‘Anong tatagwa un ma-id ta-ot u ay Apo Jos ja achi’ ipfilang hana papadchung u an takhu ⁵ ja tulunga’ hitay an pfalo ta epadchong u an hijay omapfak ay ni nangchaloman cha ay hija, ti tan pahikhaona’ ay tay khuna uma-umaliyan.’ ” ⁶ Ja inalin Hesus hi, “Nu chengngor ju hitay inalin tay napukhit an hugi an tulungana hitay an napfalo, ⁷ ja un chah achi om-omod ay Apo Jos an tulungana hay hana tatakhu an pinili

‡ **17:37** 17:37 Hini allon chi uchumna an nun-achar ay tay Biblia ja hini penhod tay an hapiton ja mumpfanggad ayya hi Hesu Kristo ja gwacha hana matikhaw an panginnilaan.

na an khun mumpatolong ay hija hi a-arkha-arkhaw ja alapfilapfi? Allo' ay cha'ju hi achi na ekhenkhenong an ⁸ manulungan ay chicha. Anong chamchama un amat heto chi aton Apo Jos ja chin pumpfangngacha' an Na-ilangitan an Takhu ja cho-or hana humikha ja mangnganuy an mungkalalag, ti ma-id pammati cha."

Chin panggarig han Farisee ja han khun munhenger hi pakha

⁹ Ja inalin khu Hesus hitay panggarig hay hachi mumpa-akhaja an tatakhu an nange-ehchor ay ni aphod cha ja khun cha pumahiw hana uchumna an tatakhu. Ja inali na hi, ¹⁰ "Gwa han chugwa an linala-e an i nungkalalag hichi Templo. Farisee chin oha ja munhenger hi pakha chin oha. ¹¹ Gwan himmikhop cha ja i nun-ohha an nungkalalag hitay an Farisee ja inali na hi, 'Agyamana', Apo Jos, ta achiya' amat hana uchumna an khun omakaw, ja puma'-i hi urchin ja khun umilugtap. Ja agyamana' ta achiya' amat ay tay khun munhenger hi pakha an napfahulan. ¹² Ti chugwah arkhaw chi punggilina' hi ohay markhachu an achiya' khun mangan, ja khun u ichat hini apagkapollon an amin hay hana khun u i'nut ja pfo'laon.' ¹³ Muti hitay khun munhenger hi pakha ja nenebtaw an timmata'chug. Pfuma-in an mang-tangad an mungkalalag muti unaot nun-ug-ug chin pfokha' na ja inali na hi, 'Apo Jos, ka-ahiyana' adni' an oha an napfahulan.' " ¹⁴ Ja inalin Hesus hi, "Tayya han allo' ay cha'ju, an hitay khun munhenger hi pakha ja immanamut

an penakawan Apo Jos chi pfahor na. Muti hitay an Farisee ja agkhuy napakawan. Ti hini mangpapfagto ay ni achor na ja ma-ibaba. Ja ma-ipapfagto hini mumpakumbaba.”

Binindisyonan Hesus chin ung-ungungnga

¹⁵ Gwa han namenghan an in-uy cha hachi ung-ungungnga ay Hesus, ti podhon cha an eha na hini ngamoy na ta bindisyonana chicha. Unot tinnig hachi disipolo na ja nun-ihingar cha chicha. ¹⁶ Ja enajakhan gwot Hesus hachi ung-ungungnga ja inali na hachi disipolo na hi, “Anong khu ja in-ali cha ay ha-in hato ung-ungungnga. Achi ju epagwa, ti hay hana tatakhu an mi'padchung hi ung-ungungnga ja chicha chi midchum ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos. ¹⁷ Umannung hitay allo' ay cha'ju an hini aton ju an mangapfulut ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos ja mahapor an amat ay ni aton chi unga an mangakhamid hi michat ay hija. Ti nu achi amat hetoy aton ju hot achi aju midchum.”

Han achangjan an takhu

¹⁸ Nunhanhan han ohan ap-apon chi Hudju ay Hesus ja inali na hi, “Maphod a, Apo. Hotti ngay allom hi ato' ta magwachaana' hi pi'takhuwan an ma-id chi pogpogna?” ¹⁹ Ja inalin Hesus ay hija hi, “Anagkha ta allom hi una' maphod? An un hay maphod ja hi Apo Jos ja angkhay. ²⁰ Anilam ja' hana urchin an allon cha hi, ‘Achi aju umilugtap, ja achi aju pomatoy, ja achi aju omakaw, ja achi aju muntihtikhu hi achi

umannung, ja unuchon ju hana a-ammod ju.' ”*

²¹ Tempfar chin lala-e ja inali na hi, “Khun u unuchon hay hato an urchin, nete-a chin a-ung-ungnga'.” ²² Chengngor Hesus hitay ja inali na hi, “Gwacha pay han oha an agkhuy mu enat. Epla' mu an amin hana enachangjan mu ja inchat mu hini pola' na hana napubli, hot michatan a hi enachangjan ad langit. Enat mu ayya hitay ja immali a ta mitnud a ay ha-in.” ²³ Unaagkhu chengngor hitay inalin Hesus ja immayyong hija, ti munnaud chin enachangjana ja ay-ayyugwana.

²⁴ Emmohchong Hesus hitay an achangjan ja inali na hi, “Munnaud an nalikhat hana achangjan an midchum ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos.

²⁵ Nalaklaka agkhu ni' hini kemer an lomphot ay ni opfot ni tanud mu hini achangjan an midchum ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos.” ²⁶ Hachi nangngor ja empfokha cha ay Hesus hi, “Hotti nu achi mi'takhu hana achangjan, ja ngay ngachah mah chi hay mi'takhu?” ²⁷ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Hana achi mapfalinan chi takhu ja mapfalin an amin ay Apo Jos.” ²⁸ Himmapi hi Peter ja inali na ay Hesus hi, “Hot cha'mi mah an nanaynan hi nunhitugwan mi ta nitnud ami ay he-a?” ²⁹ Ja inalin Hesus ay chichan amin hi, “Umannung hitay allo' ay cha'ju, an hana nanaynan hi pfalay cha, ahagwa cha, a-akhi cha, a-ammod cha ja empfapfalay cha khapo hi punserbiyan cha ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos

³⁰ ja cho'cho'-olan chi michat ay chicha ay tay pi'takhuwan cha heto lota, ja oma'-angonoh ja

* **18:20** 18:20 Exodus 20:12-16; Deuteronomy 5:16-20

michatan cha khu hi pi'takhuwan an ma-id chi poggogna.”

Chin me-atlo an nangpanomnoman Hesus ay ni atajana

³¹ En-ohhan Hesus hachi hempo ta chugwa an adalana ja inali na ay chicha hi, “Chonglon ju! Tayya an umuy ta-o ad Jerusalem ja umannung an ma-at an amin hana intula' hana profeta an ma-at ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ³² an mipulanga' hana Hentil an mangekejan ja mamahiw ja manuppaan ³³ ja manuplit ay ha-in. Patajona' muti ay ni me-atlon arkhaw ja mummahuwa'.” ³⁴ Muti ma-id oh-ohha hi anilan hachi adalan chin khun hapiton Hesus, ti khenong chi nahahallinan hini nomnom cha ja agkhuy cha pay na-awatan hini podhona an allon.

Chin nangpatengnan Hesus han napfulaw

³⁵ Gwa an omatam cha Hesus hichi ad Jeriko ja gwa han napfulaw an inu-umpfun ay chuy pingngit chi chalan an khun mun-ad-adchaw. ³⁶ Nale'n an chuy an napfulaw an cho-or hachi maloh ja empokha na hi, “Ngay ngachan hay hana?” ³⁷ Ja inali cha ay hija hi, “Chiya an un maloh hi Hesus an eNazaret.” ³⁸ Amat hichi ja ini'gwap chin napfulaw an nangali hi, “Hesus an holag Ari David, ka-ahiyana' adni!” ³⁹ Hachi nangpangpangullu ja inhingar cha hija ta khomenong, muti en-om-omod chin napfulaw an nangi'gwap hi, “Hesus an holag Ari David, ka-ahiyana' adni!” ⁴⁰ Inta'chug Hesus ja inali na hi, “Ijali ju hichuy napfulaw ay ha-in.” In-uy cha ay

Hesus ja inali na hi, ⁴¹ “Ngay podhom hi ato' ay he-a?” Ja inalin chin napfulaw hi, “Apo, podho' an mitikhaw hitay mata'.” ⁴² Ja inalin Hesus hi, “Mitikhaw hini matam khapo hi pammatim.” ⁴³ Ja mitikhaw gwot chin matan chin napfulaw ja nitnud ay Hesus ja khuna daydayawon hi Apo Jos. Ja an amin hachi tatakhu an nannig ay tay an na-at ja dinaydayaw cha khu hi Apo Jos.

19

Hi Hesus ja hi Zakeyus

¹ Entoloy cha Hesus an umuy ad Jerusalem ja enenggwa cha ad Jeriko. ² Ja gwa han lala-e an achangjan hichi ad Jeriko an hay ngachana ja hi Zakeyus. Oha hija an ap-apon hana khun munhenger hi pakha. ³ Podhona an pi'tikhaw hi Hesus muti khapo ta ho'ho'chod ja ma-id atona, ti lini-ub chin cho-or an tatakhu hi Hesus. ⁴ Hotti hay enat na ja entagtag na ta impangulu na ja emmajat han sikamor an ajiw ta gway atona an manikhaw ay Hesus an maloh. ⁵ Unagkhu emmatam hi Hesus chin agawwachaan Zakeyus ja tenangad na ja inali na ay hija hi, “Zakeyus, mun-opah a gwot, ti tan mi'jalija' ay he-a ad ug-wani hichi pfallay ju.” ⁶ Khinalakhar Zakeyus an nun-opah ja nun-an-anla an nangali hi, “Maphod ta mi'jali a hi pfallay mi.” ⁷ Ja an amin hachi tatakhu an nannig an ni'juy hi Hesus ay Zakeyus ja hingungulungor cha an nangali hi, “Anagkha ta i mumpamangili hi Hesus ay ni pfallay tay an khun munhenger hi pakha an napfahulan?” ⁸ Timma'chug hi Zakeyus ja inali na ay Apo

Hesus hi, “Tayya an ad ugwani ja ichat u hitay khaggwan tay khina-u' hay hana napubli, ja epfangngad u an amin chi enakaw u hi mumpa-apat ay ni pfalor na.” ⁹ Ja inalin Hesus ay hija hi, “Ad ugwani ja immali hini panakhuwan Apo Jos ay tay an pamilya, ti oha khu hija an numpfalin hi umannong an holag Abraham khapo hi pammati na. ¹⁰ Ti ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ja immaliya' an maningit hay hana nataw an tatakhu ta takhuwo' chicha.”

Chin panggarig han ap-apo an nangpakumerchu hi pela' na

¹¹ Nehnot cha ad Jerusalem ja khemhon hachi tatakhu unot machakngan hini Pun-ap-apugwan Apo Jos nu umuy cha ad Jerusalem. Hotti entoloy Hesus an nangali ay tay an panggarig. ¹² Ja inali na hi, “Gwa han oha an ap-apo an umuy han achawwi an pfuglay an i munhapata ta mun-ari ja unot mumpfangngad ay chuy pfuglay an pun-ap-apugwana. ¹³ Empapfokhan tay ap-apo han himpolo an takhala na ja inchatana chicha an amin hi pela’* ja inali na hi, ‘Ikumerchu ju hitay ingkhana hi pumfangngacha’.

¹⁴ Amat hichi ja empacheh na. Muti khapo ta achi podhon hachi tatakhu ay chuy pfuglay an pun-ap-apugwana ja hennag cha hachi umuy an i mangpa-innila an achi cha podhon an mun-ari hija ay chicha. ¹⁵ Nunhapata chamchama an hijay ari hotti numpfangngad. Ja empapfokha na

* **19:13** 19:13 Literal: inchatana chicha hi henohha hi mina. Hitay mina an inchat na ja pfalor chi pfino'la hi toloh pfulan.

chin himpolo an takhala an inchatana hi pela' ta annilaona nu atanay intu-u na. ¹⁶ Immuy chin oha ja inali na hi, 'Apo, ingkumerchu' chin pela' mu ja tayya an numpapolo hitay intu-u na.' ¹⁷ Ja inalin chin apo na hi, 'Maphod a an takhala. Empa-ennongam an nangppto' ay nuy it-ittang an impulang u ay he-a, hotti pumpfantajo' he-a hi himpolo hi pfuglay.' ¹⁸ Immuy khu chin oha an takhala ja inali na hi, 'Apo, tayya an numpalema hitay intu-un chin pela' mu.' ¹⁹ Ja inalin chin apo na hi, 'Maphod. Hotti pumpfantajo' he-a hi lema hi pfuglay.' ²⁰ Immuy khu chin oha an takhala ja inali na hi, 'Apo, tayya atag an epfangngad u chin pela' mu. Ti un u teneplakhan ja enha'pfa'. ²¹ Temma-ota' atag ay he-a, ti anila' an mapfungot a an takhu, ja khun cha'mi alan ta pungkumerchuwon cha'mi ta gway atom an omachangjan.' ²² Ja inalin chin apo na hi, 'Napukhit a an takhala! Anong un amat hina chi allom ja ipatikhaw na chamchama an napukhit hitay enat mu. Ti nu anilam an mapfungota' an takhu ja khun u pungkumerchuwon cha'ju ta gway ato' an omachangjan, ²³ ja anagkha ta agkhuy mu mah ni' i imbangko hinuy pela' u ta gway ma-ala' hi intu-u na ad ugwani an numpfangngacha?' ²⁴ Ja inalin chin ap-apo hachi numpangata'chug hi, 'Alaon ju hichuy pela' an gwa ay hija ta ichat ju ay chuy takhala an cho'cho'-olan chi intu-u na.' ²⁵ Ja inali cha ay tay ap-apo hi, 'Apo, anagkha ta i ta-o agkhu ichat ay hija, ti un ta-o chah i ug-ugman an un numpapolo hini intu-u na?' ²⁶ Ja inali na hi, 'Allo' ay cha'ju

hi hini mangpa-ennongan ay ni nichat ay hija ja ma-ug-ugman. Muti hini ayya achi mangpa-ennongan ay ni nichat ay hija hot anong un hay it-ittang hi gwa ay hija ja pfangngachon Apo Jos.’
²⁷ Ja inali na khu hi, ‘An amin hachi pfuhur u an achi mamhod an ha-in chi mun-ari ay chicha ja in-ali ju ay ha-in ta patajon ta-o.’ ”

Chin nangdaydayawan chin tatakhu ay Hesus an umuy ad Jerusalem

²⁸ Emmopoh hay hato an inalin Hesus ja impangulu na ta umuy cha ad Jerusalem. ²⁹ Un chaagkhu nehnot ad Betfage ja Betani an achaan chuy pfulludna an nangadnan hi Olibo ja hennag Hesus han chugwa an disipolo na an inali na hi, ³⁰ “Ipangulu ju ay chuy pfarju hichi cham-mangna. Nu omatam aju hot chakngan ju han nekhokho'-od an pfo'tot an donkey an agkhuy nahak-hakajan. Upfachon ju ja in-ali ju heto. ³¹ Ja nu gway mangpfokha hi, ‘Anagkha ta alaon ju hitay donkey?’ ja allon ju hi, ‘Alaon mi, ti nan mahapor Apo ta-o.’ ”

³² Immuy cha ja immannung an amin chin inalin Hesus. ³³ Gwa an khun cha upfachon chin donkey ja inalin chin khun mumpfantay hi, “Anagkha ta alaon ju hitay donkey?” ³⁴ Ja inali cha hi, “Alaon mi ti nan mahapor Apo ta-o.” ³⁵ Amat hichi ja enala cha chin donkey ja in-uy cha ay Hesus. Enopnan cha chin khatud na hi lopfong ja enhakay cha hi Hesus. ³⁶ Gwa an khun umuy ja nunloh-op cha chin uchumna an lopfong cha hon en-ap-ap cha chin chalan.

³⁷ Gwa an lemmammag cha ay chuy pfulludna an ma-ali hi Olibo ja an amin chin mimitnud ay Hesus ja ente-a cha an mangi'gwap an mangday-dayaw ay Apo Jos. Ja nun-an-anla cha khapo hachi tinnig cha an milagro an enat Hesus. ³⁸ Ja ini'gwap cha an mangali hi, “Madaydayaw a an Ari an hennag Apo Jos! I-ali nay i ta-o pe'-oh-ohhaan ay Apo Jos. Hotti mipapfagpfigto hi Apo Jos ad langit!”[†] ³⁹ Ja inalin hachi uchumna an Farisee an ne'khakhawwong hi, “Apo, ihingar mu hay hachi disipolom an khun mundaydayaw ay he-a!” ⁴⁰ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Nu khomenong cha hot mepallog hay hana pfato an mundayaw.”

Kinilaan Hesus hachi tatakhu ad Jerusalem

⁴¹ Gwa an enamang Hesus ad Jerusalem ja kinilaana hana tatakhu hichi, ⁴² ja inali na hi, “Inannila ju koma ad ugwani hini mangchat hi pomhochan ju. Muti tayya an achi ju ma-imatunan. ⁴³ Umalin to han arkhaw an hay hana pfuhur ju ja umali cha an me'papattoy ay cha'ju. Li'muton cha hini pfuglay ju ja mun-ephod cha hi alad an munlene'gwoh ay ni pfuglay ju hot ma-id aton ju an lomajaw. ⁴⁴ Apfakon cha'ju ja penatoy cha'ju an munheto ja pun-idchum cha hana empfapfalay ju. Anong un hana pfinatto an pfalay ju ja mun-apa'-i cha. Ti agkhuy ju tugwali immatunan hini immali an Manakhu ay cha'ju.”

Chin nangpakakan Hesus hachi khun mungngina hichi Templo

[†] **19:38** 19:38 Psalms 118:26

⁴⁵ Ne-atam cha Hesus hichi ad Jerusalem ja himmikhop ay chuy partug chi Templo. Ja nun-epakak na hay hachi khun mungkumerchu. ⁴⁶ Ja inali na ay chicha hi, “Allona ay ni hapit Apo Jos hi, ‘Hitay pfallay u ja pfallay an pungkalalakhan.’”[‡] Muti tayya an numpfalinon ju hi a-amungan chi mangakaw.§

⁴⁷ Nete-a ay chuy ja a-arkha-arkhaw ja khun muntudtuchu hi Hesus hichi Templo. Muti hay hachi a-ap-apon chi pachi ja memehtolon chi urchin Moses ja a-ap-apon chi tatakhu, ja podhon cha an patajon hija. ⁴⁸ Muti ma-id aton cha an mamatoy ti khun gwacha gwachay tatakhu an mamhod an munchongor ay hija.

20

Chin nangpfokhaan cha nu ngay narpugwan chi apfalinan Hesus

¹ Gwa han ohan arkhaw an khun muntudtuchu hi Hesus hichi Templo an khuna ekasaba hini Ebanghelyo. Ja immuy ay Hesus hay hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi memehtolon chi urchin Moses ja hachi uchumna an a-ap-apon chi Hudju. ² Ja empfokha cha ay hija hi, “Ngachah chi narpugwan ni apfalinam an mangat hay hato khun mu aton? Ja ngay nangchat ay tay apfalinam?” ³ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Unchani adchiya ta topfalon ju pay hitay pe'pfokha'. Hotti allon ju adchiya tugwali, ⁴ ngay nannag ay John Bautista an immali an khun mumbautisar? Hi Apo Jos wenno hay takhu?”

‡ 19:46 19:46 Isaiah 56:7 § 19:46 19:46 Jeremiah 7:11

⁵ Ja khun cha manghempfopfogkha an khun cha allon chi, “Hot ngachah chi allon ta-o mah? Nu allon ta-o hi un hennag Apo Jos hot allona hi, ‘Nu hi Apo Jos chi nannag ay John ja anagkha mah ta agkhuy ju pinati hija?’ ⁶ Ja nu allon ta-o khu hi hennag chi hay takhu hot pungkajang chita-o hay hatu tatakhu, ti namati cha an profetan Apo Jos hi John.” ⁷ Hotti hay nampfar cha ay Hesus ja inali cha hi, “Ma-id anila mi nu ngachah chi nannag ay hija.” ⁸ Tempfar khu Hesus ja inali na hi, “Nu amat hina hot achi' khu epfaag nu ngay nangchat hi apfalina' an mangat hay hatu.”

Chin pangngarig hana khun me'pfengpfeng

⁹ Amat hichi ja inalin khu Hesus hachi tatakhu hitay an pangngarig. “Gwa han ohan lala-e an nuntanum hi cho-or hi ubas ay ni kharchina ja unaot epapfengpfeng. Ja nakak an immuy hi achawwi hi pfuglay ja i napfajag hichi. ¹⁰ Unot nachakngan chin ahipokhah ja hennag na han ohan takhala na ta i me'-aggwa ay chuy penokhah cha an ubas. Muti hay hatu an ne'pfengpfeng ja numpakhuh cha hitay an takhala ja empapfangngad cha an ma-id oh-ohha hi inchat cha ay hija. ¹¹ Hennag na khu han oha an takhala na ja numpakhuh cha khu ja pinalikhat cha ja empapfangngad cha an ma-id oh-ohha hi inchat cha ay hija. ¹² Hennag na khu chin me-atlo an takhala na ja pinalikhat cha ja empapfangngad cha an nun-ahukhatan. ¹³ Ja inalin tay nangpapfengpfeng hi, ‘Ngachah ni' chi ato'? Ijam ta honakho' hitay podpodho' an empfalay u ta alom ja enggor hachi

ne'pfengpfeng hija.' ¹⁴ Muti unot nangalimutugwan hachi ne'pfengpfeng hichuy empfalay na ja nunhahapit cha ja inali cha hi, 'Hijah tay hini empfalay ni khun ta-o pi'pfengpfengan an hijay mamanoh ay tay lotan ama na. Unot la-ahna ja penatoy ta-o ta chita-oy manghe'-a ay tay lota.' ¹⁵ Amat hichi ja enekak cha ja penatoy cha." Ja inalin Hesus hachi tatakhu hi, "Ngachah tugwali chi aton tay an takhu hay hachi ne'pfengpfeng ay hija? ¹⁶ Umuy hija ja epapatoy na chicha ja epapfengpfeng na hi uchumna." Unot chengngor hachi tatakhu chin inalin Hesus ja inali cha hi, "Achi adni' ma-at hay hato." ¹⁷ Emmohchong Hesus hachi tatakhu ja inali na hi, "Hotti ngay podhona an hapiton ay tay an nitula' an hapit Apo Jos hi nangarjana hi, 'Hinuy pfato an namlenan hay hana mumpakhad hi pfalay Ja hijay numpfalin hi na-ahammad an pognad tay an pfalay.' *

¹⁸ An amin hini makhah ta me'na ay tay an pfato ja mun-igwa-itay. Ja nu me'na hitay an pfato ay ni takhu hot mun-akhupung."

Chin nangpfokhaan cha nu ichat cha hini pakha cha ad Rome

¹⁹ Emmopoh hay hato an inalin Hesus ja podhon hachi memehtolon chi urchin Moses ja hachi a-ap-apon chi papachi an tiligwon hija. Ti anila cha an mipfuhur hichuy an pangngarig ay chicha an nan-ug ay Hesus. Muti agkhuy cha entoloy, ti temma-ot cha hay hachi tatakhu.

* **20:17** 20:17 Psalms 118:22

²⁰ Muti nanganap cha chamchama hi aton cha an maniliw ay hija. Ja hennag chaot hachi umuy an i mamarpfali an i muntoon hi pehallaan Hesus hi hapitona ta gway panghi'-ingan cha an i mangchalom ay hija ay ni gobernador. ²¹ Ja inali cha ay Hesus hi, “Apo, anila mi an umannung hana khun mu allon ja hana khun mu itudtuchu. Ja anila mi khu an achim lomanon hini ituchum ta ipan-uy mu ay ni penhod hay hana munchongor muti ituchum chamchama hini umannung an podhon Apo Jos.” ²² Ja khun cha hempfogpfogkhon an allon cha hi, “Hotti hay podhon mi adchiya an annilaon ja mapfalin chah ay ni urchin ta-o an Hudju nu mumpfajad ta-o hi pakha ay ni Emperador ad Rome? Pfajachan mi chah wenna achi mi?” ²³ Na-orman Hesus an un cha toptopngan hija ja inali na hi, ²⁴ “I-ali ju hay pihu an michat hi pakha ta tikha'.” Inchugwagwa cha han pihu ja inali na ay chicha hi, “Ngay nang-angah ay tay gwa ay tay pihu? Ja ngay nang-enngachan ay tay an nitula'?” Tempfar cha ja inali cha hi, “Hini Emperador.” ²⁵ Ja inalin khu Hesus hi, “Hotti ichat ju ay ni Emperador hini michat ay ni Emperador, ja inchat ju ay Apo Jos hini michat ay Apo Jos.” ²⁶ Nanannor cha chin enat na an hemmongpfat, ti ma-id chi hay nappap cha hi hinapit na hi sangwanan hana tatakhu an chumalat hi pangchaloman cha ay hija, hotti un cha khemmegkhenong.

Hay amatan chi amahuwan chi tatakhu

²⁷ Gwa hay hana uchumna an Saducee an immuy ay Hesus. Saducee ayya ja achi cha mamati an gway amahuwan. ²⁸ Ja inali cha ay hija hi, “Apo, intula' Moses chin urchin ay chita-o an, matoy ayya hini oha an lala-e an narhin ja ma-id empfalay na, ja mahapor an ahagwaon ni akhi na an lala-e hitay an pfupfai an napfalo, ta hana empfapfalay cha ja mipfilang an empfalay nuy natoy an ibpfa na. ²⁹ Hotti gwacha han peto an hin-a-agkhi an linala-e. Narhin chin panguluwan ja natoy an ma-id empfalay cha. ³⁰ Hijaot un nepallog chin netob ta enahagwa na khu hitay an pfalo ja natoy khu an ma-id empfalay cha. ³¹ Hotti nepallog khu chin me-atlo ja ingkhana chin me-apeto ja nun-atoy cha an amin an ma-id empfalay cha. ³² Oma'-angonoh ja ne-etoy hitay an pfupfai an napfalo. ³³ Hotti nu allom chi gway amahuwan chi natoy ja ngacha mah ay cha tay an peto an linala-e chi nang-enahagwa ay tay pfupfai nu umali hini amahuwan chi tatakhu? Ti enahagwa cha mit an amin hitay an pfupfai.”

³⁴ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Hana tatakhu ay tay lota ja mangahagwa cha. ³⁵ Ja hay hana napili an mamahuwan an mi'takhu hi ma-id chi pogpogna ja achi cha mangah-ahagwa, ³⁶ an amat cha hay hana angher an achi cha matmatoy. Ti empfapfalay Apo Jos chicha an minahuwana. ³⁷ Ja hini ayya amahuwan chi nun-a-atoy, ja anong un hi Moses ja pi'-ali na an mummahu hana natoy. Ti chin intula' na an oma'-atan chin ajiw an khun chumalang

ja allona an hi Apo Jos ja hijay Jos an khun dayawon Abraham, ja hi Isaak ja hi Jakob, anong un napfajag an nanattoy cha Abraham.†
 38 An hay podhona an hapiton ja hijay Jos hana mamattakhu an pfu-un Jos chi natoy, ti ay ni hangon Apo Jos ja mamattakhu an amin chi lennagwan chi takhu. Hotti niya an khun aju mehalla nu ehaot ju hini amahuwan chi natoy.”
 39 Ja inalin hachi uchumna an memehtolon chi urchin Moses hi, “Maphod hitay intuchum, Apo!”
 40 Ja empokhong cha an munhanhan, ti mun-okhon cha an mangpfokha hi uchumna.

Hay oma'-atan ni Kristo

41 Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Hay nitudtuchu ja hini Hennag Apo Jos an Mamahhod ja marpu hi holag Ari David. Hotti anagkha tugwali ta allon khu David hi ‘Apo’ ay hija?
 42 Umannung an hijay Apon David, ti gwa han intula' David ay ni Libjun chi Psalms an allona hi,
 ‘Inalin Apo Jos ay nuy tenangad u an Apo' hi,
 “Umpfun a ay tay nun-appit hi agwan u,
 43 Ingkhana hi pangapfaka' an amin hana pfuhur mu ta he-ay tangachon cha.” ’ ‡
 44 Inalin Ari David hi, ‘Apo’ ti napfagpfagto hitay Hennag Apo Jos an Mamahhod mu hija. Nu amat heto chi allon David, ja hini hahadchon ju ja pfu-un la-eng holag David ja angkhay.”

Pinahiw Hesus hachi memehtolon chi urchin

† 20:37 20:37 Exodus 3:6 ‡ 20:43 20:43 Psalms 110:1

⁴⁵ Gwa an munchochongngor hachi tatakhu ja inalin Hesus hay hachi disipolo na hi, ⁴⁶ “Tikhagwun juwot ni' ta achi aju munchunu hay hana memehtolon chi urchin Moses. Ti hay hana ayya ja un cha mumpa-akhaja an munlopfong hi makhajad ja podhon cha an gway khun mangpa'pa-innila ay chicha hi acho'lan chi tatakhu. Ja am-amja-on cha khu an i umpfun hana umpfunan chi a-ap-apo hichi sinagoga ja nun gwachaan chi pfehta. ⁴⁷ Ja pomloh cha hi khina-un chi pfalo ja khurkhulaton cha an manganchu-oy an mungkalalag ta allon kan kaykhu hana tatakhu hi nasantuwan cha. Hotti munnaud chi i cha adusaan khapo hay hatu khun cha aton.”

21

Chin inchat chin pfalo an pfupfai

¹ Unagkhu emmohgwat Hesus ja tinnig na hay hachi a-achangjan an khun cha pun-itto hay hachi pihu cha chin pun-amungan hi pihu hichi Templo. ² Tinnig na khu han oha an napubli an pfalo an ni'juy na han chugwa an hepeng. ³ Inalin Hesus hi, “Umannung hitay allo' ay cha'ju. Napfarpfalor hichuy it-ittang an inchat chuy napubli an pfalo mu an amin hana inchat hachi uchumna. ⁴ Ti hay hachi achangjan ja khun cha mangchat muti un hini upag chi enachangjan cha chi khun cha ichat. Hichuy ayya an pfalo an napubli ja khapo hi pamhod na an mangchat ja inunghiw na an inchat hichuy pela' na.”

Impa-innilan Hesus hay apa'-iyan ni Templo

⁵ Khun haphapiton hay hachi uchumna an adalan chin aphod chin Templo, ti cho-or chin ma'ma'-inah an pfato an apja na ja chin cha'lig na an na-arkuhan hi khina-u an indaton cha ay Apo Jos. Ja inalin Hesus hi, ⁶ “Tayya an matikhaw ju hay hatu, muti umali han arkhaw hot mun-ahagwer ja mun-egwa-at cha hay hachi pfato an apja na.”

Hana likhat ja apahigwan chi namati

⁷ Ja inali cha hi, “Apo, a'-anunay pa-atan hay hatu inalim? Ipa-innilam adchiya hay pangmatunan hi pete-aan hay hatu an ma-at.” ⁸ Tempfar Hesus ja inali na hi, “Tikhagwun ju gwot ni' ta achi aju ma-allilaw. Ti cho-or hana umali an mangali hi, ‘Ha-in hini Hennag Apo Jos an Mamahhod.’ Ja allon cha khu hi, ‘Nehnot hini Panugijan Apo Jos hi tatakhu.’ Muti tikhan ju ta achi aju ma-allilaw ja achi ju unuchon. ⁹ Nu chonglon ju an gway mungkhukhupfat ja achi aju toma-ot. Ti mahapor an mahhun an ma-at hay hatu muti pfu-un pay hitay chi pogpogna.”

¹⁰ Ja inali na ay chicha hi, “Mungkhukhupfat chi apfuglapfuglay ja anong un hay hana nasyon. ¹¹ Ja gwachay mapfi-ah hi khihu ja gway ulat ja cho-or chi mun-a-atoy hi chokhoh hi apfuglapfuglay. Ja cho-or pay chi atattata-ot an ma-at ad uchu an pangmatunan.

¹² Muti achi pay ma-at hay hatu, an hay mahhun ja tiligwon cha'ju ja palikhaton cha'ju. Echalom cha'ju hichi sinagoga ja impfalud cha'ju. Ja echalom cha'ju hay hana ar-ari ja

gubernur khapo hi ni'-unuchan ju ay ha-in. ¹³ Ja ay tay panumarjaan cha ay cha'ju ja hijay timpo ju an mangali ay chicha ay ni hapit u. ¹⁴ Itanum ju ay ni nomnom ju an ma-id chi i ju pundanakhan nu ngachah chi allon ju. ¹⁵ Ti ha-in chi mangtuchu ay cha'ju hay allon ju hot ma-id olog ni mamuhur ay cha'ju an mampfar.

¹⁶ Anong un hana a-ammod, a-akhi, ja khakhayyum ju ja ichat cha'ju hay hana mamuhur ay cha'ju. Ja patajon chay uchumnan cha'ju. ¹⁷ Pfululon cha'ju an amin hi tatakhu khapo hi nangunuchan ju ay ha-in. ¹⁸ Muti anong un amat heto ja achi matoy hini lennagwa ju, ti halimunan Apo Jos. ¹⁹ Nu edpor ju hay hato an likhat hot mi'takhu aju hi ma-id chi pogpogna.”

Impa-innilan Hesus hini apa'-iyan ad Jerusalem

²⁰ Inalin khu Hesus hi, “Nu matikhaw ju an li'muton chi hinchalo heto ad Jerusalem hot annilaon ju an nehnot hini apa'-iyana. ²¹ Hot lomajaw hana gwa ad Judea ta umuy cha hichi pfuludna. Ja hay hana gwah to ad Jerusalem ja makak cha. Ja hana nakak ad Jerusalem ja achi cha khu mumpfanggad. ²² Ti hay hato chi arkhaw hi pangdusaan Apo Jos ad Jerusalem ta mipa-annung hini nitula' an hapit na. ²³ Munnaud an malikhatan aju ay nuy an timpo, om-omod hay hana numpunhapfin ja hana khun mumpahuhu! Ja nunhegla hana atattata-ot an ma-at ay tay an pfuglay ja umali hini pfungot Apo Jos ay cha tay an tatakhu. ²⁴ Ja patajon hana hinchalo hana uchumna an

tatakhu, ja enala cha hana uchumna hi pfulud ja in-uy cha hana apfuglapfuglay ay tay lota. Ja hana Hentil chi mehannot heto ad Jerusalem ingkhana hi mapogpog hana arkhaw an ene'chan Apo Jos ay chicha.”

Chin pumpfangngachan Hesus an arpugwana ad langit

²⁵ Inalin khu Hesus hi, “Gwa hana pangmatunan an ma-at ay chuy hukhit ja pfulan ja hachi pfittuwan nu mehnot hini apogpokhan tay lota. Ja mungkhongaah ja muntipja'-ong an amin hana chanum heto lota ta an amin chi tatakhu ja ma-id mapto' hi aton cha. ²⁶ Hegwogwogwog cha hi ta-ot cha hay hato an ma-at heto lota, ti makiharpfu ad uchu. ²⁷ Ay nuy an timpo ja tikhana' an Na-ilangitan an Takhu an marpu ad langit an midchum ay ni pfonot. Munnaud chi pfinang u ja magwachaana' hi apfalinan. ²⁸ Nu tikhan ju an mete-a hay hato inali' ay cha'ju an ma-at, ja ehehemmad ju, ti ay nuy hini khopong chi umaliya', ja hijay panginnilaan ju an khun homnot hini ipfu-aanan ju.”

Hay epa-achar ni ajiw an higos

²⁹ Emmopoh hay hato an inalin Hesus ja inali na khu hitay an pangngarig. “Nomnomon ju hini ajiw an higos ja hana uchumna an ajiw. ³⁰ Ti hay hato ajiw, nu tikhan ju an tumupfu hot ma-innila an nehnot hini tijarkhaw. ³¹ Amat hina khu, nu tikhan ju an khun ma-at hay hato inali', hot ma-annila ju an nehnot hini pun-ap-pugwan Apo Jos hi tatakhu. ³² Umannung hitay allo' an achi pay matoy an amin chi tatakhu ay

tay an himpangapo hot ma-at an amin hay hato inali'. ³³ Hitay lota ja ad uchu ja ma-upfah cha, muti achi ma-ub-upfah hitay hapit u."

Mahapor an pi'pipitti-an

³⁴ Inalin khu Hesus hi, "Epa-ennongan ju ta pfu-un hana na-inlubungan an pun-an-anlaan ja apfukngan ja hana pundanakan heto lota chi mun-o-onan ay ni pi'takhuwan ju. Ti nu hay hato chi mun-onan ay ni nomnom ju hot himpfumagkha ja machakngan hini arkhaw an Punhugijan Apo Jos hot ma-ah-upan aju. ³⁵ Ti ma-id oh-ohha hi takhu ay tay lota hi achi mahumarja. ³⁶ Pe'hehemad ju ja achi ju epogpokhong an mungkalalag ta mapfalinan ju an anuhan hay hato ma'ma-at, hot achi aju pfuma-in an humango ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu ay ni pumpfangngacha'."

³⁷ A-arkha-arkhaw ja khun muntudtuchu hi Hesus hichi Templo, ja nadhom ayya hon inhinud na hichi pfulludna an ad Olibo.

³⁸ Gwa ayya an nannanong hon immuy hachi tatakhu hichi Templo ta i cha munchongor chin itudtuchu na.

22

Ni'-apfulut hi Judas hi pamatajan cha ay Hesus

¹ Gwa an machakngan chin arkhaw an Panganan cha ay ni Tenapay an Ma-id Pfino'pfo' Na an hitay chi arkhaw an punnomnoman chi Hudju chin Nalohan chin Angher Apo Jos chin Pfarpfalay chin A-apo cha ad Egypt. ² Hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi memehtolon chi

urchin ja hehemmon cha hay aton cha an mam-atoy ay Hesus an ma-id manginnila, ti temmatot cha chin tatakhu. ³ Amat hichi ja neho'long hi Satanas ay Judas Iskariot an oha ay cha chuy himpolo ta chugwa an adalan Hesus. ⁴ Ja immuy hi Judas an i ni'hapit hay hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi a-ap-apon chi gwarja hichi Templo ta e-agwat na hi Hesus ay chicha. ⁵ Nun-an-anla cha ja inali cha hi ichat cha hay pihu an lagpfu na. ⁶ Ja inapfulut Judas hotti henehemmona hay timpo an ma-id cho-or hi tatakhu ta gway atona an mangtuchu ay Hesus ta tiligwon cha.

Chin nanghakhanaan cha Hesus ay ni anun cha ay ni pfehta

⁷ Nachakngan chin penghan chi arkhaw chi Pfehta an Panganan cha hi Tenapay An Ma-id Pfino'pfo' Na, ja hichuy hini khun cha pumpartiyani hi pfo'tot an karnero an Pangnomnoman cha Chin Nalohan Chin Angher Apo Jos. ⁸ Hotti hennag Hesus cha Peter ay John an inali na ay chicha hi, "Umuy aju ta i ju ehakhana hay anun ta-o an pangnomnoman ta-o hi Nalohan chin Angher Apo Jos." ⁹ Ja empfokha cha hi, "Chaamah chi i mi punhakhanaan?" ¹⁰ Tempfar na ja inali na hi, "Chonglon ju. Nu me-atam aju ad Jerusalem hot chittumon cha'ju han lalae an nangpipi-ug han pun-otanan. Unuchon ju hija ay ni pfalay an i na humigpan, ¹¹ ja allon ju ay ni nunheto hi, 'Inalin ni Apo ta-o hi chaad mah anu hini kwarto an pe'-anan mi an adalana ad ugwani an pfehta.' ¹² Hot hini nunheto ay

nuy an pfallay ja ituchu na hini nangenna'jab an otongngan an kwarto an gwah chi an amin chi mahapor. Ja hichi chi punhakhanaan ju ay ni anganan ta-o."

¹³ Un chaot emmatam ja immannung an amin chin inalin Hesus. Ja enhakhana cha chin anun cha ay chuy an pfehta an i cha Pangnomnoman chin Nalohan chin Angher Apo Jos. ¹⁴ Unagkhu nadhom ja ne'-orpfong hi Hesus ay cha chuy apostol na ay chuy an pfallay. ¹⁵ Ja inalin Hesus ay chicha hi, "Otong chi pamhod u an me'-orpfong ay cha'ju ay tay i ta-o pangnomnoman chin Nalohan Chin Angher Apo Jos ja una-ot matoy. ¹⁶ Hitay chi ang-angonoh hi pe'-ana' ay tay an ngilin ingkhana hi mipa-annung hini penhod na an hapiton ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos ad langit." ¹⁷ Ja enala na chin pfahu an nittugwan hi chanum chi ubas ja nunyaman ay Apo Jos ja inali na ay chicha hi, "Hini'-itangon ju an inumon, ¹⁸ ti hitay chi ang-angonoh hi pi'-inuma' hi chanum chi ubas ingkhanah machakngan chin Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu." ¹⁹ Enala na khu han tenapay ja nunyaman ay Apo Jos ja inittatang na. Ja enggwanah na ay chicha ja inali na hi, "Hitay hini achor u an midaton khapo ay cha'ju. Hitay chi khun ju aton ta pangnomnoman ju ay ha-in."

²⁰ Napfalin chin nanganan cha ja enala na chin pfahu ja inali na hi, "Hitay chanum chi ubas ja hija hini mun-ajuh an chala' an pangpa-annung ay ni pfakhu an ne'tobpfalan Apo Jos ay cha'ju. ²¹ Ja allo' ay cha'ju hi hini mangngina

ay ha-in ja gawwacha ay cha'ju an ne'-o-orpfong. ²² Ti ha-in an Na-ilangitan an Takhu ja matoja' an matoy, ti hijah tay chi empagpong Apo Jos an mat. Muti ka-ahi hini mangngina ay ha-in.” ²³ Ja ente-a cha an munhahapit an allon cha hi, “Ngay ngachah ay chita-o chi i mangat heto?”

Chin nunhohongngilan hachi adalan Hesus nu ngay napfagpfagto ay chicha

²⁴ Ente-an hachi adalan an punhohongngilan nu ngay napfagpfagto ay chicha an amin. ²⁵ Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Hana ari heto lota an khun mangpacto' hi tatakhu ja khun cha ipapilit hini podhon cha. Ja hana mun-ap-apo an gway apfalinana ja podpodhon cha an epakhaja hana khun cha at-aton. ²⁶ Muti achi koma amat hetoy aton ju. Hini mamhod an ma-ar-ali ja amat koma hi hijay ung-ungngaan. Ja hini mamhod an mumpfalin hi pangulu ja mahapor an tulunganay padchung na an takhu.

²⁷ Ay ni ugalin chi takhu ja ipapfun cha hini napfagto an apo ta hachona hini ijalin ni takhala an anuna. Muti ha-in an Apo ju ja impadchung u hitay achor u hi pfaar. ²⁸ Cha'ju ja gawwacha aju ay ha-in an amin hi uja' nunliglikhatan. ²⁹ Chin enat Ama an nangpadchong hi uja' pun-ap-apugwan ja hitay khu chi ato' ay cha'ju. ³⁰ Nu umali chin pun-ap-apugwa' ja me'-an aju ja mi'-inum aju ay ni enhakhana' an anganan ta-o. Ja umpfun aju hi umpfunan chi ari ta cha'juy mun-ap-apo hana tatakhu an narpu ay ni himpolo ta chugwa an holag Israel.”

Chin nangarjan Hesus hi ehaot Peter hija

³¹ Ja inalin khu Hesus ay Simon Peter hi, “Simon, chonglom akay ni' hitay allo'. Inippug Satanay ay Ama ta umali ta pachaona an pa'iyon hini pammati ju an adalan u. ³² Muti engkalalakha' he-a, Simon, ta achi mapa'-i hini pammatim. Inhalimuwat mu ayya ja papfi-ahom hana papadchung mu an adalan.” ³³ Tempfar Simon ja inali na hi, “Apo, ehehemad u an mitnud ay he-a anong un ta mipfalud wenno matoy.” ³⁴ Ja inalin Hesus hi, “Peter, tayya han allo'. Ehaota' ay he-a hi mumpitlo ad ugwani an lapfi ja unot tumalanu.”

Chin nangarjan Hesus hay hachi adalana an ugnan cha chi mahapor cha

³⁵ Ja inalin khu Hesus hi, “Chin nannakha' ay cha'ju ja ma-id inugnan ju hi pihu ja hape-eng ja hapato. Ja ngay ngachah chi agkhuy nichat ay cha'ju?” Ja inali cha hi, “Ma-id.” ³⁶ Ja unaot khu allon ay chicha hi, “Hot ad ugwani ja hay allo' ay cha'ju ja hini gway pihu na, ja hape-eng na ja inugnana. Ja hini ma-id pfangid na ja ingngina na hay lopfung na ta gway pungngina na. ³⁷ Gwa han nitula' an hapit Apo Jos hi nangarjana hi, ‘Impfilang cha hini Hennag Apo Jos an oha an napfahulan.’* Ja umannung hitay an ma-at ay ha-in ad ugwani.” ³⁸ Ja inalin hachi adalan hi, “Tayya han chugwa an pfangid.” Ja inalin Hesus hi, “Hot ammuna.”

* **22:37** 22:37 Isaiah 53:12

Chin nungkalalakhan Hesus hichi pfulludna ad Olibo

³⁹ Nakak hi Hesus ad Jerusalem ta umuy hichi pfulludna an Olibo an empa-engha na an khun omajan. Ja nitnud hay hachi adalana ay hija. ⁴⁰ Un chaot ne-atam ja inali na ay chicha hi, “Mungkalalag aju ta achi aju ma-apfak nu matopngan hini pammati ju.” ⁴¹ Nakhibpfoh chin inali na ja pfinumtaw ja i nunheppe an nungkalalag. ⁴² Ja inali na hi, “Ama, podhom ayya adni' ja ergwanga' ay nuy umali an apalikhata'. Muti pfu-un hini podho' chi ma-at ta hini podhom.” ⁴³ Amat hichi ja numpatikhawan ohan angher an narpu ad langit ja impapfiah na chin nomnom Hesus. ⁴⁴ Khapo chin machamot an punnomnomana ja impapati na an mungkalalag ja nachalaan chin lengot na an khun muntidtid.

⁴⁵ Nakhibpfoh chin nungkalalakhana ja timma'chug ja i na tinnig hachi adalana. Ja chinakngana chicha an nanallo', ti nunheglay immayyungan cha chin khun allon Hesus. ⁴⁶ Ja inali na ay chicha hi, “Anagkha ta mamallo' aju agkhu? Pfumangon aju ta mungkalalag aju ta achi aju ma-apfak nu matopngan hini pammati ju.”

Chin nampapan cha ay Hesus

⁴⁷ Khun pay munhapit hi Hesus ja emmatam hachi cho-or an tatakhu an impapangulun Judas an oha ay chicha an adalan Hesus. Ja nehnot ay Hesus ta enagwar na. ⁴⁸ Muti inalin Hesus ay hija

hi, “Judas, un chah pamhod mu hitay pangag-walam ay ha-in an Na-ilangitan an Takhu? Anila' an hini nangatam ay tay ja ta ituchuwa' ay he-a hay hato tatakhu.”

⁴⁹ Unot na-orman hachi adalan Hesus chin ma-at ja inali cha hi, “Apo, pumpakhit mi chah hay hato?” ⁵⁰ Amat hichi ja impakhit tatagwa chin oha chin pfangid na ay chuy takhalan chin natakhay an pachi, ja na-aan chin agwan an inga na. ⁵¹ Muti inalin Hesus hi, “Ammuna.” Ja hen-a na chin hukhat ja nepfangngad chin ingan chin takhala. ⁵² Amat hichi ja inalin Hesus hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi a-ap-apon chi gwarja hichi Templo ja hachi uchumna an a-ap-apon an immuy an mampap ay hija hi, “Una' chah ngumangannu ta numpfapfangid ja numpun-ochon aju hi pang-or an immali an mampap ay ha-in? ⁵³ A-arkha-arkhaw ja gawwacha ta-o an amin hichi Templo ja agkhuja' tiniliw. Muti na-at chamchama hitay, ti hitay chi ne'cha an timpon chi pangatan ju hi podhon ju ja hini podhon ni ap-apon chi napukhit an hi Satanas.”

Chin nanghaotan Peter ay Hesus

⁵⁴ Nun-ugnan cha hi Hesus ja in-uy cha ay ni pfalay chin natakhay an pachi. Ja khun mangun-unud hi Peter. ⁵⁵ Ja gwacha han pun-anichuwan ay chuy partug chuy pfalay, ja ni-ipfun hi Peter an mi'-anichu. ⁵⁶ Gawwah chi han takhala an pfupfai ja tinnig na hi Peter, ti nahilagwan chin apoy an khun cha pun-anichuwan, ja tenoto'-or na hija ja inali na hi, “Oha ja' hitay an khun mitnud ay chuy lala-e an tiniliw cha.” ⁵⁷ Enhaot

Peter an inali na hi, “Agkhuy u anila hichuy an takhu.”

⁵⁸ Gwa an na'na'-omtang ja immatunan khu han oha an takhu ja inali na ay Peter hi, “Oha a ja' an khun mitnud ay chuy an lala-e.” Tempfar Peter ja inali na hi, “Achiya' mangkay khun mitnud ay hija!”

⁵⁹ Immuy chi ohah upfun ja gwa khu han ohan lala-e an impapilit na an nangali hi, “Ninitnud ay chita hitay ay chuy lala-e an tiniliw cha, ti un chah pfu-un eGalilee?” ⁶⁰ Tempfar Peter ja inali na hi, “Ma-id mangkay anila' ay chuy khun mu hapiton!” Agkhuy na pay empapoh hitay me-atlo an nanghaotana ay Hesus ja timmalanu gwot chin agwitan. ⁶¹ Nunligkhoh hi Hesus ja emmomohchong na hi Peter. Ja nenomnom Peter chin nangarjan Hesus ay hija an “Ehaota' hi mumpitlo ad ugwani an lapfi ja unot tumalanu.” ⁶² Pfimmutay hi Peter ja achi anhan chin kila na khapo hi tutuju na.

Chin napahigwan ja nahuplitan Hesus

⁶³ Hachi khun munggarja ay Hesus ja ente-a cha an manuntuk ja an mangekejan ay hija. ⁶⁴ Ja inukupan cha chin mata na ja inali cha ay hija hi, “Nu profeta a, pfugwaom adchiya nu ngachah nuy nanuntuk ay he-a.” ⁶⁵ Ja cho-or pay chi umipapfa-in an inali cha ay Hesus.

Chin nang-ajan chan Hesus ay cha chuy a-ap-apon chi Hudju

⁶⁶ Unagkhu nagwa-ah ja na-amung hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi memehtolon chi urchin ja hachi uchumna an a-ap-apon

chi Hudju. Ja empapfokha cha hi Hesus ta munhahapit cha. ⁶⁷ Ja inali cha ay hija hi, “Epfaag mu nu he-a hini Hennag Apo Jos an Mamahhod.” Tempfar Hesus ja inali na hi, “Anong chamchama un u allon ja achiya' pat-tiyon. ⁶⁸ Ja nu ha-in chi mangpfokha ay cha'ju ja achi aju chamchama tompfar. ⁶⁹ Muti tan allo' ay cha'ju hi ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ja ipapfuna' ay ni nun-appit hi agwan Apo Jos an gway apfalinana, ta mun-ap-apowa' ad ugwani ja ingkhana.” ⁷⁰ Ja inali cha an amin chi, “Hot he-a chah tatagwa hini Empfalay Apo Jos?” Tempfar Hesus ja inali na hi, “Ti niya mah an cha'ju chi nangali.” ⁷¹ Ja nunhahapit cha ja inali cha hi, “Tayya an chengngor ta-o hay hato inali na hotti un chah khahin khu un gway muntitkhu?”

23

Chin nang-ajan chan Hesus ay Pilato

¹ Amat hichi ja initnud hachi tatakhu an in-uy hi Hesus ay Pilato an gobernador ad Judea ta mahumarja. ² Enchalom cha hi Hesus ja inali cha hi, “Tinnig mi hitay an takhu an una allilagwon hay hato tatakhu ay tay an pfuglay mi. Ja intukhuna khu an achi mi ichat hana pakha ay ni Emperador ad Rome. Ja allona khu chi un hija hini Kristo an Ari an pinilin Apo Jos.” ³ Ja empfokhan Pilato ay Hesus hi, “Un chah he-a hini Arin chi Hudju?” Tempfar Hesus ja inali na hi, “Ti niya mah an inalim.”

⁴ Amat hichi ja inalin Pilato hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi tatakhu hi, “Ma-id chi

machaknga' hi hay panghi'-ingan hi pangchalo-man ay tay an takhu.”⁵ Muti impapilit cha an khun cha allon hi, “Hitay hini mangchokhokhor hi atakhutakhu ta achi cha unuchon hini khupferno. Ente-a na hichi ad Galilee ja ingkhana ad Judea ja tan ne-atam heto ad Jerusalem.”

Chin nang-ajan chan Hesus ay Herod

⁶ Chengngor Pilato hay haton inali cha ja empfokha na nu eGalilee hi Hesus. ⁷ Unagkhu inannilan Pilato an eGalilee hi Hesus ja impa-uy na ay Herod an Ari hichi ad Galilee, ti netongor ja gawwacha ad Jerusalem. ⁸ Ja madmachennor hi Herod an nanikhaw ay Hesus, ti napfajag an penhod na an tikhagwun hija. Ti chengngor na an amin hini ena-enat Hesus ja podhona an pi'tikhaw hay atona hi milagro. ⁹ Cho-or chin empfokhapfokha na muti agkhuy tenomtompfar hi Hesus.

¹⁰ Ja chin a-ap-apon chi papachi ja memehtolon chi urchin an numpangata'chug, ja impapilit cha an gway pfahor Hesus. ¹¹ Amat hichi ja hi Herod ja hachi hinchalo na ja khun cha kekejan hon pinahiw cha hi Hesus. Linupfungan cha hija hi maphod an amat hi lopfong chi ari ja un chaot epapfanggad ay Pilato. ¹² Cha Pilato ay Herod ja munchu'-ukhan cha muti ay chuy an arkhaw ja ente-a cha an mungkhayyum.

Chin nangarjan cha an epepatoy cha hi Hesus

¹³ Empapfokhan Pilato hachi a-ap-apon chi papachi, ja hachi uchumna an ap-apo, ja hachi tatakhu. ¹⁴ Ja inali na ay chicha hi, “In-ali ju hitay

an takhu ja inali ju an intudtuchu na hay aton chi tatakhu an ngumangannu. Muti tayya an chengngor ju an menahmaha' hitay impapfahor ju ay hija ja ma-id umannung. ¹⁵ Anong un hi Herod ja ma-id chinakngana hi pfahor tay an takhu. Hijaot una empapfangngad ay chita-o. Hotti tayya an ma-id matikhaw hi uja' panghi'-ingan an pamatajan ay hija. ¹⁶ Hotti ipahuplit u hija ja un u ipfu-aan." ¹⁷ Hay khun aton Gobernador Pilato hi un Pfehtan chin Nalohan chin Angher Apo Jos, ja emmengha ay hija an khun mangpfu-aan hi oha hi nipfalud an piliyon hachi tatakhu. ¹⁸ Ja nunchechehhan hay hachi tatakhu an nangi'gwap hi, "Epatatoy mu hi Hesus! Ti hi Barabas chi podhon mi hi ipfu-aam!" ¹⁹ Hitay an hi Barabas ja nipfalud, ti pemmatoy ja nginangannu nay khupferno. ²⁰ Ni'hapit khu hi Pilato hachi tatakhu khapo hi pamhod na an mangpfu-aan ay Hesus. ²¹ Muti hi-u-ugwap cha an nangali hi, "Epepfakhat mu! Epepfakhat mu hi kros!" ²² Ja empetlon Pilato an ni'hapit hachi tatakhu ja inali na hi, "Anagkha? Ngay tugwali pfahor na? Ma-id ay chita chinaknga' hi enat na hi panghi'-ingan hi pamatajan ay hija. Hotti tayya an ipahuplit u hija ja un u ipfu-aan." ²³ Muti entotoloy cha pay an nangi'gwap hi, "Epepfakhat mu hi Hesus hay kros!" Ja na-unud chin khun cha i'gwap.

²⁴ Hotti inapfulut Pilato chin inali cha an epapatoy na hi Hesus. ²⁵ Impfu-aana chin empfokha cha an hi Barabas an ngimmangannu ja pemmatoy. Ja impulang na hi Hesus ay chicha

ta aton cha hini podhon cha an aton ay hija.

Chin nangpfakhatan cha ay Hesus

²⁶ Ini-itnud hachi hinchalo hi Hesus, ja enalaw cha han hi Simon an eCyrene an umuy ad Jerusalem. Ininat cha hija ja impapi-ug cha chin kros ja khuna i-un-unud ay Hesus. ²⁷ Cho-or chin tatakhu an khun mangun-unud ay Hesus ja khun kumila hachi uchumna an pfinapfai, ti nignikhaon cha hija. ²⁸ Nunligkhoh hi Hesus ja inali na ay chicha hi, “Cha'ju an pfinapfai an eJerusalem, achiya' kilaan ta hay hana achor ju ja hana empfapfalay juwot ni' chi kilaan ju. ²⁹ Ti umali han arkhaw an punlikhatan ju hot allon ju hi, ‘Akha'khaja hana pfinapfai an agkhuy emmempfalay ja agkhuy numpahuhu ta ma-id me'chagkha hi hay i cha punlikhatan.’ ³⁰ Ay chuy an timpo chi pangarjan chi tatakhu hi, ‘Megchay aju adni', ton pfuludna, ta khapfunan cha'mi.’ ³¹ Nu ay ha-in an ma-id pfahor na ja palikhatona' hot munna'naud pay hana gway pfahor na.” ³² Ini-itnud cha khu han chugwa an pfulud an i cha pe'pfakhat.

³³ Ja unchaagkhu ne-atam ay chuy pfurpfuludna an amat hi ulun chi paang, ja empfakhat cha hi Hesus chin kros. Ne'pfakhat cha khu hachi chugwa an pfulud ay chi kros cha, ja nun-appit chin oha hi agwan Hesus, ja nun-appit chin oha hi ikhid. ³⁴ Ja inalin Hesus hi, “Ama, pakawanom adni' hay hato tatakhu, ti agkhuy cha anila hitay khun cha aton.” Ja numpfeng hachi hinchalo nu ngay mumpangala hay hachi lopfong Hesus. ³⁵ Khun titigkhan hachi

numpangata'chug an tatakhu hi Hesus ja ente-an hachi a-ap-apon chi Hudju an mamahiw ay hija ja khun cha allon hi, "Tinakhu na hana uchumna an tatakhu ja chaad mah ta hanyana hichuy achor na nu hija chi Kristo an pinilin Apo Jos?" ³⁶ Anong un hachi hinchalo ja nehnot cha ay Hesus ja ni'pahiw cha hija. Intumu' cha han pfimmanger an pfajah chin ta-o na ³⁷ ja inali cha hi, "Takhuwom hini achor mu nu he-a hini Arin chi Hudju." ³⁸ Ti gwa han nitula' ay chuy kros Hesus an allona hi, "Hijah tay hini Arin chi Hudju."

³⁹ Chin oha an pfulud an ne'pfapfakhat ja pinahiw na hi Hesus ja inali na hi, "Un chah pfu-un he-a hi Kristo? Chaad mah ta takhuwom hini achor mu ja cha'mi!" ⁴⁰ Muti chin oha an pfulud ja inhingar na hija ja inali na hi, "Un chah ma-id ta-ot mu ay Apo Jos ta allom hinuy? An un ta-o numpapadchung an nahugi an matoy. ⁴¹ Ja chita ayya ja nahugi ta khapo hana enat ta an napukhit. Muti hitay an takhu ja ma-id napukhit hi enat na." ⁴² Amat hichi ja inali na ay Hesus hi, "Achiya' adni' alichuwan an pi-idchum nu umali a an mun-ap-apo." ⁴³ Ja inalin Hesus ay hija hi, "Umannung hitay allo' ay he-a, ad ugwani an arkhaw ja midchum a ay ha-in ad Paradise."

Chin natajan Hesus

⁴⁴⁻⁴⁵ Gwa an naha'-ad ja himpfumagkha ja hemmelong chin hukhit ja munhehellong an amin ay chuy an lota ingkhana hichin napujaw. Ja hichi Templo ad Jerusalem ja himpfumagkha

ja na-ittang chin ma-u'tor an kurtina an nanah-halin ay chuy Na-assantuwan an Kwarto. ⁴⁶ Ja ini'gwap Hesus an nangali hi, "Ama, ichat u ay he-a hitay lennagwa'." Nakhibpfoh hitay an inali na ja na-ongoh chin hochohcha na. ⁴⁷ Unot tinnig chin kapitan chi hinchalo hichin na-at ja nundaydayaw ay Apo Jos ja inali na hi, "Umannung an ma-id pfahor tay an takhu." ⁴⁸ An amin chin tatakhu an na-amung an nannig hay hato an na-at ja immanamut cha ja khun cha pun-ug-ug hachi pfokha' cha hi tutuju cha. ⁴⁹ Ja hay hachi nangin-innila ay Hesus ja hay hachi pfinapfai an ninitnud ay hija an narpu ad Galilee ja nuntaynan cha ta tikhan cha nu ngay ma-at.

Chin nilub-an Hesus

⁵⁰⁻⁵¹ Gwacha han ohan lala-e an hay ngachana ja hi Josep an e-Arimatea an provincian chi Judea. Maphod ja magpong hija an takhu. Oha khu hija an mamannod ay ni Pun-ap-apugwan Apo Jos hi tatakhu. Ja anong un oha hija an membron chi Sanhedrin ja agkhuy immapfulut chin nunhahappitanan cha an aton cha ay Hesus. ⁵² Ja immuy ay Pilato an i nangippug ta i na ilupfu' chin achor Hesus. ⁵³ Amat hichi ja i na empah chin achor Hesus ja pinuttiputana hi pfinacha ja unaot ipahikhop han linijangan cha an pfato an lupfu' an ma-id pay i nilupfu'. ⁵⁴ Ja gwa an mahilip ay chuy Alemana an arkhaw chi Punhakhanaan hachi Hudju hotti mete-a hini arkhaw chi ngilin.*

* **23:54** 23:54 Hini Hapfachu an khun ngilinson chi Hudju ja mete-a hi Alemana hi nahilip ingkhana hi Hapfachu hi nahilip.

⁵⁵ Hachi ayya pfinapfai an narpu ad Galilee an ninitnud ay Hesus ja nangunud cha ay Josep. Tinnig cha chin lupfu' ja chin enat Josep an nanglupfu' chin achor Hesus. ⁵⁶ Immanamut cha ja nunhakhana cha hi mumpfango an lanob ta gway epelanob cha chin achor Hesus. Ja timmungaw cha ay chuy an Hapfachu an mi'ngilin, ti hitay chi urchin Moses.

24

Chin nummahuwan Hesus

¹ Unot nun-inggwi'gwiit an Markhachu an nalahin chin ngilin, ja pfimmugwah chin pfinapfai an immuy hichi lupfu' ta in-uy cha chin lanob an enhakhana cha. ² Un chaagkhu emmatam ja nangalimutugwan cha an nipapa'-igwin chin tanglib chin lupfu'. ³ Himmikhop cha ja tinnig cha an ma-id hichin achor Apo Hesus. ⁴ Ja munam-amungaw hay hachi pfinapfai. Unagkhu himpfumagkha ja gwa han chugwa an linalae an timmata'chug an pomoo' chi lopfung cha. ⁵ Nang-entata-ot hachi pfinapfai ja inloppolop cha. Ja inalin hachi angher ay chicha hi, "Anagkha ta hingiton ju hini mamattakhu ay tay an ilub-an chi natoy? ⁶ Ma-id heto, ti nummahu! Nomnomon ju chin inali na hi agawwacha an ju ad Galilee ⁷ hi nangarjana hi, 'Ha-in an Na-ilangitan an Takhu, ja mahapor an mipulanga' hay hana napfahulan an tatakhu ja epfakhata' hay kros ja chin me-atloh arkhaw hot mummahuwa.' " ⁸ Ja nenomnom mahpay hachi pfinapfai chin inalin Hesus.

9 Numpfangngad cha hichi agawwacha an hachi himpolo ta oha an adalan ja hachi uchumna an numpun-ibpfa cha. Ja impa-innila cha an amin chin tinnig cha ja chengngor cha. 10 Chin pfinapfai an cha Mary Magdalen, ja hi Joana, ja hi Mary an inan James, ja chin uchumna an pfinapfai an numpun-ibpfa cha chi nangpa-innila ay cha chuy apostol. 11 Muti khemhonot hachi apostol un cha pangar-ali, hijaot un cha agkhuy pinati chin inali cha. 12 Un angkhay hi Peter chi pfimmutay ja temmagtag an immuy hichi lupfu'. Unagkhu emmatam ja inhichip na ja un hay tinnig na ja chin nami'lug cha ay Hesus an negwagwallang. Amat hichi ja empacheh na ja khuna nomnomnomon hitay an na-at.

Chin numpatikhan Hesus han chugwa an tatakhu an umuy ad Emaus

13 Ay chuy khu an arkhaw ja gwa han chugwa an takhu an khun umuy ad Emaus an himpolo ta oha chi kilometlu hi inachawwi na ad Jerusalem. Cha tay an chugwa ja khun cha mitnud ay Hesus chin khuna puntudtuchugwan. 14 Khun cha haphapiton an amin hachi en-enat chin tatakhu ay Hesus. 15 Ay chuy an khun cha panaphapitan ja nehnot hi Hesus ja nitnud ay chicha. 16 Tinikhaw cha muti agkhuy cha immatunan, ti achi na podhon an mumpa-innila. 17 Ja inalin Hesus ay chicha hi, "Ngachah atag nuy khun ju haphapiton hi khun ju chumalanan?" Inta'chug cha ja tinnig na an ahighikha chin angah cha khapo chin khun cha haphapiton. 18 Inalin chin

oha an hi Kleopas hi, “He-a nin ja angkhay chi i nummangili ad Jerusalem an agkhuy nanginnila chin na'na-at hichi ay tay immuy an ar-arkhaw.”¹⁹ Inalin Hesus hi, “Ngay ngachah hana na-at?” Tempfar cha ja inali cha hi, “Hay hana ena-enat cha ay Hesus an eNazaret. Oha hija an profeta an hennag Apo Jos. Ja matikhaw hana tatakhu an gway apfalinana an muntudtuchu ja an mangat hi milagro.”²⁰ Muti hachi a-ap-apon chi papachi ja hachi uchumna an a-ap-apo mi chi nangpulang ay hija ay Pilato ta hugijona an gway pfahor na ja empapatoy na. Ja empepfakhat na hija han kros.”²¹ Hijay enehchor mi an mangepfanggad ay chita-o an holag Israel ay ni pun-ap-apugwan ta-o. Ja ad ugwani chi me-atlo hi arkhaw chin natajana.”²² Ja gwa han nakasda-aw an na-at ad ugwani, ti hana uchumna an ibpfa mi an pfinapfai ja pfimmugwah cha an immuy hichi lupfu’²³ ja un chaagkhu inhichip ja ma-id chin achor Hesus. Immali cha an nangali an tinnig cha hana angher an nangpa-innila an nummahu hi Hesus.”²⁴ Amat hichi ja immuy hachi uchumna an ibpfa mi hichi lupfu’ ja tinnig cha an umannung hichin inalin hachi pfinapfai muti ma-id tinnig cha ay Hesus.”²⁵ Ja inalin Hesus ay chicha hi, “Natottot aju kaykhu, ti nalikhat hi pamatiyan ju hachi inalin chin profetan Apo Jos!”²⁶ Un ju chah agkhuy anila an mahapor an hortapon tay an Kristo hato an likhat ja unot mipapfagto?”²⁷ Ja impa-innilan Hesus an amin hay hana nitula’ an hapit Apo Jos an ma-at ay hija, nete-a hichin intula’ Moses

ingkhana hichin intula' hachi profeta.

²⁸ Gwa an mehnót cha chin pfuglay an omajan cha ja enchapchapoh Hesus an amat hi achawwi pay chi omajana. ²⁹ Muti impa-ud cha hija ja inali cha hi, “Achi a umuy ta mehetó ta-o, ti chiya an mahilip.” Amat hichi ja nitnud ay chicha. ³⁰ Inumpfun cha an mangan ja enalan Hesus chin tenapay ja nunyaman ay Apo Jos ja unaot itta-ittangon an inchat ay chicha. ³¹ Ay chuy an nangatana ja immatunan cha mahpay an hija hi Hesus. Unagkhu amat hichi ja napfah hija. ³² Ja khun munhapit cha chuy an chugwa an inali cha hi, “Anagkha ta agkhuy ta immatunan ad anachi hi khuna pi'hapitan ay chita hichi chalan? Hijaot un ta khun mun-an-anla hi nangtuchugwana ay ni hapit Apo Jos.”

³³ Amat hichi ja empacheh chaot an numpfangngad hichi ad Jerusalem. Ja chinakngan cha an na-a-amung hachi himpolo ta oha an adalan ja hachi uchumna an numpun-ibpfa cha. ³⁴ Ja inalin hachi adalan hi, “Umannung an nummahu hi Apo Hesus, ti numpatikhaw ay Simon Peter.” ³⁵ Amat hichi ja impa-innilan khu chin chugwa chin na-at ay chicha hichi ad Emaus, an hay nangmatunan cha khu ay Apo Hesus hi nangitta-ittangana chin tenapay.

Chin numpatikhaw Hesus hachi adalana

³⁶ Ay chuy an khun cha punhahapitan ja numpatikhaw hi Hesus an timmata'chug ay chuy nuntotongnaan cha, ja inali na hi, “Hay lenong chi magwacha ay cha'ju.” ³⁷ Ja nun-abjot cha ja nang-entata-ot cha, ti khemhon cha un pfanig

hitay tinnig cha. ³⁸ Ja inali na ay chicha hi, “Achi aju toma-ot ja achi aju munharhalinchugwa. ³⁹ Tikhagwun ju hay hato hukhat tay ngamoy u ja hay hato hu-i' an un ha-in. Aplohona' hot annilaon ju an gway achor u ja tungar u. Ti un chah gway achor ja tungar chi pfanig?” ⁴⁰ Unaot inali hay hato ja impatikhaw na chin ngamoy na ja chin hu-i na. ⁴¹ Nanannor cha ja mun-an-anla cha an nannig ay Hesus muti munharhalinchugwa chamchama chin nomnom cha. Amat hichi ja empfokhan Hesus ay chicha nu gway mapfalin hi ma-an. ⁴² Ja inchat cha han negkhong an khachiw ⁴³ ja tittinnig cha an enala na ja inana.

⁴⁴ Nakhipfoh an nangan ja inali na ay chicha hi, “Hay hato chin inali-ali' ay cha'ju chin khun ju pitnuchan ay ha-in, an mahapor an ma-at ay ha-in an amin chi intula' Moses ja chin intula' chin profeta ja hini nitula' an libjun chi Psalms.” ⁴⁵ Amat hichi ja inchatana chicha hi maphod an nomnom an manginnila ay ni hapit Apo Jos. ⁴⁶ Ja inali na ay chicha hi, “Hitay chin nitula' an hapit Apo Jos, an mahapor an matoy hi Kristo ja unot mummahu ay ni me-atlo hi arkhaw. ⁴⁷ Ja ekasaba cha hitay tukhun Apo Jos an allon cha hi, ‘Chu'khon ju hana pfahor ju hot pakawanon cha'ju ay Apo Jos.’ Heto ad Jerusalem chi pangteaan cha an pangtudtuchugwan ja unot hay hana uchumna an apfluglapfluglay.”

⁴⁸ Ja inalin khu Hesus hi, “Cha'ju chi muntih tikhu an umannung hay hato an na-at. ⁴⁹ Ipa-ali' hini Espiritu Santo an inalin Ama. Hotti

hahadchon ju heto ja achi aju makmakak ingkhana hi umali an mangchat hi apfalinan ju an muntihtikhu.”

Chin timmalakhujan Hesus

⁵⁰ Emmopoh hay hato an inali na ja initnud na hachi na-amung an tatakhu ja nakak cha ad Jerusalem. Un chaot ne-atam ad Betani ja entagoy na chin ngamoy na ta ijapfana chicha. ⁵¹ Ay chuy an khuna pangijapfan ay chicha ja khun tumalakhuy ad uchu. ⁵² Ja dinaydayaw cha hija ja numpfangngad cha ad Jerusalem an nunhegla chi an-anla cha. ⁵³ Ja khun cha umu-umuy hichi Templo an i mundaydayaw ay Apo Jos.

Hapit apo jos
Ifugao, Mayoyao: Hapit apo jos New Testament
copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ifugao, Mayoyao)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
d84c1243-537d-5e7f-bf60-3ed1069375e4